ION ARAMĂ

furtuna albă

roman

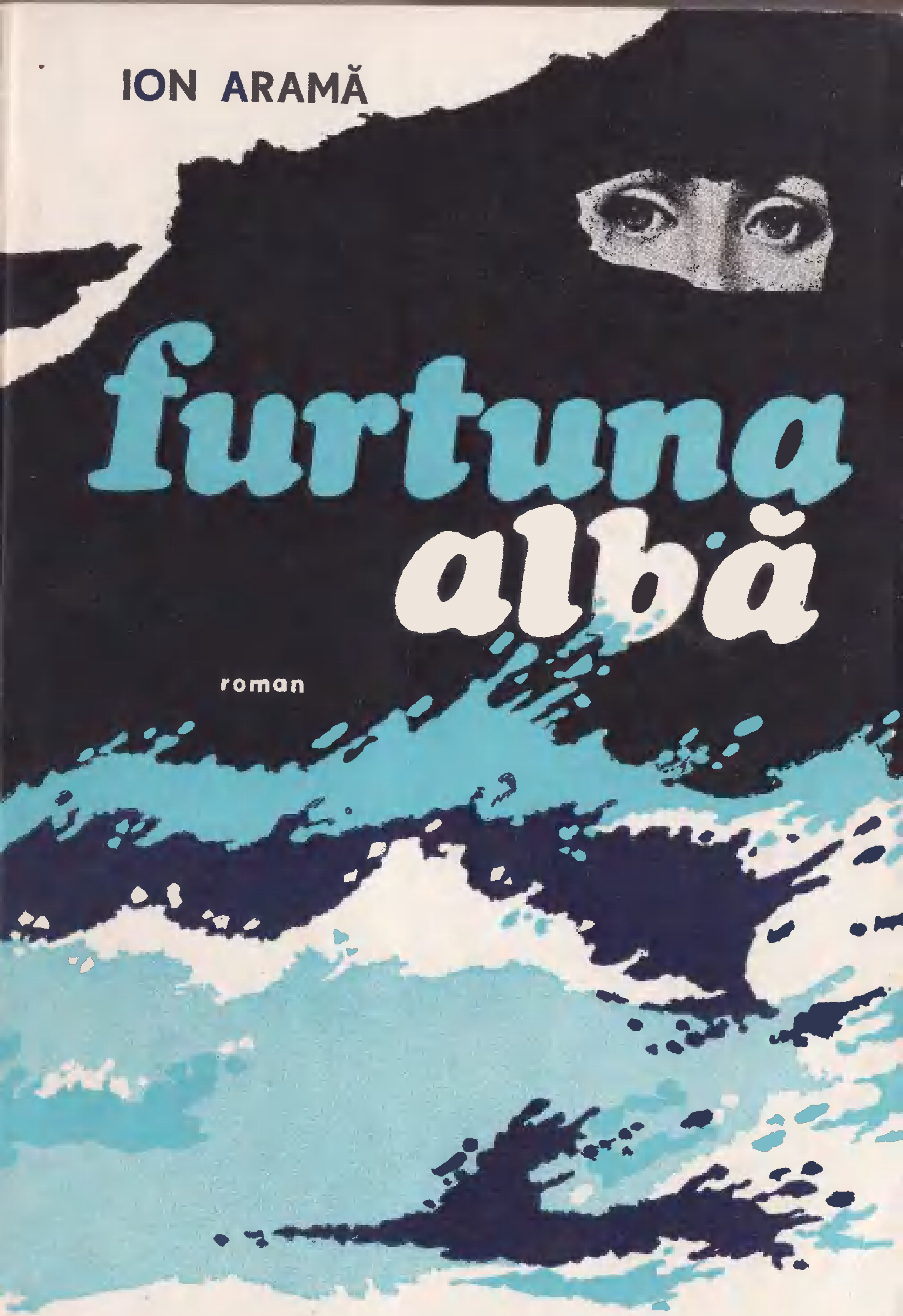

ION ARAMĂ

Furtuna albă

— roman —

„Într-adevăr, puţin înainte ca mînia reînnoită a furtunii să se dezlănţuie asupra vasului său, căpitanul MacWhirr mărturisi iritat:

— Mi-ar părea rău să-l pierd".

Joseph Conrad: TAIFUN

Un val se ivește din spuma ce freamătă-n cale ; cu forme incerte, un monstru foșnind se înalță, treptat prinde viață și oamenii mei se apleacă, găsind ocrotire sub scutul înalt al comenzii ; eu nu fac ca dînșii ; mi-e rostul să stau tot cu fața ; dînd piept cu stihia, să mînui cu grijă timona, ca vasul meu harnic să spintece dealul în clocot. Aplec numai fruntea, pîndesc prăbușirea fluidă; talazul umbrește întîi curios prova joasă, apoi năvălește-nciudat fără veste-nainte ; vrăjmaș invadează în goană metalul pustiu ; izbește cu muget în scutul vibrînd de-ncordare ; explozie rece, țîșnește plesnind către ceruri; recade apoi dureros pe obraz și pe umeri, povară ca plumbul țesută din zeci de șuvoaie, zorite să scapete iarăși în marea matrice. Trecut, domolit, fierbe tîmp, fără vlagă, în urmă ; o pace vicleană domnește în juru-mi o vreme ; iar pacea aceasta — se spune-ntre oamenii mării — sfîrșită-i cînd vine din larguri al nouălea val...

Povestea cu al nouălea val o știe, firește, și Geo, omul din stînga mea. Îl văd cum se deșiră din ascunzătoare, rușinat parcă de zgribulirea lașă de adineauri, dar ar fi un eroism fără sens dac-ar sta solidar cu mine-n fața valului, fiindcă *timona* o *țin eu* și nava de mine are nevoie acum, în toiul furtunii albe. M-a rugat în cîteva rînduri „mai dați-mi voie și mie, tovarășe locotenent“, vrea să mă ajute, e dreptul și datoria lui ca șef de echipaj și, după lege, ajutorul meu ; între noi sînt niște relații complicate, deși ne facem și unul și altul că nu observăm ; eu, comandantul, am venit de două luni aici, el de trei ani ; ar putea să facă apel la experiența lui, n-a mormăit decît „mai dați-mi voie și mie“, dar cum aș fi putut ? Asta-i furtuna mea, întîia furtună adevărată de cînd comand vedeta, și de furtuna asta, Cora, atîrnă toate furtunile mele viitoare !

— Acuma eram în port, tovarășe locotenent, spune el uitîndu-se la ceas.

— Termină cu asta !

Îl urmăresc cu coada ochiului. Sînt surprins cu însumi... Tonul a fost mai aspru decît aș fi vrut. Nu s-o fi supărat ? Foarte rar mă răstesc la cineva ; de obicei sînt calm și încerc să mă impun prin logică mai degrabă decît prin forță. Dar acum n-am chef de raționamente ; îmi șterg fața cu mîneca și nu-mi mai simt obrazul stîng ; ba îl simt, dar nu ca de obicei, ci altfel, cum îl simțeam în copilărie după o palmă zdravănă : stacojiu, moale și greu ca un corp străin, ochii împăienjeniți de ciudă și durere... Acum nu doare, dar mă furnică, obrazul stîng ; n-am ce să fac, din stînga bate vîntul, acolo m-a izbit șuvoiul ăla de adineauri, o să deger dacă...

— Sînt vreo cinci grade, îi spun.

— Adineauri erau minus opt, precizează Geo triumfător.

Se bucură că ne chinuim, ce-o fi zicînd, „așa-ți trebuie, ai vrut s-o faci pe eroul, te-ai vîrît singur într-o treabă care nu te privea, acuma rabdă...“. Rabd, firește. Rabdă și el alături de mine. Rabdă și Costea, servantul torpilor, un băiat zdravăn, parcă anume făcut ca să placă femeilor. Mă uit la el, de sub căciula de piele i se văd obrajii bronzați și mustața și mai ales ochii în care strălucește bucuria drăcească a luptei.

— Ai înghețat, Costea ?

— Puțin, tova' lent. (Prescurtează gradele, ca și ceilalți de pe navă. Am încercat să-i dezvăț. Imposibil. M-am lăsat păgubaș). Da iarna trecută a fost și mai și. Tot așa, prin februarie, pe lapoviță...

Pînă și un soldat ține să-mi repete că e mai vechi aici. Nu ca mine : două luni, nici o furtună la activ ; un novice, comandantul, dar nu uitați, băieți, că sînt la fel

de apt ca și voi să lupt cu furtuna, chiar dacă sînt mai nou, chiar dacă nu-s deprins. Rabd alături de voi și nu mă dau bătut.

— Păzea ! le strig.

Cei doi se adăpostesc iarăși, parcă îndeplinind un ritual straniu. Vedeta se apleacă mult spre dreapta, plonjează oblic, tot mai jos, acum vine valul buf-verde-durum-uaaș-în ochi-pe piept-gloanțe moi-durum-durur-rum, înghit apă sărată în loc de aer, pentru o clipă n-am știut ce-i cu mine, dar n-am lăsat timona, îmi țiuie urechile, acuma iar motoarele în plin, ne năpustim spre următorul val, spre altul, mereu altul, niciodată ultimul...

Geo a apărut iarăși alături. E mai înalt decît mine, de mic era așa, cel mai înalt din clasă, toți îi spuneau Păsărilă—Păsărilă, prinde-mi și mie o vrabie, cu tine nu jucăm handbal, lungule, tu stai în poartă, Păsărilă, că n-ai nevoie să mai sari la minge, dă-mi șapca, Păsărilă, Pă !-Să !-Ri !-Lă ! dar Geo ajungea rareori la răfuială cu cel care-ndrăznea să-i strige din urmă supranumele hilar și potrivit, cu atît mai dureros cu cît era adevărat, deși un adevăr crud, spus fie și în glumă, rănește mai tare decît cea mai feroce calomnie. Suporta în tăcere gluma ofensatoare ; uneori puțin umilit chiar ; poate că vedea o vină ciudată în ceea ce părea atunci un defect fizic. Și aici, pe navă, ne depășește pe toți în înălțime ; e chipeș ca un soldat din gardă ; uniforma îi subliniază de minune armonia, fiindcă Geo nu pare, ca majoritatea oamenilor înalți, un slăbănog, dimpotrivă, are fața osoasă, energică, mîini mari și pline de putere — este ceea ce numim un om bine legat. Cum stă alături de mine, pe comandă, și bărbia îi ajunge în dreptul urechilor mele, îl invidiez pentru statura aceasta, cu toate că eu însumi nu sînt un prichindel ; vede lucrurile de la înălțime, cu siguranța pe

care ți-o dă o poziție dominatoare, chiar dacă în imensitatea mării n-are nici un preț faptul că te afli cu cîțiva centimetri mai sus.

— Se vede ceva, Geo ?

— Nimic, tovarășe locotenent. Eu zic să ne lăsăm păgubași. De mila lor o s-o pățim și noi.

— Nu te știam laș.

— Nici nu sînt. Dar mă pricep nițel la treaba asta cu marea. Mai bine decît alții, în orice caz.

Costea sare din ascunzătoarea lui, contrariat :

— Tova' maistru ! Cum vorbiți cu...

— Lasă, Costea, nu te amesteca, îi spun.

Costea nu știe că eu și cu maistrul ne cunoaștem de copii. Eu n-aș fi ascuns asta, dar Geo a păstrat-o ca pe un secret incomod, sau ca pe-un argument de preț, nu știu și poate n-o să știu niciodată, există atîtea lucruri pe care nu le-nțelegem la oamenii din preajma noastră. Se poartă cu mine atent, după toate regulile, doar uneori îi surprind privirea aceea care mă neliniștește, privirea omului cu experiență care-l vede pe altul șovăind în fața unui lucru nou. Cînd ne-am regăsit pe vedetă, nu m-am gîndit la toate complicațiile astea ; pur și simplu m-am bucurat că voi fi împreună cu un vechi prieten, și m-a surprins grozav auzindu-l că-mi vorbește strict regulamentar, ca unui necunoscut.

— Ei, o faci pe oficialul ? i-am spus acolo, pe puntea vedetei. După ce nu ne-am văzut atîta timp...

— Trei ani, tovarășe locotenent !

De atunci o ține într-una, încăpățînat și nepăsător, evitînd orice explicație : „tovarășe locotenent", o poziție rigidă, de subaltern impecabil ; ce să-i obiectez, pe ce temei să-l iau la rost ? Respectă regulile, bravo lui, ar spune oricine ; foarte frumos că nu abuzează de o veche prietenie ; serviciul e serviciu, aici nu-ncap sentimenta-

lisme și mofturi ; își vede lungul nasului băiatul, asta-i tot !

Și deodată, o manifestare fățișă a ceva ce se ascunde dincolo de respectul acesta, dincolo de purtarea cu totul demnă de laudă a unui subaltern care-și stimează comandantul... Adevăratul sentiment, părerea păstrată cu grijă în sine, ascunsă de urechi străine pînă la primul prilej de înfruntare directă : „Mă pricep la treaba asta cu marea. Mai bine decît alții, în orice caz". Surprinzător nu e faptul în sine ; știu precis că are dreptate, asta-i realitatea, are trei ani de practică pe vedetă iar eu sînt ambarcat doar de două luni ; ce mă miră este trecerea bruscă de la respectul rigid la aluzia pătimașă, îndîrjită ; cum i-a venit lui Geo așa deodată să proclame în gura mare un adevăr pe care pînă acum ne-am prefăcut și unul și altul că-l ignorăm ?

E drept, îmi e superior în știința atît de complexă pe care o numim practica marinărească. Fiecare profesie are anumite subtilități care nu se pot căpăta o dată cu diploma de calificare. Mici secrete pe care numai experiența ți le dezvăluie, văzînd și făcînd. Iar experiența mea, pe vedetă... Chiar dacă nu mi-a spus-o niciodată fățiș, i-o citesc în ochi. Nu mi-a spus-o, fiindcă nu i-am dat prilejul. Cînd e vorba de treburile navei, am totdeauna grijă să evit conflictele, niciodată nu inițiez o acțiune de unul singur, fără să-i cer, mai ascuns sau mai fățiș, părerea. Pînă acum două ore...

Acum două ore s-a petrecut faptul acela deosebit : am luat eu însumi o hotărîre, nu m-am mai consultat cu el, nu m-am oprit, înainte de a decide, la gîndul „ce va spune Geo ?". În clipa aceea nu mi-am dat seama ; abia după ce am rostit cuvintele hotărîtoare am realizat proporțiile faptului. Cu satisfacție și, drept să-ți spun, cu neliniște : mă desprindeam de sub tutela lui, sau încercam

să fac asta, principalul e că avusesem îndrăzneala, nimi toare la un ins ca mine. Mai ales că nu era o idee stra lucită. Nici măcar înțeleaptă. Mai degrabă o imprudență Dar sînt clipe în care gîndești mai limpede cu inima decît cu capul, o intuiție secretă te zorește și nu-ți mai lasă vreme să faci calcule cuminți. Cuminți și, într-un fel, egoiste. Adeseori prudența poartă în sine un germene al egoismului.

Două ore ! Nu-mi vine-a crede, Cora, că a trecut numai atît. În viață sînt perioade lungi lipsite de evenimente, cu zile gemene, săptămîni monotone, schimbări de anotimp pe care abia le bagi de seamă. Şi deodată lucrurile se agită brusc, intră într-o fierbere ciudată, pe care n-o poți stăpîni, în cîteva ceasuri te trezești că ai trecut prin frămîntări cît în ani întregi. Atunci, după cele cîteva ceasuri, te simți mai bătrîn, mai înțelept...

Acum două ore, vocea *operativului* de la bază zumzăia în căști :

— *Rocada* se suspendă, executați *pajura !*

— Am înțeles, execut *pajura !*

Pajura, semnalul așteptat totdeauna cu plăcere, trei silabe care-nseamnă drumul spre casă, foșnetul valurilor despicate mai iute, liniștea și netezimea bruscă a apelor la adăpostul digului, rochiile multicolore zărite pe faleză, acostarea și senzația de beție ușoară cu care calci din nou pe pămînt solid...

Dar *pajura* de acum două ore îmi reteza un vis. Priveam cu amărăciune largul liniștit, cu rare creste albe străfulgerînd albastrul. Era senin și ger, pe o asemenea vreme ținta s-ar fi văzut ca-n palmă, fac prinsoare că torpila ar fi nimerit-o drept în mijloc. Şi așteptam lansarea de două luni, o anticipasem în fața hărții, o repetasem, pînă la un punct, în ieșirile scurte și rapide, asemănătoare cu niște raiduri de pirați, poate ai să rîzi de

mine că-s romantic, dar așa mi se pare totdeauna cînd plecăm în goană pe urmele unui convoi, la căderea serii sau în revărsat de zori : ne desfășurăm mai întîi în evantai, trei sau patru sau șase vedete, apoi ne apropiem deodată, din toate părțile, avînd cu toții drept țintă o siluetă masivă, care abia se clintește pe marea fără capăt. Venim fără veste, cu navele mici și rapide, surprindem „dușmanul" gustînd voluptatea vitezei ; manevra în forță, volute de păsări pe apă, apoi proiectorul clipind furios către țintă, în semn că-i lovită, — lovită și scoasă din rînduri...

Așteptam cu înfrigurare lansarea propriu-zisă, îmi imaginam torpila țîșnind vie și clocotitoare în locul luminii tăcute, îi urmăream cu gîndul calea dreaptă, impetuoasă, de nestăvilit, prin valuri, prevedeam impactul acela îngrozitor între proiectilul nostru și construcția de oțel și pînză, un vas-fantomă sortit dinainte pieirii de către înșiși făuritorii lui. Aveam nevoie de succesul acesta, mă simțeam total pregătit pentru el, îl doream ca pe o întărire a investiturii mele în rangul de comandant...

Dar cîte lucruri îndelung dorite, anticipate de zece ori în gînd, gustate imaginar, cîte lucruri dragi nu se pierd înainte de a se petrece cu adevărat, datorită unei întîmplări banale, neprevăzute în nici un calcul prealabil ! Ca și cum orice proiect, realist și bine chibzuit, trebuie să admită și un procent de fatalitate care l-ar putea zădărnici. „*Rocada* se suspendă... !" De ce tocmai azi ? De ce dintre toate lansările programate într-un an de zile să se suspende tocmai aceasta, prima mea lansare, cu care aveam de gînd să dovedesc oamenilor mei, să-mi dovedesc mie în primul rînd, că am aptitudini de comandant ? Totuși n-am mai cerut explicații. Cei care cifrează mesajele noastre dispun de o fantezie ciudată, leagă între ele noțiuni fără nici o legătură : *rocada-pajura* — cine-ar

ghici despre ce e vorba în realitate ? Tot felul de fraze, de ordine, de întrebări și de răspunsuri și-au găsit un nume în cifru, dar fantezia cifratorilor a lăsat afară din coduri o întrebare scurtă și clară : „De ce ?“ Asta, pentru că legea de totdeauna a ostașului poruncește să nu întrebi niciodată *de ce*.

Pe urmă, iarăși glasul *operativului :*

—Se apropie un ciclon. Am pierdut legătura cu *zeghea*. Unul dintre voi s-o caute...

Zeghea, adică șalupa-remorcher, care duce ținta către larg.

M-am hotărît într-o clipă, ca niciodată. Un gînd scurt ca un fulger și intens ca un fulger : *mă duc eu !* Voiam neapărat să fac ceva, dacă lansarea fusese anulată ; ciclonul ăsta venea ca o jignire personală : îmi interzicea duelul, deci accesul la glorie. Întărîtat de perspectiva unei compensații oarecare, am strigat în microfon :

— Mă duc eu, *catargul doi*, sînt mai aproape !

— Bine, a spus operativul. Succes !

Un glas monoton, fără inflexiuni, fără căldură, cu ritm statornic și nepăsător ; un glas neutru, pe care nu-l cred în stare să exprime vreo stare sufletească. Așa trebuia să-mi explic că *nu-l entuziasma* gestul meu, generozitatea mea pe care-aș fi vrut-o oarecum eroică.

— Succes, mi-a urat și *catargul trei*, vechiul meu prieten Marius, și am deslușit un zîmbet în glasul acela deformat de aparate, sau mi s-a părut numai...

Dar zîmbetul lui Geo, de aici, din stînga mea, era o certitudine. Geo știa, ca și mine, că e o minciună, nu eram noi mai aproape de țintă, ci *catargul trei*, vedeta lui Marius, care urma să atace dinspre sud. Probabil o știa și operativul de la bază, dar nimeni n-a zis nimic. Nici Geo. S-a uitat doar la mine, cu zîmbetul acela abia ghicit, în care nu puteam deslușI nici ironie, nici apro-

bare. Șeful meu de echipaj n-avea de unde să știe ce ordin primisem ; pur și simplu îl amuza graba cu care eu, cel mai tînăr comandant de vedetă, mă ofeream pentru o treabă înaintea altuia. I-am explicat :

— Nu mai lansăm azi.

— Cu atît mai bine. Avem timp să ne mai antrenăm. Poate acuma am fi dat greș...

— N-am fi dat greș, i-am spus printre dinți.

Vorbise la plural, dar trebuie să-ți explic că la vedetă, lansarea torpilei depinde de comandant, de felul cum îndreaptă el nava spre țintă. Aici nu-i ca la o tragere oarecare cu tunul ; nava întreagă slujește drept armă, și drumul torpilei îl hotărăște însuși comandantul, după cum manevrează. „Am fi dat greș" — e un plural amabil, de fapt eșecul mi-ar fi aparținut în exclusivitate, deci îndoiala lui Geo mă viza pe mine singur. Ceea ce m-a cam supărat. Geo zîmbea mereu, incert. Țineam neapărat să-l contrariez cu ceva ; pornirea asta apare uneori și la ființele cele mai blînde și inofensive, vine un moment de răzvrătire sau de desprindere sau pur și simplu o încăpățînare care nu mai ține seama de nimic. I-am spus încercînd să fiu categoric :

— Ascultă Geo ! Nu mai lansăm, în schimb am primit o misiune : să căutăm *zeghea*. Vine un ciclon, și șalupa trebuie să se întoarcă în port. Au pierdut legătura radio cu baza...

— Dacă-i ordin... a răspuns el ridicînd din umeri, dar zîmbetul lui mă neliniștea.

Și-acum rătăcim pe mare căutînd, căutînd...

Mă gîndesc la șalupă. Am zărit-o de dimineață, abia venisem la bord. Traversa portul încet, cu vasta construcție înșelătoare plutind maiestuos în urmă ; cîte-un curent de aer se rezema în joacă pe suprafața enormă și

atunci ținta, ca o corabie cu pînzele în vînt, se întorcea de-a curmezișul parcă ascultînd de o voință proprie, întindea cablul împodobit cu bile mari de plută, și naiba știe cum izbutea caporalul de pe șalupă s-o domolească iarăși.

Pe caporal l-am cunoscut mai bine ieri. Deși face parte din altă unitate, destinul lui se leagă de al nostru într-un fel ciudat. El duce țintele destinate loviturilor noastre, misiunea lui este, apoi, să repare ceea ce noi distrugem cu bună știință. Simțeam pentru el o prietenie puțin vinovată, de aceea ieri, după ce terminasem pregătirile pentru plecare, mi-a venit ideea să-l caut și să-i vorbesc. Să-l consolez, într-un fel, pentru ce avea să se întîmple astăzi cu ținta.

— Geo, ai grijă pe aici. Mă duc să-mi văd „inamicul". Să știu și eu pe cine facem țăndări mîine.

— Vă duceți la... ?

— Da. Să mă uit la țintă mai de aproape.

— Nu-i cine știe ce, a spus Geo. Totuși, dacă n-ați mai văzut-o pînă acuma... merită osteneala.

Stația ținte e departe, tocmai spre fundul portului, ascunsă între malurile înalte. Nu mai fusesem pe acolo și drumul mi s-a părut excesiv de lung prin vîntul subțire, înghețat. Mă întrebam, absurd, dacă n-am luat-o greșit, deși șoseaua avea tot timpul în stînga luciul cenușiu-albastru al apei. În sfîrșit, după un cot, am avut deodată în față toată gospodăria aceea pitorească : lîngă un debarcader nearătos, din lemn greu de stejar, se aliniau vreo zece vase de toate categoriile — șalupe mai mari și mai mici, o ambarcațiune de scafandri, un bac pentru combustibil și o vedetă asemănătoare cu a noastră, căreia i s-a scos armamentul și i s-au montat instalații pentru recuperarea torpilelor de exercițiu. Mai erau acolo cîteva ținte de diferite mărimi, ba chiar și o șalupă transfor-

mată în balenă, cu care Neptun deschide serbările de la Ziua Marinei. Am trecut pe lîngă ele, cu gîndul la munca oamenilor de aici — niște anonimi pe care noi, cei de pe navele de luptă, nu-i prea băgăm în seamă — cu gîndul la nedreptatea care li se face. Soarta lor se aseamănă cu a mașiniștilor de la teatru : invizibili ; aplauzele le culeg alții...

Între puzderia de ambarcații îngrămădite lîngă debarcaderul acela de lemn, ținta principală pentru artilerie și torpile trona ca o biserică printre căsuțele unui sat. Un schelet de oțel, înalt cît o casă cu etaj, acoperit cu tendă cenușie, peticită în multe locuri, se sprijinea pe două flotoare lungi, cu muchii nefinisate, ca niște tălpici de sanie năzdrăvană, cu suduri robuste la încheieturile barelor de metal.

Caporalul era în capătul unuia dintre flotoare, chiar lîngă debarcader. M-am oprit lîngă el și m-am uitat cum lucrează. Stătea pe vine și trăgea cu amîndouă mîinile de o cheie mare. Lîngă bocancul lui pătat cu vopsea se afla o spărtură perfect rotundă, pe care-o astupase cu un cep retezat la nivelul metalului. Urmă de glonț de la tragerea trecută. Simțindu-se privit, caporalul a ridicat puțin ochii, m-a văzut sus, pe cheu, s-a ridicat mutîndu-și cheia dintr-o mînă-n alta :

— Trăiți, tova' lent. Dumneavoastră lansați mîine ?

— Da. Eu și vedeta trei.

— Va să zică, o luăm de la cap.

Era un oltean iute și cu fața ascuțită, cu nasul lung și mărul lui Adam proeminent. Vorbea repezit, cu cuvintele parcă îndesate unele într-altele. A aruncat o privire de gospodar către pînza groasă, bine întinsă, care vibra mărunt în vîntul acela rece.

— Păca' de *țintă*, ne canonirăm cu ea trei săptămîni. Păcat. O făcură harcea-parcea frații de la dragoare. Aud

ca le dete și permisie la f'o doi tunari de-ai lor. Trei săptămîni, tova' lent. Da am dres-o. Și-acum iar...

Se uita în jos, parcă dorind să se încredințeze că pata aceea de pe bocanc mai e la locul ei, dar la ultimele cuvinte a ridicat privirea și mi s-a părut că văd în ea o umbră de reproș. Aș fi vrut să mă dezvinovățesc, să-i spun pe ocolite că nu se poate altfel.

— Ce să-i faci, caporale, asta-i soarta țintelor. După lansarea de mîine, o să fie și mai greu s-o dregi. O torpilă nu-i o lovitură de tun.

— Știu, tova' lent. Da p-o parte mi-ar părea bine s-o nimeriți.

— Mulțumesc, caporale...

In zori, cînd trecea pe lîngă noi, m-a văzut. Și a sunat cu sirena, în chip de salut. Un sunet scurt. Avea de mers o jumătate de zi, cu viteza lui de melc, pînă la raionul de lansare. Mi-am amintit cum spusese : „Mi-ar părea bine s-o nimeriți". I-am făcut semn cu mîna...

Mi-l închipui acum în șalupa tăvălită de valuri, strunită din urmă de cablul care-o ține prizonieră ; ținta o tîrăște undeva, la întîmplare, fiindcă n-am izbutit să-i dau de veste pînă să-nceapă furtuna albă...

— Trebuie să-i găsim, Geo. Cum să lași oamenii în voia soartei, pe urgia asta ?

— Vîntul crește, tovarășe locotenent.

— Las' să crească. Nu mi-e teamă.

— Nici mie. Dar mă gîndesc că nu mai putem intra în port.

Strîng din dinți ca să nu înjur. Are dreptate, dar nu vreau să recunosc. Sau măcar să nu par prea impresionat. Furtuna asta e a mea, prin alte părți oamenii botează taifunul cu nume de femeie, există un strop de dragoste și-n ura cea mai adîncă, ne naștem cu teama de forțele oarbe, ne gîndim la ele cu neliniște, dar ne place

să le-ntîlnim, ne ațîță și ne îndîrjesc, ne măsurăm cu ele și ne străduim să le aflăm tainele...

— Ce dacă nu intrăm ? îi spun maistrului. O să stăm la ancoră. Apă avem ?

— Avem, recunoaște el. Dar cu păpica stăm prost. Salam, ciocolată și pîine. Rația pe o zi, ca de obicei. Plus rezerva intangibilă. Pesmeți.

— E romantic să stai la ancoră și să rontăi pesmeți. Principalul e să găsim șalupa. Cred că de-acum a intrat în bătaia radiolocației. Ce zici, să pornim stația ?

Încuviințează fără pic de înfumurare. Totdeauna i se pare firesc să-i cer sfatul, chiar dacă-i sînt comandant ; pe mare ierarhia are dichisurile ei, și vai de amiralul care-și închipuie că poate manevra o navă mai bine decît cel care-o comandă de ani de zile !

Vedeta face un salt, se înclină ca o mașină care dă în șanț. Răsucesc din răsputeri timona spre stînga. Vine valul. Geo s-a ghemuit, rîzînd, lîngă șoldul meu. Rîd și eu. După ce trece dușul ăsta absurd, scuip și rîd. Sarămură. Îmi potrivesc microfonul :

— Matei, pornește stația. Cercetare la distanță maximă !

Nu ți-am vorbit niciodată atît de mult. Nici ție, nici altcuiva. Dac-ai fi aici, lîngă mine, aș fi mai tăcut, mai reținut poate. Dar știindu-te departe mi-e mai ușor să te închipui : interlocutor liniștit și atent, receptiv pînă la nuanță, la vorba nerostită. Îți vorbesc în gînd, te simt mai aproape, și evocîndu-te pe tine mi-e mai ușor aici, în realitatea asta dură, în furtuna care mă izbește fără încetare și căreia trebuie să-i țin piept, alături de oamenii mei — și ei în clipa asta cu gîndurile lor. Așa-i pe mare, ai timp să gîndești, să întorci lucrurile pe toate fețele. Mai ales cînd te adresezi, fie și imaginar, cuiva dotat cu

calitatea de a te înțelege. Ții minte că am vorbit odată despre asta.

— Tu ai o mare calitate, Cora. Mă înțelegi.

— Oamenii trebuie să se înțeleagă unul pe altul, mi-ai răspuns. Sau măcar să încerce s-o facă. Așa, se simt mai puțin singuri.

— Oamenii ! Aici e vorba de tine în mod deosebit. N-am întîlnit încă pe cineva care să mă înțeleagă cu adevărat.

Ai rîs atunci :

— Asta seamănă cu o declarație.

— Ia-o cum vrei. Esențialul e că o fac cu toată sinceritatea. Față de tine nici n-aș putea să nu fiu sincer. Știi, simt uneori nevoia să-mi spun cuiva frămîntările. Cuiva apt să mă-nțeleagă. Ție, deci.

— Și... ce te frămîntă acum, de pildă ?

Mergeam pe bulevard, era o seară după ploaie, asfaltul strălucea oglindind constelațiile firmelor. Venisem în Constanța pentru două zile, privisem vapoarele de sus, de pe faleză, și mă gîndeam că a doua zi urma să mă-ntorc în locul acela pustiu și fără evenimente, unde și apariția unei bărci de pescar constituie un fapt remarcabil.

— Condiția mea, asta mă frămîntă, ți-am spus. Ai pomenit așa ceva ? Visez călătorii, isprăvi, uragane, și mă repartizează la țărm, să văd vapoarele prin binoclu. Asta s-a ales din tot ce...

— Răbdare, mi-ai spus. Fiecare visează, croiește planuri... La prima întîlnire cu viața, se crede nedreptățit. Ar vrea totul deodată. Dar există și o etapă intermediară, un fel de ucenicie.

— Tu vorbești așa ? Îți convine, după ce ai ajuns unde ai vrut.

— De unde știi ce visam de fapt ?

— Ești medic. Nu era asta vocația ta ? Nu asta visai ?

— Visam... Visam un laborator mare, plin de aparate, visam frămîntări în fața microscopului și-n fața unor experiențe reușite numai pe jumătate... Visam clipa unică a izbînzii care urmează zecilor de nopți nedormite... Și ce fac de fapt ? Dau certificate de analiză pentru tinerii însurăței și pentru cei care-și iau carnet de șofer. Muncă de rutină. De aceea te înțeleg.

— Contează foarte mult să te-nțeleagă cineva. Să ai un prieten adevărat, care să-ți fie aproape sufletește...

Am tăcut, intimidat. Mi se părea că merg prea departe, că-ți cer prea mult. Aveai și așa problemele tale ; de ce să te împovărez în plus ? Dar am rămas cu părerea aceasta, care se transformă tot mai mult în certitudine : ești singurul om în fața căruia mă pot destăinui fără rețineri ! Dacă n-o fac totdeauna, este pentru că am un defect anume, ceva ce mă oprește la jumătatea elanului, o inhibiție ciudată care mă împiedică să duc lucrurile pînă la capăt. Sînt un timid și un nehotărît : cînd mă gîndesc la viitor, văd lucrurile pînă departe, cu toate implicațiile lor ; cînd trec la realizare, totul se năruie și mă opresc și asta mă revoltă, o revoltă zadarnică, revolta neputinței.

Așa că acum, în gînd, îți pot vorbi deschis, de-a dreptul, fără rețineri, mă pot înfățișa integral, pot fi necruțător cu mine însumi. Mai ales acum simt nevoia acută a unei confesiuni. E prima mea furtună, Cora, am așteptat-o cu nerăbdare și cu teamă, așa precum aștepți prima iubire. Aș vrea să fiu lucid clipă de clipă, să-mi încrustez în suflet ce se-ntîmplă, și vorbele și gîndurile toate, să pot păstra cu mine ziua asta, cu împliniri și spaime și nădejdi.

Stau la timonă în fața valului vuitor, primesc în obraz grindina sticloasă ce se cerne de sus și lunecă pe lîngă noi, printre noi, în trîmbe orizontale, net profilate pe orizontul vînăt. Auzisem că uneori, pe mare, ninge orizontal, crezusem că-i o metaforă sau o nerozie sau o glumă, dar e purul adevăr : pudra aceasta de gheață nu are răgazul să cadă, gonește mereu înainte, purtată de vîntul sălbatic, țîșnește în roiuri zorite, prelung săgetează obrajii, albește în cutele hainei, se-adună în colțuri ascunse, o pulbere albă și albă, purtată mereu de furtună...

Stau la timonă, e prima mea furtună, importantă și definitivă ca prima dragoste ; dacă ai fi aici nu ți-aș vorbi de prima dragoste, mă tulbură de cîte ori mi-o amintesc, o tulburare care ți-ar fi străină și m-ar stingheri indiferența ta sau poate acea vagă aversiune pe care-o încearcă omul cînd e vorba de evenimente petrecute dincolo de sine.

Prima mea dragoste, începută simplu, într-o sîmbătă seara, în sala aceea vastă și plină de lumină, cu ornamente baroce în colțurile tavanului, cu orchestra strălucind-fulgerînd-biciuind auzul...

Venisem cu Marius, era prima oară cînd puneam piciorul în sala de dans. Marius mă îndemnase, după prînz :

— Fă-ți pantofii, tăticu, și scoate țolul festiv de la naftalină.

— Pentru ce ?

A închis cursul de rezistența materialelor și l-a pocnit cu palma, pecetluindu-l parcă. Stătea lîngă geam, iar eu alături de el, amîndoi în prima bancă. Mi-a arătat cu capul spre fereastră :

— E sîmbătă, nu vezi ? Pînă și cerul arată altfel. Mergem să dansăm.

— Bine, dar...

— Am aranjat eu, tăticu. Două invitații la Casa de cultură și învoire pînă la ora două'ș'patru.

— Nu te cred.

A scos cu un gest de scamator biletele din buzunar :

— Ești un birocrat înrăit. Uite, dacă ai mai multă încredere în hîrtii decît în cuvîntul unui bătrîn *gentleman*.

— Și cu colocviul la rezistență cum rămîne ?

— De trei săptămîni rod la el. S-au subțiat filele. Ajunge pentru azi. Pauză, pîn-la ora două'ș'patru !

Am închis și eu cursul, străduindu-mă să-l imit întocmai. Ideea mă tulbura. Era prima oară cînd aveam să merg la dans ca elev de marină ; eram în anul întîi, la jumătatea anului întîi, puteam număra pe degete ieșirile în oraș de pînă atunci ; cît despre cunoștința cu vreo fată — o perspectivă la care nici nu îndrăzneam să mă gîndesc. Aveam nouăsprezece ani dar, mărturisesc acum, eram doar un adolescent întîrziat. Pînă la admitere trăisem acasă, la București, între liceu și biblioteca rămasă de la bunicu și îmbogățită de tata. O familie de maniaci ai cărților ; tata citea și la masă ; mama, după ce termina spre miezul nopții treburile la bucătărie, se strecura în dormitor cu un roman sub braț. Eu dormeam în sufragerie, pe canapea, și la picioarele mele se înălța domeniul misterios și plin de făgăduieli al gîndurilor tipărite ; așa le-am socotit totdeauna, niște gînduri smulse din lăcașul lor și conservate pentru vecie între copertele cărților... De acolo, le puteam stîrni oricînd doream, și o făceam destul de des. Mă adînceam în realitatea cealaltă, plăsmuită, dar care pentru mine existase cîndva ; nu acceptam pe atunci ideea că lumea ce mișuna în cărți existase doar în mintea scriitorului ; acordam un credit nelimitat romanelor care începeau cu formula „Într-o

seară de august a anului...“ sau mă bucuram în secret cînd citeam nota editorului : „Acest manuscris nedeterminat are o poveste ciudată. Mi l-a încredințat, cu zece ani în urmă, un prieten...“. Credeam cu îndîrjire în adevărul cărților. Și uneori, mărturisesc, îl preferam celuilalt adevăr din jurul meu — deloc spectaculos, constituit din mișcări stereotipe, lipsit de acel ceva pasionant pe care-l visăm cu toții înainte de douăzeci de ani...

E ușor de înțeles că avîndu-i la-ndemînă pe căpitanul Nemo, pe Winnetou, pe Amundsen sau pe D'Artagnan, iar mai apoi pe nefericitul Julien Sorel sau pe bătrînul Santiago în luptă cu marea și cu destinul, mă smulgeam cu greu din tovărășia lor și schimbam prea rar o carte bună pe un meci de fotbal sau o plimbare la pădure cu colegii. Încă și mai rar mă duceam la acele „ceaiuri“ prilejuite de vreo aniversare ; dacă mă duceam, eram sperios și neîncrezător în mine ; mi se părea o cutezanță absurdă să ridic vreodată privirea spre una dintre fetele acelea frumoase, adevărate domnișoare cînd părăseau uniforma austeră a liceului...

Cînd într-un rînd am reușit să leg cunoștință cu o fată care-mi plăcea, am amuțit în fața ei. Eram într-un apartament mic și drăguț, cu masa dată la perete ca să fie loc de dans, cu divanul-studio ridicat voinicește și transferat pe hol, cu covorul făcut sul și expediat pe urmele studioului — parchetul păstra în centru un pătrat mai deschis la culoare pe care nu-l luam în seamă — eram mulți și cam înghesuiți și asta ne făcea mai intimi, favoriza apropierile ; fata era frumoasă, candidase la „Steaua fără nume“, avea sprîncenele îmbinate și o umbră deasupra buzei de sus, aducea a spaniolă sau în orice caz meridională și cînd nu se uita la mine îi contemplam pe furiș decolteul plin de mistere și promisiuni. I-am fost sclav o jumătate de noapte : îi ofeream

chibritul aprins cînd o vedeam gesticulînd cu o țigară *superlong size* ; împingeam mereu spre ea o farfurie cu fursecuri, îi turnam sifon și-i aprobam fără rezerve părerile. Într-un tîrziu am izbutit să leg o conversație cît de cît logică, decis s-o cuceresc, dar alesesem cea mai nefericită dintre metode : m-am apucat să filozofez pe marginea unui roman citit de curînd, încurajat de interesul ei politicos, și am rămas foarte uimit cînd fata s-a depărtat de mine folosind un pretext extrem de șubred. Avea șaisprezece ani și dorea să danseze, nu să asculte prelegeri. N-am înțeles asta și insuccesul m-a descurajat. Pe de altă parte se apropia bacalaureatul, obligațiile școlare creșteau nemăsurat, trecusem la „real" cu gînd să intru în școala de marină, mîncam matematici cu lingura, nici colegilor mei nu le mai ardea de „ceaiuri", făceam cursuri de pregătire și cercuri științifice și meditații și...

Vacanța, scursă între examenul de admitere și pregătirile înfrigurate de plecare, apoi cîteva luni de școală militară, cu ieșirile în oraș numărate pe degete, cu atmosfera de exactitate și monotonie laborioasă — apoi deodată „fă-ți pantofii, tăticu, că mergem să dansăm...".

Învoirile atunci, în primul an, erau un fel de premii : dacă într-o dimineață aveai hainele în neregulă, șeful clasei îți dădea *un consemn*, pedeapsă măruntă dar usturătoare : petreceai o duminică de plictiseală și singurătate în școala aproape pustie, în clasele tăcute, în curtea unde cîțiva răzleți băteau fără chef o minge de volei, sau în dormitor cu o carte care-ți părea insipidă.

Și aveam nouăsprezece ani și mă uitam lung după fete ; moda acelui an ajunsese la o îndrăzneală vecină cu obrăznicia, rochiile se scurtau parcă cu fiecare săptămînă, și fetele zîmbeau victorioase, înfruntînd cu seninătate privirile mele uimite...

— Hai, tăticu, îndrăznește, sau vrei să intru eu primul ?

— Nu, e rîndul meu.

Pe drept cuvînt, era rîndul meu. Marius se ostenise destul. El agonisise biletele și tot el stăruise la căpitan ca să depășim termenul obișnuit al învoirilor. Mi se părea nedemn să las tot timpul inițiativa fie și celui mai bun prieten ; am plătit deci osteneala lui suportînd, cu uniforma mea proaspăt călcată, emoția primului pas — și m-am oprit în ușă, orbit de priveliște. O încăpere vastă, cu parchetul lustruit în care se oglindeau zecile de becuri ale policandrului din centru ; pe lîngă pereții depărtați, scaune de pluș roșu, cu aspect aristocratic, ocupate de fete, unele cu doi-trei inși pe lîngă ele, altele singure, iar altele, veritabile frumuseți, înconjurate de o droaie de prietene invidioase ce nutreau speranța secretă să împrumute ceva din strălucirea lor...

În prima clipă n-am izbutit să-mi opresc privirea asupra nici unui chip. Deprins cu figurile familiare ale colegilor în uniformă, mă amețea mulțimea aceasta multicoloră. Aveam cîteva fete și la școală — bibliotecare, laborante, funcționare — dar inaccesibile fiindcă în ochii lor constituiam cu toții o masă anonimă, nediferențiată, și în afară de asta, ne suspectam cu cruzime între noi la cel mai mic semn că unul ar zăbovi în preajma lor mai mult decît era absolut necesar. Pe cînd aici, atîta frumusețe adunată la un loc... Rămăsesem în ușă, prostit, și rătăceam cu privirea de la un capăt la altul al sălii.

— Ce zici, tăticu ? mi-a șoptit Marius victorios. Vezi unde te-am adus ?

— Te recunosc de șef, i-am spus încercînd să-mi ascund emoția. Ai avut o idee colosală.

Vorbeam așa, într-o doară, pe jumătate absent, știind că vorbele, oricum, nu puteau să exprime nici pe departe

ceea ce simțeam cu adevărat. Vedeam genunchii aceia albi și rotunzi, izbucnind victorios de sub tivul rochiilor prea scurte ; vedeam fețe încadrate de coafuri savante, cocuri înalte, plete în dezordine voită, stranii bucle bătînd în violet ; vedeam pleoape cu umbră albastră care dădea privirilor o undă de mister, ochi prelungiți oblic cu creionul spre tîmple, mari și tulburători ; vedeam brațe goale cu pielea netedă ca marmura, cărora micul accident al vaccinului nu făcea decît să le sublinieze perfecțiunea — și mă deznădăjduia atîta frumusețe risipită la-ntîmplare, destinată nimănui și tuturor, un spectacol gratuit și inutil, din care mă alegeam cu regretul că nu pot reține nimic pentru mine anume.

— Adevărat balul primăverii, spunea Marius.

— E de groază, am murmurat. Parcă visez. Nici n-aș îndrăzni să...

— Nu fi prost. Dacă pleci cu ideea asta de la început...

— Nu-s prost. Cel mult, realist.

— Curaj, tăticu, și lasă mofturile. În ce mă privește, jur să nu pierd nici un dans.

Și s-a ținut de cuvînt. Mă îndemna frățește, mă scotea din șovăială, mă silea să pornesc o dată cu primele acorduri ale orchestrei, pentru că din toate colțurile sălii porneau în aceeași clipă alți băieți spre fetele care stăteau țepene pe scaune, spionîndu-se reciproc. Marius avea ochi format și știa să se orienteze într-o clipă :

— Hai, tăticu, că le iau alții. Blondele din colț. Tu pe cea în roșu, eu pe albastra.

Îmi repartiza, cu mărinimie, pe cea mai frumoasă din două ; eram mai înalt ca el și ținea totdeauna seama de asta ; în pauze se uita în dreapta și-n stînga, iar la primul semnal al orchestrei, iarăși...

— Îți vînd un pont, tăticu, uite-o pe bruneta în mov de lîngă ușă, dansează parcă are aripi, era lîngă mine și m-am uitat numai la ea.

— Ei, stai, să mai...

— Nu te gîndi mult, tăticu, dacă pierzi ocazia s-a zis. Aici e concurență mare pe dansatoarele bune.

— Pînă s-ajung eu la ea...

Mă codeam, sugrumat de o emoție fără nume. O văzusem și eu pe fata în mov, mai mult o simțisem, undeva, pe alături, o unduire continuă, fluturarea voioasă a părului lung, silueta suplă și sportivă...

— Să ne apropiem de pe acum, a decis Marius, eu mă sacrific de data asta, o iau pe bondoaca de lîngă ea...

Generos și dezinteresat, singura lui mulțumire era să mă vadă pe mine mulțumit. Am pornit împreună, evitînd să ne uităm spre ținta care ne atrăgea de fapt ; îi spuneam ceva lui Marius, ceva fără noimă, doar ca să mă aflu-n treabă. Dar nu m-am putut reține să n-o privesc în ochi, prin surprindere, și am văzut că se uita la mine și a plecat privirea și a zîmbit și asta mi-a dat curaj o clipă. Orchestra tocmai își luase locul ; deodată jazbandistul a dezlănțuit o canonadă asurzitoare, căreia i-a pus capăt un solo de trompetă ; biciuit de acest semnal feroce, m-am apropiat de fată, ea se uita în jos și parcă n-aș fi vrut s-o tulbur, mi-au fulgerat prin minte cîteva argumente stupide : poate e obosită, poate așteaptă pe altcineva, poate nu vrea să danseze... Căutam motive să mă retrag dar era prea tîrziu, pașii mă duceau spre ea, s-a uitat la mine zîmbind, s-a ridicat înainte ca eu s-o invit și, fără să se mai ostenească pînă-n mijlocul sălii, a început dansul acela pe care n-o să-l uit niciodată...

— Tovarășe locotenent, țintă în drum o sută optzeci.

— Bine. Urmărește-o !

De-ar ști Geo din ce paradis mă aduce iarăși aici, pe crîmpeiul ăsta de lume legănătoare, în mijlocul furtunii albe care-mi arde obrajii înfiorați de amintiri !

De-ar ști el cît de departe eram ! Departe de vîntul tăios ca o lamă, ce-mi frige obrajii ; departe de gerul ce-mi fulgeră pleoapele-n flăcări ; departe de urletul straniu al mării, de clocotul aspru al valului gata să cadă ; nu-i loc de visare aici, cînd însăși furtuna și goana aceasta te-absoarbe cu totul ; un val, iute cîrma ! la loc, vine altul ! și marea mereu mînioasă, păzește ! plec fruntea în piept și iar o înalț, îndărătnic ; deodată mă simt ridicat fără veste, picioarele parcă-s desprinse de punte, zburăm, am zburat ; înc-o clipă și iar prăbușirea în plin, pe talazuri, un bufnet, un plesnet de bici, o vibrație gravă a navei, și spuma țîșnită în jur, gonim mai departe...

Geo stă cu fața lipită de garnitura ecranului. Îi văd umerii strălucind. Haina de piele pare strîmtă pentru statura lui. Marginea căciulii se pierde sub guler, dînd cefei un aspect grosolan. Vorbește de acolo, aproape că strigă, și totuși cuvintele i se aud nelimpede :

— ...Două, alăturate. Ei sînt, tovarășe locotenent.

Ridică fața spre mine. Pe nas are o dungă, de la garnitura de cauciuc. Adaugă, ca să fie mai convingător :

— Pe o vreme ca asta, cine-ar mai umbla pe mare ?

— Mergem spre ei, în spun. Avem vîntul din babord. O să ne cam scuture.

— Mai tare decît atîta ? glumește Geo cu amărăciune.

Mă uit la el, aș vrea să-i citesc pe față mai mult decît din vorbe. Și mă întreb dacă-i într-adevăr tot el, prietenul meu bun și vechi, colegul de bancă de la „Sadoveanu", lunganul mediocru și sentimental care copia după mine la teze, totdeauna îndrăgostit de cineva și încurcînd lucrurile și ascultînd smerit într-un colț pe coridor șoapta înciudată a unei colege pe care-o trăda mereu și se-ntorcea mereu la ea și-i vedeam plecînd împreună spre casă...

— Tova'lent, am recepționat un S.O.S.

Tresar. E glasul radiotelegrafistului, în telefon. Alarmat. Mă molipsește neliniștea lui.

— Ce semnal, Matei ?

— Un cargou indian, la travers de Agigea. I s-a rupt ancora, vîntul îl duce spre mal.

— Săracul ! îi spun. Sîntem prea departe ca să-l ajutăm cu ceva.

— I-au dat răspuns din port, se duce un salvator spre el.

— Bine, Matei. Altceva ?

— E cald al naibii, tova'lent. Nu pot deschide spiraiul

— Rabdă, Matei.

— Eu rabd, dar mă gîndesc la aparate.

— Să rabde și ele. N-avem ce face. Sînt valuri mari, puntea e mai mult sub apă. Nu poți deschide nici un minut.

— Știu, tova'lent...

După dialogul ăsta, mă simt brusc neliniștit. Abia acum pot să mă gîndesc cu adevărat la proporțiile furtunii, la nava aceea rămasă-n voia soartei, pe marea în clocot, la *salvatorul* care iese-n larg pe vremea asta, apoi manevra de apropiere, un marinar voinic încercînd să arunce bandula, disperarea din ochii oamenilor, vîntul care deviază traiectoria bandulei — o greutate de lemn de care se leagă o saulă lungă și subțire, purtînd, la rîndul ei, cablul gros de remorcaj...

— Se-ngroașă gluma, îi spun lui Geo. La travers de Agigea, un cargou...

Geo a plecat urechea spre mine. Îi aud glasul întretăiat de rafalele vîntului :

— Mereu se-ntîmplă... Curenți puternici... Nu prea țin seama de avertismente...

— Ce avertismente, cînd i-a prins urgia asta în larg ?

— Un comandant trebuie să fie prevăzător. Marina.. meserie grea.

O știe mai bine decît mine și, oricum, e în drept să mi-o spună ca unui începător. Acum șase sau șapte ani, dimpotrivă : știam mai multe decît el despre asta, aveam în cap zeci de romane marinărești, îmi erau familiari ca niște prieteni eroii cărților acelea. Îi vorbeam adesea despre ei și el mă asculta, oarecum neîncrezător...

Pînă cînd a avut revelația unui adevăr pe care eu îl știam foarte bine. Eram în clasa a unsprezecea și la o oră de română ne-a vizitat un scriitor care călătorise mult pe mare. Îl invitase profesoara, cu gînd să ne sporească cunoștințele de literatură contemporană, dar scriitorul, în loc să ne țină o cuvîntare cuminte de la catedră, unde profesoara pregătise un scaun și un pahar cu apă, s-a dus la peretele cu harta lumii și ne-a vorbit de acolo, o oră încheiată, despre călătoriile lui, despre țărmurile depărtate, despre misterele mării și despre frumusețea aspră a sufletului de marinar. Jubilam ; îmi întărea credința în căpitanul Nemo, în eroii lui Joseph Conrad și ai lui Radu Tudoran ; drumul îmi era hotărît, mă vedeam pe totdeauna între mare și cer, în singurătatea unei cabine căptușite cu cărți, citind și meditînd... M-am uitat în jur : fetele din față se cam plictiseau, le-am disprețuit pe dată fiindcă n-aveau cum să înțeleagă farmecul mării, cu gîndul la ciorapii lor de nailon și la uniformele de școală pe care le scurtau cît puteau ; în schimb lîngă mine, Geo avea lacrimi în ochi.

La capătul acelei ore de hoinăreală imaginară pe meridiane, colegul meu de bancă mi-a strîns mîna și a rostit un fel de jurămînt :

— Ai avut dreptate. Marina e cea mai grozavă meserie !

S-a apucat furios să-i ajungă din urmă pe fruntașii la matematici, deși cred că era prea tîrziu. Am dat amîndoi admiterea la școala de marină ; eu am reușit, el nu. Nu s-a lăsat. A intrat la școala de maiștri și a terminat-o cu

un an înainte ca eu să pun epoleții de locotenent. L-am văzut ultima oară pe puntea lui „Mircea", înainte să plecăm spre Atlantic ; pe urmă drumurile noastre s-au despărțit ca să se reunească, în chip surprinzător, acum două luni :

— Tovarășe locotenent, vă prezint vedeta doi, cu efectiv complet. Sînt șeful de echipaj, maistrul clasa a patra Mihăilă.

— Geo ! Tu ești aici ?

— Da, tovarășe locotenent.

Aș fi vrut să-l îmbrățișez. El făcuse însă pasul lateral cerut de regulament ca să pot inspecta echipajul. L-am întrebat surprins :

— Ei, o faci pe oficialul ? După ce nu ne-am văzut atîta timp....

— Trei ani, tovarășe locotenent. Știam c-o să veniți la noi.

— Și nu te bucuri ?

— Ba da...

Atît am izbutit să scot de la el în dimineața aceea, și n-aș putea spune că mai tîrziu am avansat cu ceva. Am impresia că mă evită cu bună știință, că între noi timpul sau cine știe ce cauză obscură a țesut un păienjeniș invizibil dar rezistent, care interzice orice apropiere sufletească. În loc de asta, ironia lui mereu prezentă, dibaci ascunsă, superioritatea pe care și-o camuflează inutil, de vreme ce eu însumi i-o recunosc deschis. Vorbim numai lucruri strict legate de treburile navei, e corect, atent și plin de solicitudine față de mine, dar îmi alunecă printre degete de fiecare dată cînd e vorba să-l abordez ca prieten.

Vedeta înghite lacom distanțele ; n-am punct de reper decît valul cu coamă sticloasă tăiat cu cruzime, dar știu că zburăm peste el, lunecăm înainte mereu, îmi sînt mar-

tori și norii de plumb care dorm suspendați de catarg ; de acolo se cern peste noi trîmbe albe de pudră-nghețată, și mai e vîntul iute pe care-l primesc în obraji ; îmi e greu, ne e greu tuturor, dar sînt sigur : prin greul furtunii, strecurîndu-ne aprig prin val, vom ajunge, precis vom ajunge...

Îi fac semn lui Geo, el se apropie și trece la timonă ; mă aplec spre ecran ; pe platoul de sticlă se rotește neobosit linia albă, care împrospătează la fiecare trecere cele două puncte din margine — șalupa și ținta. Socotesc în gînd și-i strig lui Geo rezultatul :

— Mai avem vreo jumătate de oră.

— Cam așa. Dar asta nu-nseamnă mare lucru.

— Pentru ei ? arăt spre ecranul radarului.

— Și pentru noi. Ajungem acolo, îi salutăm. Și după aia ?

Ridic din umeri. Omul ăsta se pricepe de minune să pună întrebări fără răspuns.

CÎND AM VENIT PE VEDETĂ și m-am oprit în fața frontului acela scurt, pe un singur rînd, îmi simțeam inima pulsînd în urechi. Șase oameni se uitau la mine, șase oameni de care soarta mă lega printr-o întîmplare. Deși eu singur cerusem să fiu numit la vedete, nu preferasem o navă anume ; ce joc al soartei ne reunea aici, cine hotărîse ca acești oameni să-mi fie subalterni și tovarăși ?

Puteau să fie alții, oricine ; puteau exista diferențe de amănunt între ei și cei care sînt în realitate ; poate în locul lui Geo aș fi nimerit un maistru bătrîn, potolit, cu disciplina înrădăcinată într-atîta, încît să-mi acorde creditul acela nelimitat al subalternului ideal ; totuși, cu Geo sau cu oricare altul, în esență aveam același lucru de îndeplinit, un lucru mai presus de individualități, de prietenii !

Eram, firește, decis să răstorn lumea. Primele zile mi-am acordat răgazul pentru pregătirea *marii ofensive*, pe care acuma, sincer vorbind, nici nu știu dacă o-nțelegeam prea bine. Voiam să fac, în tot cazul, ceva deosebit, și romantismul meu de marinar ambarcat se lovea de realitatea aspră a navei : muncă și griji de tot felul. În primele seri mă culcam puțin dezamăgit, era o perioadă de

pregătire în port, oamenii făceau ore de specialitate, la sală, eu întocmeam planuri și situații frumos liniate, conspectam instrucțiunile de luptă ale vedetelor torpiloare, îmi aminteam calculul *drumului de goană* învățat prin anul trei, și... așteptam să se petreacă ceva.

— Profitați de răgazul ăsta, mi-a spus comandantul într-o zi. Pregătiți-vă, învățați caracteristicile armamentului, revedeți tot. Curînd încep ieșirile în mare. Atunci n-o să mai fie vreme...

— Abia aștept să ieșim în larg, tovarășe comandant.

— Succesul din larg se pregătește aici, în port. Nu uitați, vedeta doi a fost cinci ani consecutiv „navă de frunte".

— Știu, tovarășe comandant.

— Lucrați atent cu oamenii. De ei depinde în mare măsură...

— Știu și asta.

— Mai întîi încercați să-i cunoașteți. Cu fiecare trebuie folosită o anumită metodă. Arta comandantului este să găsească această metodă.

Atunci mi s-a părut cam didactic comandantul. Și cam tipicar. Asemenea fraze le găsești în fiecare manual de pedagogie. După cîteva zile am înțeles de ce insista atîta : m-am lovit de o împrejurare care nu-i trecută în manualul de psihologie. În împrejurarea aceea, doi oameni s-au desprins din masa echipajului : torpilorul Costea și mitralierul Drăgușin, servanții de pe punte, doi inși care-ar trebui să fie la fel de uniți ca degetele unei mîini. În realitate, îi dezbină ceva. Atunci, în primele zile, n-aveam de unde să știu ce anume. Se certau pornind de la pretexte mărunte ; mi-am dat seama cu timpul că adevărata cauză este firea lor : Costea, cu curajul lui aproape nesăbuit ; mitralierul, un veritabil fricos...

Într-o seară ofițerul de gardă i-a surprins bătîndu-se în dormitor și mi-a cerut să-i pedepsesc. A doua zi i-am chemat în cabina mea de pe nava-bază. Pe vedetă n-aveam unde să discut cu ei fără să audă ceilalți ; dac-ai călca vreodată aici, ți-ai da seama că e locul cel mai strîmt din lume. Economia de spațiu amintește o navă cosmică ; încăperile de sub punte sînt un fel de cutii unde nici măcar nu poți sta în picioare, spațiul e socotit strict pentru omul destinat unei anume operații, pentru el și pentru zecile de alcătuiri tehnice care fac ca nava să plutească, să alerge pe mare, să dibuiască ținta de la o depărtare inaccesibilă privirilor noastre, iar mai apoi s-o izbească... Noi, care poruncim tuturor acestor alcătuiri tehnice, noi, care dezlănțuim caii-putere și snopii de raze nevăzute și forța îngrozitoare a tonelor de trotil — avem loc puțin pe lîngă ele. În compartimentul mașini, doi oameni abia se pot mișca în jurul motoarelor lungi și masive ; dacă sînt îndemînatici, pot face drumul ăsta fără să se lovească de nimica. La stație, în încăperea alăturată, stă operatorul, cu picioarele întinse sub ecranul radarului, singura poziție cît de cît comodă. Pe punte e loc mai mult, sau pare că este. Mitraliorul pe scăunelul lui, în afetul mitralierei ; torpilorul între tuburile lanstorpile ; iar noi, eu și maistrul, în picioare lîngă scutul comenzii. Dincolo de scut, prova se întinde goală și nefolosită ; în timpul marșului nimănui nu i-ar trece prin cap să stea acolo fără o treabă anume. E ca și cum ai vrea să stai pe capota unui automobil în plină goană... În treacăt fie zis, cabina mea căptușită cu cărți din visele adolescenței a rămas un vis ; e drept că am o cabină pe nava-bază, dar acolo merg numai să scriu vreun document, să fac planuri, să lucrez pe hartă sau să mă culc în serile cînd sînt prea obosit ca să mai bat drumul pînă în oraș. În rest, pe vedetă, sub cerul liber, acolo-i locul meu de muncă. Și nu pot spune

că asta mă supără cu ceva... Dar acum trebuia să aleg cabina pentru micul proces pe care eram dator să-l fac.

— Ce-i cu voi ? i-am întrebat pe vinovați. Vreți s-ajungem de rîsul marinei ? Sîntem un echipaj de bătăuși ?

Tăceau. Se uitau în jos. Costea a îndrăznit doar să-și schimbe greutatea de pe-un picior pe altul. Eu ședeam marțial la birouașul de lîngă fereastră și ei doi în picioare, lîngă ușă, cam înghesuiți din cauza patului care îngusta mult cabina.

— Spune, Costea, de ce ai dat în el ?

— Raportez că el a început, a spus Costea întunecat.

— De ce ? m-am întors spre Drăgușin.

— Mi-a spus că pipa e pentru oameni adevărați, nu pentru iepuri fricoși ca mine.

— Ei, drăcie ! Ce pipă ?

Îmi venea să rîd. Mi-am mușcat limba ca să-mi reprim și cea mai mică undă de zîmbet. Zîmbetul ar fi un semn de slăbiciune, iar slăbiciunea te împiedică să mai fii atotputernicul împărțitor de dreptate.

— Tu fumezi pipă, Drăgușin ?

— Nu, tova' lent. Dar am una, de la... de la cineva.

— De la o verișoară, a rîs complice Costea.

— Te-am întrebat ceva ? m-am răstit la Costea.

— Tot echipajul s-a pozat cu ea, tova' lent.

— Cu pipa, nu cu verișoara, a explicat Costea.

— Costea, poftim afară și caută-ți alt loc pentru glume proaste. Du-te și tu, i-am spus lui Drăgușin. Aveți amîndoi cîte un consemn. Să nu mai aud de prostii de-astea !

Duminica următoare — eram ofițer de gardă — i-am văzut hoinărind pe cheu : dramatici, nebărbieriți, cu mutre lungi. Între timp, mie îmi trecuse.

— Ei, leilor, cum vă simțiți ?

Obraznicul de Costea a răspuns pentru amîndoi :

— Fumăm pipă cu rîndul, că nu mai avem țigări.

— Dacă nu ne-am mai dus în oraș... a adăugat Drăgușin.

Aș vrea să-ți pot înfățișa senzația stranie pe care-o încerci uneori, cînd un om stă în fața ta și așteaptă cu inima strînsă un „da" sau „nu". Știind ce urmări va avea răspunsul acela. Un băiat de la postul de observare primise telegramă de acasă, i se îmbolnăvise mama, *vino urgent*, se-ntîmplă, dar era radiotelegrafist și eu nu mă puteam lipsi de radiotelegrafist. A venit la mine cu hîrtia aceea, mi-a arătat-o, avea lacrimi în ochi iar eu știam că n-am alt om în locul lui și știa și el dar venise la mine, eu eram comandantul, eu singur puteam decide. Se uita în ochii mei, era palid și încordat, urma să spun da sau nu și el n-avea să insiste, n-avea dreptul să insiste.

I-am dat drumul, știind ce răspundere gravă îmi asum ; noaptea, la orele stabilite, plantonul mă trezea și mă așezam la stație, luam manipulatorul și transmiteam mesajul, folosind pentru asta cît învățasem la școală, în tot cazul mai puțin decît un specialist. Dar în clipa în care rostisem „Bine, ai să te duci, dar te întorci cît poți de repede", m-am simțit un fel de Jupiter, care ține soarta oamenilor în vîrful unui stilou...

Postul de observare... Da, cred că acolo am citit cu adevărat primele pagini ale marelui manual care se cheamă viață. Întîmplări mărunte dar cu un înțeles ascuns ; fapte stranii, dar cu rădăcini raționale, dacă știai să afli.

— Comandantul trebuie să afle totul...

Plutonierul, ajutorul meu, mi-o spusese, în altă zi. Întocmeam furios dosarul unei clipe de slăbiciune. Eram acolo, într-un pustiu la marginea mării, zece kilometri de cel mai apropiat cătun, o mînă de oameni. Unul dintre

ei — fapt unic în istoria postului de observare — ațipise în post.

De cîteva luni fusesem numit comandant ; de cîteva luni, cu o regularitate de fier, ziua și noaptea, la fiecare patru ore un om urca scările foișorului de observare. Un binoclu, un fluier, un pistol-mitralieră. Pe vreme rea, șubă sau manta de ploaie. Veghe permanentă, zi și noapte, pînă cînd unul...

— Ne-ai trădat pe toți ! i-am strigat dimineața, în fața tuturor. Aveam încredere în tine și tu ți-ai uitat datoria ! Cu armata nu se glumește, o să te convingi. Și să fie un exemplu pentru toți !

Asprimea asta, mă gîndeam, asprimea asta e atît de necesară, altfel n-ai mai avea certitudini, oamenii cînd se urcă în tren au certitudinea că mecanicul își va face datoria și-i va duce teferi și la vreme la destinație ; oamenii care cumpără pîine, oamenii care...

Am plecat furios dintre ei și m-am dus în cămăruța mea, să întocmesc dosarul. Am scris o pagină sau două, o relatare amănunțită a cazului, presărată cu comentarii, un veritabil rechizitoriu...

— Tovarășe locotenent, n-ar trebui să vă pripiți.

M-am întors spre ușă. Știam bine cine este, dar în înflăcărarea mea mi se părea absurd ca tocmai el, plutonierul, ajutorul meu, să intervină într-o chestiune atît de limpede.

— Ce vrei să spui ? l-am întrebat cît puteam de aspru.

S-a apropiat de măsuța unde scrisesem paginile acelea. I-am făcut semn să se așeze pe patul de campanie acoperit cu o pătură albastră. Am înșurubat stiloul și am așteptat.

— Mă gîndesc că o hotărîre ca asta nu se ia așa, sub imperiul furiei. Ar trebui să căutați cauzele, să vorbiți cu soldatul...

— Cauze ? Ce cauze ! I-a fost somn, iată cauza !

— Da, i-a fost somn. Era nedormit de două nopți. Are niște necazuri pe acasă, ceva cu soția... Cred că nici nu trebuia trimis în post în starea lui.

— Nu știu dacă asta poate justifica... am încercat.

— Formal, nu. Nimic nu dă dreptul unui soldat să adoarmă în post. Dar omenește... Cînd cineva e într-o situație deosebită...

— De unde ai aflat ?

— Comandantul trebuie să afle totul, mi-a spus plutonierul. Am stat aseară de vorbă cu el. Era abătut, arăta prost. L-am întrebat ce se-ntîmplă. La început, n-a vrut să spună. Știți, nimeni nu vorbește prea ușor despre lucruri de-astea. Dar l-am luat încet, cu răbdare. Mi-a povestit. O chestie tristă, nu-l puteam ajuta cu nimic. Dar l-am înțeles. Dacă ați fi vorbit și dumneavoastră cu el...

Am luat paginile acelea scrise cu convingere. Le-am rupt pe îndelete în două, pe urmă iar în două și iar în două. Plutonierul stătea pe pat și nici nu clipea.

— O s-ajungem bine, i-am spus. Cînd m-au numit aici mi-au atras atenția că sînt oameni puțini, că aici o abatere capătă proporții deosebite, deci să fiu exigent și așa mai departe.

— O să fiu sincer cu dumneavoastră, tovarășe locotenent. Dacă-mi permiteți.

— Asta și vreau. Sinceritate deplină.

— Trebuie să știți cît mai multe despre oameni. Sînteți tînăr, aveți o viață înainte. O viață și o carieră. O carieră în care cunoașterea omului este lucrul fundamental. Cazul ăsta este unul. O să mai întîlniți și altele. Altfel de lucruri, mai importante sau mai mărunte. Dar în toate, o să găsiți mai ușor soluția dacă-i cunoașteți bine pe oameni. Și dacă vă apropiați de ei...

Soldatul acela era la prima abatere. Și la ultima. Cînd a plecat, în toamnă, i-am întins mîna.

— N-o să vă uit, mi-a spus. Mi-ați dat o mare lecție de omenie.

Ar fi trebuit să-i explic că autorul lecției era altcineva, că primisem eu însumi o lecție în împrejurarea aceea, dar nu era timp de destăinuiri. I-am urat succes în viață și el a zbughit-o pe ușă. Se înșera și trebuia să prindă mașina de Constanța. L-am urmărit din prag. Sus, pe dealul galben din spatele postului, s-a mai întors odată spre noi. A făcut semn cu mîna. O pală de vînt i-a fluturat cravata peste umăr. A ridicat geamantanul și a dispărut și cînd m-am uitat spre băieții rămași la post, le-am văzut ochii sclipitori ca de febră. M-am închis în cămăruța mea și m-au lăsat în pace pînă seara, ca pe un bolnav...

— Am încurcat-o cu sinuzita mea, tova'lent.

— Nu-ți fie teamă. Aer curat, iod, aerosoli... Dimpotrivă, o să te vindece.

Costea zîmbește neîncrezător și-și trage căciula mai pe frunte. Nu l-am auzit văitîndu-se pînă acum, și dacă ar face-o, nu i-ar ajuta la nimic.

— Tuturora ne e greu, Costea. Dar nu ne scutește nimeni de datoria noastră.

— Ați spus-o ca din carte, tova'lent.

— Nu te obrăznici, auzi ?

Știu că nu-i plac logosurile. Mi-a făcut impresia unui om isteț, care înțelege fără multă vorbărie. Cînd e de muncă, muncește pe rupte. Geo îl folosește la toate lucrările acelea mărunte dar dificile, pe care numai ochiul de marinar le poate prețui cu adevărat. E un om înde-mînatic și se pricepe la orice. Într-o zi mi-a povestit că a schimbat șapte meserii, că a colindat toată țara...

— Asta-i semn de superficialitate, Costea, i-am spus. Un om nestatornic, care nu-și găsește locul, nu-i om serios.

— Da de unde, tova' lent, omul trebuie să cunoască lumea...

L-am lăsat în pace și-l țin sub observație. Poate că are dreptate în felul lui ; poate că e mai bogat sufletește decît mine, care am dus o existență lineară.

— S-a schimbat nițel vîntul, spune Geo. Dacă țineți cîteva grade mai la stînga, ne saltă mai puțin. Și cîștigăm viteză.

— Mulțumesc, îi spun.

Rotesc cîrma. În cîteva clipe, schimbarea se simte. Elicele prind mai bine în apă, motoarele merg mai rotund. Geo are dreptate, ca totdeauna. Și nu mă sfiesc s-o recunosc. Dacă m-aș crampona de ideile mele, ignorîndu-i sfaturile, ar ieși prost și m-aș face tot eu de rîs. Știe că-mi face un serviciu cînd îmi strecoară ideile lui. Nici nu se așteptă să i le resping, să i-o retez cu aplomb : „Uite, băiete, hai să ne vedem fiecare de treburile noastre. Aici eu sînt comandant și deocamdată n-am nevoie de sfătuitori.“ Numai un nerod ar face asta. Dacă obții o funcție, nu-nseamnă că ai obținut și priceperea respectivă. Asta vine cu timpul. Cu timpul și cu experiența...

Fără să las timona, mă uit spre radar, întrebător. Se uită și el, apoi se apleacă și urmărește indicațiile aparatului.

— Vreo patru mile, spune. O să ne apuce noaptea pe drum.

Ridic din umeri :

— Tot aia e.

Își drege glasul și nu spune nimic, dar eu știu ce-ar vrea să spună. Nu, nu-i tot aia. Noaptea nu vezi valurile cum vin, nu poți să eviți izbiturile mai mari, nu ai timp să reduci viteza cînd sub prova se cască un gol...

— N-aveam ce face, mă dezvinovățesc. Sigur că era mai comod să intrăm în port. Dar mă gîndesc la omul

ăla cu șalupa. Poate are vreo defecțiune. Poate a pierdut direcția. Poate...

— Și noi cu ce să-i fim de folos ? întreabă Geo. Dacă știau că vine furtuna așa de repede, nici nu ne-ar fi trimis. Acuma au două nave în primejdie în loc de una...

— Noi, în primejdie ?

Geo se apleacă spre mine profesoral, răbdător cu ostentație :

— *Orice furtună e o primejdie potențială, tovarășe locotenent.*

Tac și mă încordez asupra timonei. Îmi scot o mănușă, îmi trec palma peste față. Mîna, deși înghețată, pare fierbinte în comparație cu obrazul. Îmi simt picioarele grele, amorțite de-atîta stat pe loc, de efortul neîntrerupt cu care-mi păstrez echilibrul pe suprafața aceasta nesigură, clătinată în cele mai neașteptate direcții. Izbiturile valurilor fac ca nava să vibreze surd, vibrația se transmite dureros prin tălpi, în genunchi, în șira spinării, în creier. Mă doare pentru nava mea lovită fără milă, mi-e teamă, uneori, să nu se frîngă alcătuirea aceasta atît de mică și de fragilă și de singură pe marea fără capăt. Alung gîndul fricos, de care mi-e rușine, mă tem să nu mi-l citească Geo pe obraz. Mă uit la el, stă drept, cu ochii puțin mijiți de vînt, și în răstimpuri se apleacă la adăpostul scutului, să tragă din țigară.

Mergem înainte

...Dansul acela frenetic, capul dat pe spate, ochii strălucitori apropiindu-se de mine, depărtîndu-se iar, umerii scuturați în ritmul muzicii, brațele fluturînd în jur ca niște aripi, apoi bluza de culoarea liliacului, cu ochiuri mari prin care se vedea pielea ușor trandafirie, și breteluța albă, lată, de costum de baie. Nu pricepeam ce piesă de îmbrăcăminte putea fi asta, pînă atunci nu văzusem decît o singură fată dezbrăcîndu-se, sora unui coleg la

care mergeam uneori să ascult muzică și să rezolv ecuații, era mai mare decît mine, colegul ieșise în oraș dar ea nu mi-a spus de la început, m-a poftit înăuntru și abia după ce a închis ușa mi-a comunicat cu dezinvoltură :

— Sînt singură. Mirel s-a dus la baschet, n-a avut cum să te anunțe. Nu te superi, nu-i așa ?

Începuse să-mi bată inima cu gîndul la ceva nelămurit dar foarte important, aveam emoții ca în clipele chinuitoare dinaintea tezei, ea m-a luat de mînă și m-a condus în casă, eram docil și fricos, și-a dat seama că are de-a face cu un prostănac, mai cochetase cu mine și altădată, dar nu mersese mai departe de un sărut cast pe obraz, cînd ne revedeam după o absență mai mare. Împrejurarea asta o amuza probabil, mă uitam la ea ca vrăjit, îi priveam buzele frumoase și nu auzeam ce spune, lucruri fără importanță, bune de umplut golul în clipele în care știi precis că ai pe cineva în puterea ta și poți să-ți îngădui un joc al fanteziei...

— Vreau să-ți arăt o bluză grozavă, primită din America. M-a tras în camera ei, o urmam cu aceeași docilitate, rîdea și se lipea de mine, pe urmă, cu cel mai firesc aer din lume : Fii bun și descheie-mă la spate ! Și-a scos bluza pe care-o purta, și-a pierdut echilibrul și a venit puțin peste mine. Am prins-o în brațe și abia atunci cred că mi-am ieșit de-a binelea din minți. Am sărutat-o adînc între umăr și gît. Ce faci nebunule, să nu-mi lași semne, acuma dacă ai început desfă și sutienul... Îmi tremurau degetele dar ea rîdea : Te faci că nu știi sau poate *ești* naiv ?

Ne-am rostogolit pe covor...

Așa mi se părea acum, dansînd, îmi legănam umerii, un pas la stînga, unul la dreapta, cu brațele libere pe lîngă corp, fata venea spre mine, atunci o atingeam din întîmplare pe șold și simțeam fiorul acela unic, premergător strigătului de dragoste de pe covor, și obrazul ei

aprins de dans înflorea uneori foarte aproape de al meu, părul negru dezordonat pierdea ritmul, țîșnea neașteptat spre mine, o dată l-am atins cu buzele dar a fost o clipă scurtă ca un fulger, și aș fi vrut să-i apăs sărutul acela înspăimîntat între umăr și gît, singurul sărut pe care-l știam, și ea rîdea inconștient, nu-mi zîmbea mie ci muzicii sau numai sieși, propriului trup abandonat plăcerii caste și totuși voluptoase a ritmului...

Dansînd, înaintam pas cu pas. Ea dădea înapoi, tot dansînd, dar distanța dintre noi scădea — torturant de încet, scădea totuși. Și cînd s-a sfîrșit melodia eram atît de aproape, încît nu-i vedeam decît ochii radiind bucuria aceea intensă și fără țintă...

Am respirat adînc ; ea ridicase mîinile ca să aplaude, m-am întors și eu cam într-o parte, cu fața spre orchestră. Am aplaudat și m-am apropiat pe neobservate, gata să-i ating umărul, fără să îndrăznesc totuși ; cînd muzica a reînceput („Una rosa per te", dacă-ți mai amintești, se cînta și-n seara de carnaval, cînd ne-am cunoscut), ne-am întors unul spre altul foarte firesc ; toate perechile, despărțite pînă acum de dansul acela uluitor, se alcătuiseră într-o clipă ; i-am strecurat mîna în jurul taliei, mi se părea că visez, îi simțeam șoldul unduind lipit de mine și aspiram înfiorat parfumul fără nume al părului ei.

— Îmi place la nebunie tangoul ăsta, mi-a spus.

O țineam aproape de mine, ca-ntr-o îmbrățișare, și-i imprimam ritmul pașilor, întoarcerile, legănările, plăcutul slalom printre dansatori, și ne potriveam de minune. Trebuia să-i răspund.

— Tangoul rămîne cel mai frumos dans.

M-am întrerupt, intimidat de platitudinea crasă pe care o rostisem. Aș fi vrut să-i spun ceva surprinzător, frumos, vesel, absurd, genial, orice altceva decît fraza aceea insipidă.

— Marinarilor știu că le place valsul, a adăugat ea întrebător.

— Îmi place orice dans dacă dansez cu... dumneavoastră.

Ah, aceste pronume de reverență ! Profesoara de română ni le lăuda, susținînd că grație lor putem să ne nuanțăm atitudinea față de interlocutor, ne explica pe îndelete deosebirea de stare afectivă pe care o creează „dumneavoastră", „dumneata" sau „tu"... Dar cînd dansezi pentru prima oară cu o fată de care te-ai îndrăgostit într-o clipă, cînd vrei să-i spui ceva cald, un cuvînt care să spargă gheața, cum să alegi pronumele potrivit ? Dacă-i spui „tu", pari ușuratic ; „dumneata" o face să se simtă mai în vîrstă, iar protocolarul „dumneavoastră" o înstrăinează...

— Cum ai spus ?

Bine că n-a-nțeles ! Firește, nu mai aveam curajul să repet fraza înfocată dinainte, mi se păruse prea cutezătoare în chiar clipa în care o rosteam. Dar trebuia s-o iau de la capăt.

— Spuneam că dansați minunat. Cu dumneavoastră e plăcut orice dans.

— Ești drăguț, a rîs ea cald și m-a strîns, abia simțit, de umăr.

Fetele rezolvă mult mai ușor aceste chestiuni de formă, ele au mai degrabă curajul să tutuiască pe cineva, nu se lasă torturate de formule. Asta dă mai multă sinceritate vorbelor lor și le scutește de convenințele nesuferite care-ți taie șirul gîndurilor și-ți anchilozează ideile. Dar mie-mi venea grozav de greu s-o imit. Iți amintești că-n anumite romane verișorii vorbesc între ei cu „dumneavoastră", surorile se numesc chiar în intimitate „scumpă contesă" și eu mă hrănisem cu asemenea romane și eram încă robul lor. A trebuit să-mi calc pe inimă și mai ales

să învîng o împotrivire fără nume a raţiunii ca să-i spun, mimînd o indiferenţă politicoasă :

— Sper că nu *te* supăr dacă te invit şi dansul următor...

— Îmi face plăcere, a spus ea cu aceeaşi simplitate care excludea de la sine obstacolele.

Şi iarăşi m-a strîns de umăr, ca un semn al aprobării. Ce greu e să dai un nume tuturor acestor gesturi aproape imperceptibile, pe care le simţi mai mult interior, manifestări directe, de la suflet la suflet ! Pot oare să ţi le redau la rece, detaşat, ca pe o experienţă ştiinţifică ? La sfîrşitul dansului mă pregăteam să-i spun pe ocolite, cu mari ezitări, „mi-ar face plăcere să ne cunoaştem, chiar dacă n-are cine să ne prezinte, pe mine mă cheamă Radu...“ Dar n-am apucat să fac acest efort plin de pînde şi ezitări, n-am găsit momentul, încercam să îngîn ceva dar tocmai atunci venea o pereche într-un elan ciudat şi ne împingea, schimbam cîteva scuze mormăite, fetele îşi examinau fugar ciorapii primejduiţi, dansam mai departe şi aşteptam ivirea unui alt prilej...

Acum, cînd retrăiesc aceste momente, îmi dau seama că eram cît se poate de caraghios ; orice carte „De vorbă cu adolescenţii“ conţine multe sfaturi pentru învingerea timidităţii, dar cărţile acestea nu sînt scrise de adolescenţi ! Autorii lor nu fac decît să-şi expună, cu semn schimbat, propriile lor erori şi şovăieli dintr-o vreme uitată ; încearcă să-şi închipuie cum ar fi trebuit să reacţioneze în cutare sau cutare caz *dacă* le-ar fi lipsit timiditatea. Şi fac din ele un sfat greu de urmat, fiindcă orice timid îşi dă seama de defectul lui, dar asta nu-l împiedică să fie timid mai departe !

Orchestra a început altă melodie, de fapt un ritm şi-atîta ; un duruit de tobă şi ţipete de chitară şi convulsiile răsunătoare ale saxofonului. Ea s-a avîntat în

dans cu aceeași frenezie, eliberată de brațele mele, depărtată la un pas, abandonîndu-se iarăși ritmului acela suveran. Sufeream un pic văzînd-o iarăși singură, păstram în palmă căldura ei, acum iat-o departe, o priveam magnetizat, se dăruia ca halucinată mișcării, mă chema, fugea, venea iarăși — un umăr, o fluturare a pletelor, o privire pe sub gene, buzele întredeschise sorbind sărutul aerian al sunetelor, pieptul mic vibrînd sub bluza liliachie, talia subțire, fusta neagră, genunchii lunecînd cu neastîmpăr...

Finalul orchestrei a fost de astădată mai prelung, vestind pauza, și-n clipa aceea mi-am dat seama cu groază că trebuie să iau o hotărîre dacă nu vreau s-o pierd. Dar fata rîdea la mine și nici nu bănuia frămîntarea mea deznădăjduită și ridicolă. Scosese o batistă mică din mîneca bluzei și-și făcea vînt cu ea, privindu-mă.

— Ce zăpușeală ! mi-a spus. Cred că în hol e mai răcoare.

Am urmat-o și mă-ntrebam dacă nu cumva încalc protocolul meu demodat și absurd, simțeam că nu pot face altfel, parcă mă trăgea după ea, mă strecuram prin îmbulzeala dinspre ușă și abia l-am zărit pe Marius conversînd animat cu partenera lui. Mi-a zîmbit în treacăt și i-am răspuns cu un zîmbet automat, îl simțeam undeva departe, pentru mine singura realitate rămăsese fata care-și făcea loc prin mulțime ; o urmam docil și îndîrjit de perspectiva pierderii și căutam să nu rămîn în urmă.

În holul spațios erau cîteva fotolii scunde, fetele stăteau două cîte două pe un loc, iar partenerii lor, pe brațele fotoliilor, aplecați spre ele ; într-un colț, un grup de băieți roiau în jurul unei făpturi blonde și diafane și salutau cu hohote de rîs fiecare vorbă a ei ; pretutindeni domnea o atmosferă de familiaritate care-mi năruia rapid zestrea mea de prejudecăți, îmi interzicea vechile con-

versații savante, mă îndemna să fiu simplu, să imit francheța întregii lumi care mă înconjura.

— Să facem cunoștință, mă cheamă Mia.

— „Mia“ înseamnă „a mea“ pe italienește. Mi-e teamă de confuzii, am glumit cu tot curajul de care eram în stare.

Ea a rîs. Cînd rîdea, se lumina totul în jur.

— Vin aici în fiecare sîmbătă, mi-a mărturisit. Numai sîmbăta mă lasă tanti peste opt.

— Tanti ?

— Mătușă-mea. A roșit, a plecat privirea, Părinții mei sînt despărțiți. Tata m-a cîștigat la proces și m-a dat în grija ei.

— Cum poți să cîștigi pe cineva, ca la loterie ? m-am revoltat.

— Se-ntîmplă, a rîs ea trist. Nu-mi place să-mi amintesc cum a fost. Aveam doisprezece ani. Mama plecase la Arad cu un vechi prieten, pe care-l iubise înainte de căsătorie. Nu înțeleg nici acum prea bine : după atîția ani, să răspunzi la prima chemare... O poveste tristă, în orice caz. Omul acela se însurase, silit de părinți, cu altă fată, dar continua s-o iubească pe mama. Poate și-au scris pe ascuns între timp, nu știu. Într-o bună zi, cînd am venit de la școală, n-am mai găsit-o. Tata, să înnebunească de furie. Trei zile a stat numai prin cîrciumi, apoi a venit la noi tanti și au stat de vorbă o noapte-ntreagă și-n dimineața următoare a trebuit să mă mut la ea. Pe urmă au primit o scrisoare de la mama. Tata stătea în picioare, lîngă sobă, cu paltonul pe el, și citea cu glas tare, iar tanti îl întrerupea din loc în loc, folosind niște expresii... Mama îi ruga să fie înțelegători și să-i dea copilul. Adică pe mine. „Asta o să hotărască tribunalul, a spus tanti. Rupe scrisoarea !“ Și tata a rupt-o. Tanti era tare nervoasă în

vremea aceea, îi părea rău de tata, cînd m-am făcut mai mare mi-a povestit mai amănunțit viața ei, avusese și ea o iubire mare, tot așa, dar nu și-ar fi îngăduit să apară după amar de ani și să strice rostul oamenilor Mai ales cînd la mijloc sînt și copii. Atunci însă nu putea să-mi spună toate astea ; s-a mulțumit să mă întrebe dacă o puteam ierta pe mama, care mă părăsise pe neașteptate în loc să mă ajute tocmai cînd era mai mare nevoie de ea. I-am dat dreptate, nu puteam s-o iert și nu acceptam să mă despart de tata și de mătușa care fuseseră atît de buni cu mine ; cînd m-au întrebat la tribunal cu care dintre părinți vreau să rămîn, n-am stat prea mult la îndoială...

A tăcut. Simțeam cum clocotesc de revoltă. Cînd nu cunoști nenorocirea, te impresionează și mai tare să-i vezi de aproape victimele. M-am gîndit atunci, și mă gîndesc și-acum, că la doi pași de noi se petrec lucruri dintre cele mai ciudate ; nici nu-ți trece prin minte ce povară de remușcări duce un ins cu aspect pașnic și respectabil, prin ce dramă a trecut o fată frumoasă și elegantă, de la care ai vrea să obții cu orice preț fie și măcar un zîmbet, sau în ce poveste fioroasă este amestecat vecinul de apartament, punctual și politicos... Fata asta, disputată de doi oameni înstrăinați unul de celălalt, un bărbat și o femeie care-și spuseseră vorbe calde odată, care făcuseră dragoste și vegheaseră apoi, ani de-a rîndul, la realizarea unei frumuseți tainice și simple... Mi se părea mai puțin strălucitor însuși locul în care mă aflam ; rîsetele din jur îmi sunau fals, chipurile tinere care mă încurajau adăposteau în priviri urma unei tristeți amînate pentru cîteva ore, pentru orele fierbinți destinate muzicii, îmbrățișării caste pe care ți-o oferă dansul, destinate șoaptelor calde rostite de un om care mîine poate o va face să sufere pe partenera lui frumoasă și alintată.

I-am luat mîna, cu gînd să-i vorbesc despre toate acestea, dar ea zîmbea cînd a ridicat ochii spre mine :

— De ce ești trist ? Hai înăuntru, că începe muzica.

Ai să-nțelegi, Cora, de ce m-am atașat de ea. Cred că ți-ai dat seama, am un suflet duios, sentimental ; mă impresiona să văd un copil necăjit, ca acesta, o fată rămasă fără mamă și care s-a maturizat înainte de vreme, aflînd lucruri pe care copilăria ei n-ar fi trebuit nici măcar în treacăt să le-audă. Mă vedeam protectorul ei împotriva exigențelor mătușii și în fața altor primejdii pe care le născoceam cu înflăcărare ca să-mi dau prilejul, deocamdată ipotetic, să-i dovedesc dragostea mea. În dormitor, seara, după stingere, croiam planuri frumoase și nebunești pentru salvarea acestei copile neajutorate, eram un fel de Don Quijote, dar la vîrsta asta avem cu toții puțin din Don Quijote în noi.

— Tova'lent !

Este Costea cel care-mi arată ceva în sus, deasupra umărului meu. Mă uit, nu văd nimic, doar norii de cenușă, gonind într-o direcție pe care nu izbutesc s-o determin precis acum, cînd noi înșine gonim.

— Pavilionul, tova'lent !

Îl văd, mai bine zis văd partea care-a rămas legată la catarg, o fîșie îngustă, vibrînd în vînt. Rămîn uimit : pînza aceea aspră, deasă, rezistentă, să se sfîșie ca un tifon oarecare !

— Ridică altul, ce aștepți ! spune Geo. Era nou-nouț, și tot l-a rupt. Vînt în rafale. Vreo cin'șpe metri pe secundă, cred.

Încuviințez din cap. De la o valoare încolo, tăria vîntului nu-mi mai spune nimica ; e furtună, asta-i tot ce văd. Dar lui îi plac cifrele exacte. Sau vrea să mă uimească. N-are decît. Îmi lipesc obrazul de gulerul îmblănit, s-au prins cîțiva fulgi de el și-l simt neplăcut de

rece ; în stînga mea, Geo și Costea umblă la dulapul cu pavilioane. Parcă s-a mai întețit și ninsoarea, mărunță și cenușie ca o negură. Nava se cutremură adînc la fiecare val ; cînd cade-n plin, după un salt pe creste, simt izbitura dură în tălpi. E ca un lift care se oprește brusc din cădere, o senzație neplăcută, repetă mereu, absurd...

Mă refugiez iarăși în lumea aceea blîndă și calmă, la balul primăverii. O parte din fete începuseră să plece ; unele veneau cu haina pe mînă, să mai arunce o privire spre sala plină de muzică și de lumină...

— Vreau să te mai văd, i-am spus crispat de teama unui refuz.

— Cu plăcere.

Răspunsul ei m-a înfiorat ca o adiere. Nu-mi venea să cred, așa simplu era totul, așa departe de temerile mele, de ezitările mele ! Mă simțeam mîndru și puternic, un învingător ; poate de aceea am avut o strîngere de inimă cînd Marius, pe care-l ignorasem pînă atunci, s-a apropiat de mine ca din întîmplare, și mi-a făcut un semn discret spre ceas. Mi-am dat seama că ceva irepetabil se sfîrșise, că trebuia să se termine această seară care semăna cu un vis frumos.

— E destul de tîrziu, i-am spus pe ocolite.

— Da, și eu trebuie să plec.

Un efort, o clipă glasul nici n-a vrut să mă asculte ; mi-a trebuit o mare desfășurare de energie ca să-i spun cît mai indiferent :

— Plecăm împreună, dacă nu te deranjează.

Tăcerea ei m-a alarmat. Îmi regretam cuvintele și eram gata să-i cer iertare că le rostisem. Dar ea :

— Nu m-a condus niciodată pînă acum... cineva.

— De necrezut ! i-am spus. O fată ca tine...

— Tanti, știi ? Are ideile ei.

— Demodate, în orice caz.

— N-am ce să fac. Înțelege și nu te supăra.

Mi-a repetat asta în colțul străzii ei, strada Ancorei, cu căsuțele acelea mici, construite îndărătul unei grădinițe de cîțiva metri, cu un cais în față și o cișmea în preajma porții.

— Pe strada noastră oamenii se mută rar. Toți se cunosc, parc-ar fi o familie. Mulți au copilărit tot aici. Sînt oameni cumsecade, dar... n-aș vrea să mă vadă... Ți-am spus : nu m-a condus nimeni pînă la poartă.

— Dar pînă aici, la colț ?

— Nici pînă la colț. Mi se pare că nu mă crezi.

— Te cred. Și sînt bucuros că am eu prilejul ăsta. Noi, oamenii, avem o slăbiciune : să constatăm că sîntem primii — primul care a atins polul sud, primul călător spre izvoarele Nilului, primul om în Cosmos sau primul în inima unei fete...

— Îți plac vorbele mari.

— Nu sînt numai vorbe. Ți-o spun din inimă : sînt tare bucuros că te-am cunoscut.

— Și eu, a șoptit ea și m-a sărutat ușor pe obraz. Acuma am plecat. Du-te și tu, să nu întîrzii.

Așa a început prietenia noastră, dragostea noastră, spune-i cum vrei nevoii pe care-o simt două suflete de a fi cît mai intens împreună, de a judeca la fel, de a avea bucurii comune, de a dori unul fericirea celuilalt. Ne-am deprins unul cu altul în scurtă vreme ; ne întîlneam de cîte ori era posibil și ne scriam zilnic ; păstrez scrisorile ei ca pe-o taină, deși sînt alcătuite din nimicuri și naivități ; cît despre scrisorile mele către ea — cu un conținut aproape asemănător, poate doar ceva mai lungi și presărate cu aforismele după care mă dădeam în vînt — ce s-o fi ales de ele ? Aș vrea să nu le știu pradă unui ochi străin, unui zîmbet ironic și detașat, unor mîini plictisite

și umede, care să le arunce cu nepăsare după ce le-ar fi violat necruțător naivitatea dulce și greu de înțeles : aș vrea să nu le știu trecute printr-o minte străină, fiindcă valoarea unei scrisori există doar în momentul în care-ai scris-o sau ai citit-o prima oară ; ea încetează să mai fie adevărată după ce-a trecut clipa care-a inspirat-o.

Intr-o vreme mai încercam să-mi amintesc, să refac atmosfera de atunci, să reconstitui, sprijinit de rîndurile ei, micile evenimente care ne-au însoțit prietenia. Una din scrisori o primisem la infirmerie, aveam pneumonie, nu ne-am văzut vreo trei săptămîni atunci și, fiindcă în egoismul meu de bolnav pretindeam cu cruzime că singura consolare în singurătatea salonului este o scrisoare de la ea, îmi așternea cu scrisul ei mărunt și înflorit, de caligraf medieval, cîte opt pagini cu descrierea naturii pe care eu, izolat dramatic între pereții albi, n-aveam cum s-o recepționez cu ochii mei. Este drept că primeam scrisori și de acasă, dar cum hotărîsem, bărbătește, că n-are sens să-i scriu mamei despre starea mea, mă lipsisem singur de compătimirea pe care-o doream uneori, o compătimire împletită cu admirație pentru suferințele mai mult sau mai puțin reale.

Altă scrisoare era de pe cînd ne-am certat, văzusem un film egiptean, o melodramă după toate regulile genului, anume făcută să smulgă lacrimi ființelor sentimentale și cu soartă tristă, între care se număra și ea ; plînsese, într-adevăr, tot timpul filmului, apoi mi-a arătat batista udă și mi-a mărturisit că la unele scene nu distingea scrisul din cauza lacrimilor. Filmul mă impresionase și pe mine, dar mă simțeam dator să mă arăt bărbat ; totdeauna cînd avem alături pe cineva mai slab decît noi, ne ispitește ideea de a părea, prin contrast cu el, și mai puternici decît sîntem în realitate. O ironizam tot drumul pînă acasă și ne-am despărțit supărați, fiindcă ea

îmi comunicase descoperirea că aș fi lipsit de sensibilitate, fapt pe care l-am respins cu indignare, și ne-am înfierbîntat amîndoi și ne-am despărțit la ușă muți, fără măcar obișnuita sărutare de rămas-bun. Bine-nțeles, ne-am împăcat chiar a doua zi, prin scrisori, iar întîlnirea următoare a fost mai fierbinte ca altele — știe toată lumea cît de frumoase sînt împăcările dintre cei care se iubesc. Dragostea e mai intensă, de parcă forța ei, acționînd de undeva din afara noastră, se străduiește să acopere intervalul acela negru și trist, să recupereze din timpul pierdut într-o înstrăinare stupidă, bîntuită de gînduri amare !

De ce-ți spun toate astea, Cora, nu le-am spus niciodată nici măcar mie însumi ; n-am avut îndrăzneala să mă gîndesc la dragostea mea cu Mia *luată în întregul ei* ; m-am gîndit în fiecare zi cîte puțin, prea plin de emoțiile prezentului ca să mai am vreme pentru trecut, dar probabil vine o dată clipa unui bilanț care reunește părțile risipite și încearcă să aducă lumină asupra unui fapt, să lămurească o vorbă spusă parcă întîmplător, să tragă cu întîrziere o concluzie amară pe care le numim experiență și care adeseori nu folosește la nimic, pentru că lucrurile nu se pot lua niciodată de la capăt, nu se pot declanșa iarăși, din starea lor de la-nceput, ca să le putem da forma care ne convine. Sîntem liberi să facem asta doar în gînd, avem dreptul să punem unul lîngă altul fragmentele disparate de amintire și să ne închipuim că totul se desfășoară așa cum ar fi trebuit, sau cum ne închipuim noi că ar fi fost mai bine.

Talent pe care eu unul îl posed cu prisosință ; pentru mine a retrăi trecutul și a-i da o formă convenabilă e tot atît de însemnat cum pentru alții e a plănui viitorul și a-l modela în imaginație cu mult înainte ca el să poată fi dedus măcar aproximativ. Asta-i arma timizilor, se spune ;

un timid izbutește totdeauna, imaginar, lucruri de care n-a fost capabil în realitate.

Mă uit iarăși la ceas. Geo interpretează greșit gestul meu ; mă crede obosit, și pune mîna pe timonă cu blîndețe dar hotărît :

— Tovarășe locotenent, nu se mai poate. Odihniți-vă măcar un sfert de oră.

— Lasă, Geo, protestez.

— Gîndiți-vă că mai avem de tras pînă ce găsim șalupa. Și de-abia după aia începe greul. Trebuie să ne economisim forțele.

Îl ascult copilărește, mă supun aproape mașinal, bucuros că am avut tăria să rezist pînă acum ; insistența lui nu e o politețe oarecare ; nu-i loc de formalism aici, cînd totul se leagănă-n jur iar furtuna albă ne face să mijim ochii ca de-o lumină puternică. Ne așteaptă o noapte de veghe și frig, abia în clipa asta, cînd mă clintesc de pe panoul dindărătul timonei, îmi dau seama cît mă dor tălpile. Încurajat de privirea aprobatoare a lui Geo, ridic întîi capacul de metal, rotund, care sugerează intrarea într-un tanc, și cobor cele cîteva trepte de metal lustruit ca argintul. Mă izbește de jos căldura, mă asurzește zgomotul ; aplec capul, ridic mîna ca să închid capacul pe pipăite, fără să mă uit la el, ca un vedetist vechi ce mă pretind, apoi mă uit la motoriștii mei. Amîndoi se întorc spre mine, salută caraghios, din poziția incomodă în care stau, pe pernele de piele așezate de-a lungul bordului, unul de-o parte, altul de cealaltă parte a motoarelor ; sînt frați gemeni și, fiindcă poartă costume identice și căști de protecție ca ale motocicliștilor, nu pot să-i deosebesc. Rîd la ei :

— Cald și bine aici, nu ca afară.

În zornăitul asurzitor al motoarelor nu-mi aud eu însumi glasul. Ei însă mi-au citit cuvintele pe buze : s-au deprins cu asta de cînd lucrează la motoare, știu despre ei că și în civilie au fost mecanici dizeliști la o centrală electrică, au trăit ani de zile în zgomot, se înțeleg mai mult din priviri, iar cînd sînt afară, în lumea de toate zilele, vorbesc nefiresc de tare.

De băieții ăștia doi mă leagă un sentiment deosebit. Deși am cel mai puțin de-a face cu ei. Îi știu acolo, la motoare, și am totdeauna un sentiment de siguranță. Șeful-mecanic de pe „Mircea“ avea o zicală veche, pe care-o repeta cu tîlc ori de cîte ori venea vorba de motoare : „Merge mașina, merge marina !“ Ce m-aș face fără băieții aceștia doi, cîrni, pistruiați ca niște țînci, cu fețele pe care lama de ras trece o dată pe săptămînă ! Amîndoi sînt harnici ca niște furnici ; cînd avem revizie la motoare stau pînă noaptea și lucrează, fără paradă, fără vorbe mari ; vine ofițerul de gardă, dă peste ei, îi ceartă și-i trimite la culcare ; ei se execută, pe urmă șoșotesc cu plantonul din dormitor, complotează cu veghea de pe puntea navei-bază și o șterg ca nălucile ca să-și termine treaba începută și-i văd dimineața, la front, trași la față și zîmbind misterios. Iar Geo raportează că revizia s-a terminat cu o zi înainte de termen...

Îmi caut un loc. Ghiță — îl recunosc după șnurul căștilor de telefon — îmi întinde o pernă de piele ca a lor. Mă așez pe banca lungă, joasă, care înconjoară motorul, pun perna la spate, întind picioarele și închid ochii. Aș vrea să-mi scot căciula, dar știu că zgomotul m-ar asurzi. Mă-ncălzesc, mă destind un pic, stau ca într-un fotoliu legănător. Pe urmă deschid iar ochii. Nu pot să zac așa. Mă uit în tăcere la cei doi. Chiar dacă aș vorbi, ar fi inutil. Zgomotul motoarelor e rege aici.

Ion face semn spre sticla cu apă. Ghiță, frate-său, rînjește și descrie cu degetul o traiectorie curbă, pornind de la gură și pînă undeva, în fața lui. Ion protestează din cap și Ghiță îi dă sticla. Ion bea fără poftă. Știu de ce. Are rău de mare. E singurul lucru care-i umbrește viața aici. Mi-a spus-o într-o zi, după un marș pe mare agitată. De obicei nici un marinar nu vorbește bucuros despre o atare suferință. O socotește un fel de defect rușinos, deși totdeauna ne străduim să le explicăm că e vorba de constituția fizică și că antrenamentul și voința sînt cel mai bun antidot. Zadarnic. Chiar cele mai mari victime ale acestei maladii protestează : „Eu ? Doar așa, cînd e vreo furtună din cale-afară de rea...“

Mi-e sete și mie. Întind mîna spre sticlă. Ion mi-o dă, după ce a scuturat-o, politicos, lăsînd să cadă cîțiva stropi. Această măsură de igienă populară mă face să zîmbesc. Beau. Apa minerală, foarte acidulată, a stat aproape de motor și s-a încălzit. Are un gust groaznic. Mai beau o-nghițitură, ca să nu-i dezamăgesc. Aici nu-i loc de fasoane. Împărțim frățește apa și pîinea și furtuna...

Încerć să mă relaxez în aceste cîteva minute pe care singur mi le-am îngăduit. Îmi simt spinarea alunecînd ușurel la dreapta și la stînga, pe pernă, mă încordez fără să vreau și mi-e necaz. Nu te poți relaxa pe o navă în furtună...

Tresar. Cineva m-a lovit peste cizmă. Prin blana groasă, am perceput lovitura ca pe-o simplă mîngîiere. E Matei, radiotelegrafistul. A ieșit pe jumătate din *stație*, o încăpere mai strîmtă decît asta, de care-o desparte pe-retele de oțel și, în loc de ușă, un capac rotund. Se uită la mine cu un zîmbet stingherit și strînge umerii. Un fel de *ce să-i faci ?* mai mult prietenos decît umilit. Și asta mă bucură, mă face să-l simt mai aproape. Matei întinde mîna spre Ghiță. Are în palmă o pastilă minusculă. Ghiță

zîmbește și el vinovat și arată spre Ion. Ion stă pe perna lui, fără vlagă, cu capul dat pe spate, cu brațele atîrnînd. Ține pe frunte o cîrpă cenușie, păturită stîngaci, pe care-o bănuiesc udă. Cînd nava se înclină, umerii lui șterg peretele vopsit în gri deschis. E inert ca o păpușă de cîrpă. Îi e rău, se vede de la o poștă. Așa pățeam și eu în primele săptămîni de ambarcare, ca elev. Îți vine să lași dracului totul și să zaci în neștire. Pe urmă îți revii. Mai ales dacă ai un frate grijuliu aproape, care să-ți pună pe frunte o cîrpă udă, și un coleg care să-ți întindă o pastilă liniștitoare. Liniștitoare mai ales ca idee că ai luat o pastilă...

L-am auzit o dată, după un marș pe furtună, spunîndu-i lui Ghiță :

— Credeam că mă curăț. Nu rezist și gata. Mîine ies la raport să mă debarce.

— Tu ? a rîs Ghiță.

Ghiță știa, știam și eu că Ion n-are să iasă la raport. Așa e omul ăsta. Așa sînt mulți oameni. Deși le e greu, rezistă și nu se plîng. Ba parcă încercarea îi îndîrjește ; cu cît o rezistență este mai mare, cu atît crește tentația de a o înfrînge. E în firea omului o doză de opoziție, un spirit de întrecere sau măcar de afirmare. Se pot spune vorbe mari, simțul datoriei, dîrzenia, ambiția. Poate că așa e. Dar dacă îl pui pe cel în cauză să se explice, nu te alegi cu mare lucru. Pur și simplu nu poate să se explice. Înfăptuiește și-atît.

Matei — ochi albaștri, păr blond, obraz prelung, înfățișare de viking, de care e foarte mîndru — are și rolul de sanitar pe navă. Pînă acum nu l-am văzut în acțiune. N-a fost nevoie. Vedetiștii mai vechi spun în glumă că pe-o navă ca asta n-ai nici timp, nici loc să te îmbolnăvești. Dar Matei a absolvit cursul de sanitari și și-a organizat un dulăpior farmaceutic după toate regulile artei.

— Ce faci, măi, cu atîtea doctorii ? Ce-i aici, navă sau spital ?

Era într-o luni dimineața cînd i-am văzut isprava. Cred că duminică alergase după tot ce-i trebuia. Obiceiul lor, să-mi facă surprize.

— Cînd ai agonisit averea asta ?

— Am sursele mele, mi-a spus Matei. Trebuie să existe strictul necesar la bord. Scrie și-n instrucțiuni...

L-am lăsat în pace cu dulăpiorul lui. Dacă scrie-n instrucțiuni... Adevărul e că băieții ăștia robuști, de două-zeci de ani, nu se prea îmbolnăvesc. Mai e cîte-un caz, ca acum, cînd sanitarul are prilejul să-și facă meseria...

Matei a stat așa, cu burta proptită de garnitura de metal a ușii, urmărind cu severitate ca Ion să înghită pastila fără prea multe mofturi. Acum dă mulțumit din cap și-l încurajează, ridicînd o palmă în sus. Ion zîmbește tot așa, galben, dar zîmbește. Matei se mai uită o dată la el și se retrage în cochilia lui. Capacul se închide fără nici un sunet, de parc-ar fi făcut din unt. Zgomotul motoarelor acoperă totul. Un zgomot unic, puternic, întărîtat parcă. Mă uit în lungul motoarelor. Tacheții tresar scurt, fulgerîndu-și spiralele în lumina crudă obositoare. Îi văd țopăind cînd ici, cînd colo, și am impresia că merg alandala, dar știu că-n mișcarea asta există o ordine la fel de precisă ca bătaia unui cronometru : trei-cinci-unu-șase-doi-patru, trei-cinci-unu-șase-doi-patru, de sute de ori pe minută, pătrunde-n conducte petrolul, ca sîngele-n vine pulsează, supapele hăpăie aer, explozii pufnesc în cilindri, trei-cinci-unu-șase-doi-patru, doi bivoli de fier pe-ntrecute, roind repezi ruguri rotunde, rupînd rostuite răgazuri, rotoare răcnind repetat...

Cît e ceasul ? Au trecut numai cîteva minute, parcă stau aici de-o vecie, aici e ziuă mereu, sau noapte mereu, lumină egală, zgomot, pierzi lesne noțiunea timpului, și pe

unul dintre băieții ăștia trebuie să-l propun la avansare, să fie șef-motorist, conform *statului*, dar pe care dintre ei ? Cine-mi dă dreptul să sap între ei o diferență artificială, cînd această diferență nu există ? Au să plece în permisie acasă și tatăl lor o să-l vadă pe unul dintre ei gradat, o să-l laude și o să-i spună celuilalt, „Ehei, ți-a luat-o înainte, a fost mai vrednic, sau poate tu n-ai fost destul de vrednic, ce zici ?“ E în puterea mea să hotărăsc pe care din doi o să-l laude omul acela, tatăl lor.

Trebuie să hotărăsc... Dar am fost vreodată-n viață capabil de o hotărîre importantă, cu urmări serioase ? Nici măcar față de tine nu m-am arătat așa cum aș vrea să fiu : un om stăpîn pe sine, apt pentru gesturi definitive. Atunci, în prima seară a cunoștinței noastre, mi-am regretat amarnic lașitatea. În zori plecam iarăși spre postul de observare, la capătul pămîntului, pentru o lună întreagă, și mă gîndeam că n-o să te mai văd vreodată. Cîteva zile mi-am consumat singur amărăciunea acestui eșec, pe urmă găseam motive : și așa nu sînt condiții pentru o prietenie, de vreme ce vin în Constanța atît de rar ; probabil tu ai de fapt un prieten, care-a lipsit tocmai în seara de carnaval, și n-avea nici un sens să te descos pentru a afla adevărul ; poate a fost un simplu joc, o pierdere de timp, n-are nici un sens să mai insist — și așa mai departe.

După cîteva zile de oscilări fără sens, după o chibzuială temeinică în liniștea țărmului acela pustiu, am socotit că totuși trebuie să-ncerc. Și ți-am scris, ți-am scris o misivă plină de scepticism, cred că ți-o mai amintești și rîzi de ea, te rugam acolo să rupi scrisoarea fără s-o mai citești pînă la sfîrșit, dacă persoana mea nu te interesează măcar atît cît să justifice interesul unei corespondențe (recunosc acum că e fraza cea mai idioată pe care-o poate scrie cineva ; încă nu s-a născut cmul care

să rupă o scrisoare ce-i este adresată, înainte de a o citi pînă la capăt) ; te rugam să fii sinceră cu mine, să-mi spui dacă ai vrea să fim prieteni ; în final îți dădeam întîlnire peste vreo lună, într-o duminică după-masă, după obiceiul elevelor sau al soldaților în permisie.

Am purtat scrisoarea aceea în buzunar timp de-o săptămînă, pînă cînd plicul s-a deteriorat și a trebuit să o transfer în altul ; textul însă nu l-am scris din nou, de teamă să nu mă răzgîndesc.

După ce l-am expediat, am început să număr zilele pînă la primirea răspunsului, ca mai apoi să-mi amintesc că nu scrisesem adresa expeditorului nici pe plic, nici la sfîrșitul scrisorii ; a fost un moment îngrozitor cînd mi-am amintit asta, iar răspunsul tău a venit exact în clipa cînd îmi pierdusem toate speranțele (acum știu că te-ai luat după ștampila poștei de unde fusese expediată, și satul acela cu nume turcesc a devenit pentru mine un paradis).

Și dacă stau să mă gîndesc bine, cred că tu ai fost cu ideea să facem excursia pe Argeș — mie nu mi-ar fi trecut prin cap să te invit — excursia care ne-a apropiat atît, o zi, o singură zi cît o lună, cît un an ; la capătul ei știam totul unul despre altul, cuvintele unuia găseau ecou în inima celuilalt, lumea ne admira, ne spunea fățiș că sîntem o pereche potrivită, nici tu și nici eu n-am protestat la o atare aluzie, eram într-adevăr o pereche potrivită, o pereche care se destrăma și se reunea mereu ; după o întîlnire de cîteva ore plecam eu spre nord și tu spre sud, cu fiecare clipă mai departe unul de altul, ca acei doi copii de împărat din poveste pe care-i despărțea cu cruzime o prăpastie, o vrajă, o condiție neîndeplinită încă...

Dar reveneam de fiecare dată cu puteri proaspete pentru iubirea noastră stranie, și am convenit amîndoi că nu timpul în sine contează în dragoste, cît mai ales intensitatea clipelor trăite împreună, încărcătura de emoție care

dă o semnificație specială celui mai banal dialog ; cînd ne întîlneam ne treceam în revistă visurile, speranțele încă depărtate, vorbeam despre lume, despre oamenii pe care i-am cunoscut, despre un film, despre dragoste.

Și oftam pe furiș, gîndindu-ne la timpul scurt, mereu prea scurt, al revederilor noastre.

N-aș fi crezut atunci, la început, că prietenia aceasta va dăinui. Se născuse în condiții prea vitrege ca să poată da naștere vreunei speranțe. Dar există pîlpîiri mărunte care rezistă adierilor potrivnice, tocmai pentru că nu-s destul de înalte ca vîntul să le ia în serios. Prietenia noastră începuse timid, cu modestia faptului divers ; creș-tea aproape neluată-n seamă ; rezista timpului fiindcă nu fusese hrănită cu prea multe visuri ; supraviețuia fiindcă nu i se cerea mai mult.

Și iată-mă acum, la capătul unui an, gîndindu-mă statornic la ea, ca la ceva ce există de totdeauna, ca la aerul pe care nu-l percepi, dar care te hrănește clipă de clipă.

Fiindcă trebuie totdeauna să avem un țel și un obiect al gîndurilor noastre. Altfel viața ne-ar părea zadarnică, iar efortul fiecărei zile, inutil.

— ...'Va'lent !

Atît aud prin hărmălaia uniformă a motoarelor. Ghiță arată spre microfonul de sub bărbie, apoi împunge cu degetul în sus, spre plafonul cenușiu. Înțeleg : maistrul mă cheamă pe punte. Îmi arunc privirea spre Ion : și-a mai revenit, cotrobăie într-o cutie cu ciurucuri. Piulițe, chei, crîmpeie de țeavă se mișcă sub degetele lui și nu se-aude nici un sunet. Ca în vis.

III

PE PUNTE mă izbește îndată suflarea de gheață. După zgomotul de jos, aici e tăcere și numai furtuna albă țiuie pe șapte tonuri în scheletul de metal al catargului. Geo se dă deoparte, respectuos, fără să lase timona ; abia cînd pun și eu mîna pe roata netedă se depărtează și-mi arată zidul cenușiu din față :

— Acolo, spre dreapta. La vreo trei mile. Nu v-aș fi chemat, dar m-am gîndit că vreți să faceți dumneavoastră manevra.

— Mulțumesc, Geo.

Cu nici un preț nu m-aș fi vrut simplu pasager, privind inert cum ne apropiem de șalupă. Manevra e privilegiul meu, chiar dacă-s doar de două luni aici. Încerc să străpung negura cu privirea. Deocamdată nu văd nimic, dar mi-e rușine să spun. Geo, cu ochiul lui deprins, a zărit de mult șalupa. Mă simt iarăși în inferioritate.

— Acum nu se mai vede, îmi explică el. Cred că ninge mai intens în partea aia.

Cînd spune asta, disting silueta țintei, un punct incert, la fel de vînăt ca marea și ca orizontul tot. Scot un strigăt de victorie și Geo zîmbește. Măresc viteza. În mod obișnuit ne-ar trebui cîteva minute pînă acolo, dar vîntul

și valurile ne stau împotrivă. Sînt tot mai concentrat asupra lucrului acela vînăt din marginea lumii ; mă închipui mergînd la atac, se vor fi dînd atacuri și pe mare rea, și aș vrea să țin mereu prova ațintită către acest dușman fictiv. Acum o disting ceva mai bine, o alcătuire enormă, a cărei inconsistență n-ai cum s-o bănuiești de la depărtare, un uriaș mort dinainte, sortit loviturilor, lipsit de viață, o lume pustie și inertă, slujind doar de manechin al unei veritabile lumi. Iată lîngă ea și șalupa — minusculă, puțin ridicolă în aparență, dar știu bine că numai ea e capabilă să-i imprime țintei mișcare, deci viață. Așa sînt aparențele, ascund uneori un adevăr neașteptat și nebănuit, ca la spectacolele acelea de circ unde un vlăjgan cu mușchi proeminenți e doborît în chip paradoxal de un pitic care nici nu lasă impresia unui efort...

Mă apropii cam din spate, ținînd seama de vînt ; Geo fumează nepăsător, dar știu că mă urmărește și-i place manevra. Caporalul a ieșit din comandă și se ține de o bară ; se ține zdravăn fiindcă șalupa lui, scurtă și înaltă, țopăie pe valuri ca un cal rău. În urma ei parîma albă, cu mari inele de plută, joacă biciuind apa. Micșorez viteza ; cînd ajung paralel cu el, trebuie să opresc motoarele de tot ; șalupa, deși cu motorul în plin, nu înaintează deloc. Pricep ce vrea caporalul : o ține împotriva vîntului, fără altă pretenție decît să fie stăpîn pe cîrmă.

Geo îmi întinde electromegafonul. Apăs pe buton. O pală de vînt face aparatul să chiuie. Îl reglez și-l îndrept spre caporal :

— Ce-i cu voi ? De ce nu-ți merge stația ?

Caporalul ia și el dinăuntru un megafon de modă veche, o simplă pîlnie de alamă lucitoare.

— Scurt-circuit, tova'lent. Nu știu să umblu la ea. E prima dată cînd ne dă o drăcie de-asta la bord.

— Lasă ținta și pleacă spre port ! îi strig. Ordin de la comandament.

Caporalul se clatină pe picioare. Șalupa lui a făcut un salt, o văd cum își apleacă bordul spre noi, apoi se înalță prelung, pînă cînd linia de plutire ajunge sus, în dreptul meu, și dedesubt se vede carena stacojie.

— Dezleagă remorca ! E ordin !

Caporalul se uită la mine. Urechile de la căciulă îi flutură în vînt. Ridică megafonul :

— Nu las eu *ținta*, tova'lent. După ce-o dichisirăm atîta...

— Al dracului olteanul, spune Geo.

— Băiat bun, încuviințez.

— Dar cu mănăstirea aia după el n-are nici o șansă.

Un val uriaș se năpustește dintr-o coastă. Mă simt ridicat într-o clipă, ne apropiem văzînd cu ochii de șalupă, am impresia că disting pînă și sprîncenele caporalului, acoperite de promoroacă. Ciocnirea pare inevitabilă. Accelerez brusc, vedeta țîșnește înainte, ne depărtăm de ei, facem un ocol. Las iar motoarele încet. Rezemat de comandă, caporalul se uită încoace. Prin ușa deschisă îl văd pe timonier, numai în bluză, învîrtind timona. Inutil : toată povestea stă pe loc.

— Dezleagă remorca ! strig iarăși la caporal. Dacă nu, ți-o tai eu !

Îndrept vedeta spre cablul cu enorme mărgele albe. Caporalul zvîrle timonierului pîlnia de alamă și aleargă la cîrligul de remorcaj. Desface îndemînatic mecanismul ; scăpată ca din arc, bucla parîmei zboară peste punte și cade departe, în valuri. Caporalul își ia locul lîngă peretele comenzii și urechile de la căciulă îi flutură. Șalupa a început să înainteze. Accelerez și o ajung. Aș vrea să-l consolez pe omul acela, să-i spun ceva cald, să alin amărăciunea lui care nu mi se pare deloc ridicolă.

— O găsim pe urmă, cu radiolocația, caporale. Am notat locul pe hartă.

Caporalul dă trist din cap și se uită în urmă. Valurile au întors încet ținta spre stînga și o depărtează.

— Ia-o direct spre port, îi spun. Drum două sute cinci zeci. Am socotit și vîntul. Doi cincizeci, ai înțeles ?

Caporalul ridică o mînă și înclină capul. Are mănuși grosolane, căptușite cu toval, speciale pentru manevra parîmelor. Îl salut cu sirena. Accelerez. Peste un minut, șalupa e mult în urmă, iar în stînga ei ținta pare că atinge norii fumurii.

— Misiunea îndeplinită, rîd spre Geo.

— Pentru atîta lucru.. mormăie el.

— Să nu mai vorbim de asta, vrei ?

— Ninsoarea s-a întețit, tovarășe locotenent.

— Cu atît mai bine. Poate scade și vîntul.

Vorbesc cam dintr-o parte. Geo își ridică gulerul și mi-l ridică și pe al meu. Simt deodată adăpostul binefăcător al blănii. Parcă am lipit obrazul de o sobă. Începe să se întunece. Rămîn la timonă și, în vreme ce mîinile, ochii, picioarele, ființa toată se încordează pentru îndeplinirea rolului greu de la timonă, gîndul poate să umble nestingherit, să scormonească trecutul, să reînvie întîmplări a căror umbră mai stăruie doar într-un colț al memoriei.

N-am înțeles niciodată ce s-a întîmplat cu Mia. Unde a dispărut atît de repede, ce împrejurare ciudată i-a schimbat drumul vieții tocmai atunci cînd drumul acesta părea statornicit, definit într-un fel, proiectat într-o direcție care excludea surprizele. Firește, nu mă dezvinovățesc. Nehotărîrea mea avusese un rol în toată povestea. Deși atunci n-am vrut să cred. Avem cu toții defecte, dar niciodată nu ni le recunoaștem deplin. Ne place să

ne socotim mai buni decît sîntem într-adevăr. Și să dăm vina pe soartă. Dar dacă ești lucid îți dai seama că rădăcina tuturor lucrurilor este în tine însuți, că de acolo pornește tot șiragul de împrejurări căruia-i spui, dezvinovățindu-te, destin. Destinul meu a fost să mă hotărăsc totdeauna cu o clipă prea tîrziu, să șovăi înaintea pasului decisiv, să ezit și să pierd. Iar cînd pierzi în mod conștient, pierderea însăși este mai dureroasă.

Știi bine că și cu noi a fost la fel, Cora, sau era să fie la fel. Îmbuibat de literatură, admirînd mai ales eroii sfîșiați de dileme, de întrebări, de conflicte cu sine, am socotit că se cuvine să cîntărești cu grijă orice pas. Să-ți pui întrebări și să afli răspunsul, să creezi ipoteze și să ghicești dinainte cum vor evolua lucrurile. După povestea cu Mia socoteam că n-aș mai putea iubi pe altcineva la fel de intens și că *n-am dreptul să iubesc*, că nu pot fi statornic, că n-are rost să fiu, de vreme ce mă pot alege oricînd cu o deziluzie. Mi-au trebuit luni de zile ca să mă deprind cu ideea că dragostea pentru Mia fusese ceva zadarnic, că scrisorile și vorbele și îmbrățișările din parcul bîntuit de vîntul toamnei se pierduseră în neant ; eram în ultimul an de școală, pregăteam lucrarea finală, ne-am aruncat cu turbare asupra cărților, rigoarea matematicilor compensa într-un fel dezordinea lumii care-mi răpise inexplicabil dragostea ; uneori, de pe o pagină de drept maritim gîndul îmi zbura la călătoria depărtată, la întoarcerea plină de speranțe, la dorul cu care mă repezisem, în prima zi după sosire, spre casa din strada Ancorei, și fraza seacă a mătușii îmi revenea ca un refren zdrobitor : „N-o mai căuta. Și-a făcut și ea un rost...“ Rostul pe care i-l aduceam eu, o clipă prea tîrziu... Atunci îmi dădeam seama că am ajuns la capătul paginii și n-am reținut nimica ; reciteam totul, mînios pe mine însumi, strîngîn-

du-mi tîmplele-n palme, decis să nu mă mai gîndesc la nimic altceva.

La terminarea școlii, cînd m-au repartizat la postul de observare, mi s-a părut romantic. Visam... Visam, după obiceiul meu, amestecînd o realitate încă incertă cu reminiscențele lecturilor mai vechi. Citisem o carte de Gib Mihăescu, unde un locotenent, claustrat ca și mine într-un loc pustiu, aștepta înfrigurat apariția unei iubiri neobișnuite. Dar locul meu era mai pustiu chiar decît al locotenentului ; în față, marea fără capăt ; în spate, dealurile galbene și goale, cu rare vîrtejuri de primăvară înălțînd coloane de praf spre cerul alburiu. Visul, nealimentat de nici o rază de speranță, se pierdea încet ; dragostea aceea unică trebuia căutată în altă parte — drumurile la Constanța, uimirea mereu proaspătă cu care priveam zecile de fete frumoase cînd intram în oraș, și certitudinea, de fiecare dată reînnoită, că nici una nu mi-e destinată. După două-trei seri de hoinăreală, cît îmi îngăduiau treburile la unitate, reveneam pe țărmul acela din nordul Dobrogei, dezamăgit, cu vaga speranță că poate data viitoare...

Așa s-a scurs alt an de singurătate, cu deziluzia primei iubiri mereu prezentă, mereu proaspătă fiindcă n-o înlocuise nici un alt sentiment ; cunoștințele întîmplătoare, legate rapid în cîte-o sîmbătă seara, nu spuneau nimic sufletului dornic de ceva mai pur, mai înălțător ; mă plimbam cu vreo fată, colegii căsătoriți mă întîlneau, mă salutau cu un zîmbet complice, iar mai apoi îmi reproșau, mai în glumă, mai în serios :

— Iar te-ai însurat pentru o seară ? Cît ai de gînd s-o faci pe Don Juanul ?

— Cît mai există fete pe lume, încercam un răspuns semeț.

Nu puteam să le spun adevărul. Uitaseră cum e sîmbăta seara, cînd ești singur și lumea se pregătește de pe-

trecere și toți în jurul tău sînt veseli, cînd dai la tot pasul de semnele unei sărbători oarecare — o fată cu un buchet, îmbrăcată neobișnuit de elegant pentru stradă ; un puștan cărînd un magnetofon ; o familie numeroasă în haine bune coborînd interminabil dintr-un autobuz ; o melodie țîșnită pe neașteptate, deasupra capului tău, dintr-o fereastră larg deschisă ; un bătrîn ducîndu-se la sifoane ; cineva purtînd cu solemnitate un carton de prăjituri ; coadă la cafea ; mașini aglomerate ; pachete ; o discuție despre sandviciuri ; rîsete ; un ins cu o damigeană.

Și te trezești singur, dispus să-ntrebi, cu condiția să ai curajul necesar, pe prima fată găsită singură în cale : „Aveți vreun program astă-seară ?“

Mă deprinsesem cu acest trai, un fel de drog pentru tristețe, un surogat de fericire care-i oricînd mai bun decît nimica ; poate de aceea în seara de carnaval, cu focurile verzi și roșii ale artificiilor pleznind pe cer în strigătele vesele ale mulțimii, mă pregăteam să te pierd înainte chiar de a te cîștiga. Eram cu tine, ne rătăcisem de grupul vesel care ne adusese unul lîngă altul, îți amintești ? Nu l-am mai întîlnit niciodată pe băiatul cu plete, care se lăuda că habar n-are să cînte și că poartă chitara doar așa, de decor, mi-ai șoptit să nu-l cred, era în ultimul an la liceul de muzică, și cele două surori, cam prostuțe, îmbrăcate la fel, cu rochiile lor bleu înfoiate și foșnitoare ca niște haine de ploaie, croite identic, ceea ce le dădea un aer de dulce stupiditate... Ne rătăcisem de ei și ne bucuram secret de această mică evadare.

— Unde-or fi ceilalți ? te-am întrebat acolo, pe pietrele acelea enorme, scăldate domol de valuri verzi și roșii.

— Treaba lor, mi-ai răspuns.

— Să nu ne rătăcim și noi...

— Vai, nu ! N-aș vrea să se-ntîmple asta.

În răspunsul tău grăbit, dictat de o mică panică secretă, citeam un început de afecțiune, fără să fiu sigur însă ; veșnicul oscilant din mine căuta cu îndărătnicie motive de îndoială. Mă gîndeam că nu-i vorba de afecțiune, ci pur și simplu de teama de a nu pierde partenerul din această seară, ar fi îngrozitor să te trezești deodată singură în mulțimea voioasă, de o voioșie nepăsătoare și egoistă, ar fi îngrozitor să se spulbere deodată un vis incert dar plin de speranțe, perspectiva unei seri plăcute, seara de carnaval...

În realitate mi-era teamă să mă gîndesc la afecțiune eu, care o pierdusem o dată și eram încredințat că o pierdusem definitiv ; m-am prefăcut nepăsător și te mirai de schimbarea asta, mă întrebai ce mă nemulțumește și nu găseam un răspuns cît de cît logic...

— Cora, tu crezi în dragostea veșnică ?

— Cred, cum să nu cred ? Toată lumea crede.

— Eu nu cred, ți-am spus atunci și valurile acelea verzi sau roșii spălau leneș piatra la picioarele noastre. Cred că legăturile dintre oameni se reduc la simple rațiuni practice, puțin egoiste dacă vrei ; ți-e urît să fii singur, e mai bine să petreci în doi, iar îndată ce se ivește o perspectivă mai bună, o lași baltă pe prima. Dragostea veșnică durează pînă la prima adiere de vînt...

O rachetă a desenat pe cer o coadă de scîntei, pe urmă s-a oprit undeva, deasupra capetelor noastre, a explodat cu o pocnitură moale și din ea s-au desprins două evantaie de steluțe. Un „aaa“ de încîntare s-a înălțat din zeci de glasuri. Te-am privit. Pe fața ta pîlpîiau reflexele steluțelor multicolore. Erai foarte frumoasă iar eu eram foarte trist. Mi se părea zadarnică însăși risipa de lumină colorată care-ți plăcea atîta. În cîteva clipe steluțele s-au pierdut, sfîrîind, în mare. Întunericul s-a statornicit, sumbru, încărcat de așteptări. Pe urmă iar a bubuit

undeva, în stînga, mortierul cu încărcătura lui festivă, și iarăși zeci de steluțe...

— Ca steluțele acestea, am urmat. Strălucesc cîteva clipe, încîntă ochiul, o bucurie scurtă, pe urmă nimic...

Te-ai uitat la mine cam nedumerită. Sau poate amuzată. Credeai că glumesc. Dar eu n-aveam tăria să glumesc atunci ; mă simțeam blazat și pesimist. Ai remarcat asta și tu, și ai încercat să dai un răspuns :

— Nu-i totdeauna așa. Există mulți oameni capabili să iubească profund, să lege un sentiment trainic. În ce mă privește pe mine, dacă mă leg sufletește de cineva, îmi place să cred că o fac pentru totdeauna.

— Și n-ai avut dezamăgiri ?

Ai ridicat din umeri, mișcarea aceea care mi-a devenit familiară, mișcarea cu care alungi un gînd neplăcut :

— De ce să vorbim despre asta tocmai acum ? E o seară prea frumoasă pentru amintiri triste.

— Te rog să mă ierți. Dar cred că-n sinea ta îmi dai dreptate.

— Poate că da. În viață se-ntîmplă atîtea. Dar n-are rost, acum, să... Știi ce ? În Piața Ovidiu cîntă fanfara. Hai și noi.

Am plecat de pe pietrele acelea triste, ne-am amestecat în mulțimea care se revărsa lent și zgomotos în sus, spre oraș, ne înghionteau tipi cu măști grotești, cu fesuri și trompete de hîrtie viu colorate, o pocnitoare troznea cînd și cînd în preajma noastră și tu tresăreai și rîdeai singură de spaima de-o clipă ; mă luasei de braț, cu un gest simplu și firesc, te simțeam cum tresari și pentru o clipă m-ai făcut să-mi uit întrebările și dorul nelămurit care mă atrăgea și mă depărta de tine. Aș fi vrut să te simt mai aproape, să te strîng în brațe, mult, fierbinte, cu deznădejdea unui rătăcit care se agață fie și de umbra unei certitudini, dar îmi interziceam cu bună știință orice

pas mai îndrăzneț, orice gest apt să ne apropie cît de cît, mă feream de tine ca de-o primejdie — și tu ai simțit asta.

— De ce ești așa de tăcut ? m-ai întrebat.

— Mă gîndesc...

— La ce te gîndești ?

— La multe. La viață, în general...

— E un subiect, mi-ai spus cam în ironie. Merită să te oprești asupra lui. Păcat că n-ai condiții să meditezi în liniște. Cu zarva asta...

— Unde-or fi ceilalți ? te-am întrebat fără rost.

— Nu știu. Nici nu mă interesează prea mult.

— Bine, dar erai cu ei, am insistat tot așa, prosteşte.

— Ei, și ? Tu nu erai cu ei ?

Aveai dreptate, dar eu nimerisem cam din întîmplare în grupul acela ; mă plimbam cu Marius, era seara de carnaval, el recunoscuse în grupul vostru o fată, cunoștință veche, ne-am oprit cu toții, am dat mîna unii cu alții — acea prezentare sumară, mai mult o formalitate, fiindcă tot nu ne-am înțeles unii altora numele — pe urmă am pornit împreună mai departe. N-am observat nici cînd s-a pierdut Marius ; se oprise în fața unui afiș cu fata aceea, amîndoi de mînă ca doi școlari cuminți, cred că au profitat de neatenția noastră și au șters-o după primul colț ; ceilalți s-au risipit și ei, pe rînd, dar nimeni nu părea alarmat, grupul se dizolva la fel de simplu cum se alcătuise, n-avea de ce să-mi pese, totul era să nu te pierd pe tine.

— Să nu ne rătăcim și noi...

— Vai, nu ! N-aș vrea să se-ntîmple asta.

Îți sînt recunoscător și azi pentru spaima aceea mică de-o clipă, care mi-a dat să-nțeleg că puteam spera. La vîrsta asta deznădăjduiești foarte ușor, dar la fel de ușor e să-ți recapeți dintr-un nimic, dintr-o vorbă, dintr-un

ciripit de pasăre, dintr-un zîmbet adresat de cineva lumii și deci și ție, speranța.

— În seara asta n-are rost să fim gravi, mi-ai spus. Toată lumea petrece. Iar mîine, grijile...

— Griji ? Ce griji poate avea o fată ca tine ?

— Pe ce lume trăiești, băiete ? Crezi că locuiesc într-un castel și dimineața mi se aduce cafeaua la pat ? Află că mă scol de la cinci, alerg pe stradă, mă agăț de primul troleibuz ca să prind trenul de Mangalia, și după-amiaza fac același sport în sens invers.

— În fiecare zi ? m-am mirat.

— În fiecare zi. Afară de duminici, mai precis.

— Și de cînd durează asta ?

— Exact de un an. De cînd am terminat facultatea.

— Filologia ?

— Nu. Medicina.

M-am posomorît din nou. Mi te închipuiam dimineața — un deșteptător zbîrnîind strident cînd e încă întuneric afară, un troleibuz aglomerat, oameni somnoroși și pușI pe hartă, prea puțin dornici să-ți facă loc, un compartiment de tren neprietenos, ora de zgomot ritmic la capătul căreia te așteaptă o zi de lucru...

— De ce nu te muți acolo ?

— Ce să fac acolo singură ? Am părinții aici, în Constanța. Oameni în vîrstă. Mi-e greu să mă despart de ei...

Ultimele cuvinte m-au descurajat de tot. Mă simțeam de prisos, inițiind o prietenie lipsită de perspective : eu la postul de observare, în nord, venind la Constanța o dată pe lună, iar tu petrecînd în tren ore lungi și inutile... Curînd starea mea de spirit te-a molipsit și pe tine. Eram ca o insulă, noi doi, singurii oameni posaci într-o mulțime veselă. Te-am întrebat într-o doară dacă te-am supărat cu ceva.

— Nu-i nimic, sînt cam obosită, mi-ai spus. Ar trebui să plec spre casă. E tîrziu...

— Cum vrei, ți-am spus indiferent.

Ne-am pomenit mergînd în tăcere pe străzile tot mai liniștite pe măsură ce ne depărtam de centrul acestei petreceri generale. Briza serii alunga pe trotuare un petec de ziar, o mască stîlcită, o pungă goală, un ghem de serpentine călcate în picioare...

— Cînd ne mai vedem ? te-am întrebat la ușa blocului.

— Nu știu, mi-ai răspuns. Noapte bună !

Ai închis ușa și-n clipa aceea mi s-a părut a fi cel mai cuminte lucru. Am plecat pe strada pustie și dreaptă, agale, fără să știu încotro merg. În primele minute mă simțeam gol de gînduri, pășeam ca un automat, îmi repetam monoton și încăpățînat „nu-i nimica, e mai bine-așa", pînă cînd am dat colțul, spre bulevard, și-am început să întîlnesc oameni. Ei bine, Cora, *în seara aceea n-am întîlnit nici un om singur*, grupuri voioase mergeau pe-un singur rînd, ocupînd toată strada, vorbind toți odată și rîzînd ; mai încolo, doi cîte doi, un băiat și-o fată, veneau înlănțuiți șoptindu-și grăbit și sărutîndu-se sub coroanele ocrotitoare ale teilor. Atunci am simțit deznădejdea cum îmi străpunge inima ; aș fi vrut să protestez împotriva propriei mele lașități, să mă cert, să-mi blestem această fire șovăielnică și cărțile din care n-am înțeles ce trebuia. M-aș fi întors în clipa aceea, știind bine că e zadarnic, dar pașii mă purtau înainte, tot mai departe de tine. M-am oprit la o răspîntie măcinat de îndoială ; să mă întorc sau nu ? Dacă mă întorceam, puteam să jur că ajuns în fața casei n-aș îndrăzni să-ți bat în fereastră, de fapt nici nu știam care-i fereastra ta, m-aș fi făcut de rîs, trezind din somn o casă de oameni ; poate m-ai fi certat, m-ai fi umilit rugîndu-mă politicos să plec... Găseam zeci de argumente ca să-mi dovedesc mie însumi că ar fi fost o

nerozie fără seamăn să mă-ntorc și să-ți vorbesc : am mers mai departe, supărat că totuși...

În noaptea aceea n-am închis ochii o clipă. Cînd am intrat în cămăruța mea (pe atunci locuiam la profesor, locuiam e un fel de a spune, veneam acolo cîteva zile pe lună, cînd eram chemat de la postul de observare, dar îmi plăcea să simt că am o locuință, altceva decît dormitorul auster de pe țărmul mării ; profesorul îmi lăsase o parte din cărțile lui într-un dulap de modă veche ; pe un umeraș atîrnat de cuier îmi țineam costumul civil cu care ieșeam seara la plimbare ; soția profesorului îl acoperea cu un fel de husă făcută din coli albe). cînd am intrat, încăperea aceea mi s-a părut pentru prima oară goală și neprimitoare ; am deschis fereastra și au pătruns, odată cu aerul cald, zgomotele depărtate ale mulțimii care continua să petreacă, surdă la nefericirea mea, nefericire căreia îi eram deopotrivă autor și victimă.

M-am trîntit pe pat cu fața-n sus și fumam pe întuneric, imaginîndu-mi o altfel de seară, seara noastră care abia atunci mi se părea reală, o realitate plăsmuită, un vis în care mă vedeam eu însumi, dar nu eu cel de toate zilele, ci altul, *cel care-mi plăcea să cred să sînt*, un tip stăpîn pe sine, energic și decis, pe care numai împrejurările neprielnice îl împiedică să se pună în valoare. Mă auzeam spunîndu-ți vorbe calde, frumoase, așa cum le gîndeam ; îmi plăcuse de tine, cred că te iubeam de atunci dar nu voiam să recunosc, în visul acela în care totul era posibil îți mărturiseam că te aștept de mult, că întîmplarea care ne-a adus unul spre altul nu-i o simplă întîmplare, ci o dovadă că sufletele se caută și se găsesc, chiar dacă pentru asta ar trebui să facă ocolul lumii ; ție-ți plăcea să mă asculți, în vis e foarte ușor să obții încuviințarea cuiva ; rîdeam, ne țineam de mînă, pe urmă plecam pe străzile pustii și drepte, și ne sărutam sub coroana

deasă a pomilor care filtra lumina străzii, asemeni tuturor perechilor întîlnite în drum și de care ne lega inocenta complicitate a dragostei...

Două lumi paralele, cea vie și cea imaginară, se confruntau necontenit, evoluau pe treptele clipelor, se îmbinau cu speranțele unui mîine optimist dar incert, se poticneau de fiecare dată cînd ajungeam la despărțirea aceea stupidă și fără speranță :

— Cînd ne mai vedem ?

— Nu stiu...

Și atunci iarăși întrebarea aceea haină, sfîșietoare : De ce m-am purtat așa ? De ce ? De ce ?

Tresar, fiindcă îl aud pe Geo strigînd :

— Ce cauți aici ?

Mă-ntorc. E Drăgușin, mitraliorul, cu mutra lui speriată abia distingîndu-se în întuneric.

— E frig, tova'maistru. Și mi-au amorțit picioarele acolo.

— Pleacă la postul tău, imediat !

— Lasă-l, Geo, intervin. Să stea aici, cu noi, e mai adăpost. Pe o vreme ca asta...

Geo tace. Nu m-a contrazis niciodată fățiș. Nici nu i-am dat prilejul. Am avut grijă totdeauna să mă-ntind atît cît mi-e plapuma ; am prevăzut dinainte urmările unui conflict și am evitat cît am putut riscul unei înfruntări directe. Asta nu pentru că nu s-ar găsi motive de contrazicere, ci pur și simplu fiindcă mă strecuram cu grijă printre întîmplări, evitînd conflictele. Cînd simțeam că Geo ar putea fi de altă părere, îl întrebam, prudent, și făceam cum spunea el. Orgoliul meu avea de suferit, dar sînt așa de puțin orgolios ! Poate și lipsa de orgoliu mă duce la eșecuri, e o calitate să nu fii orgolios, dar chiar și

o calitate, cînd tinde spre absolut, se transformă în contrariul ei...

O dată am găsit într-un almanah un test de vreo treizeci de întrebări aduse dibaci, întrebări de genul : „Cînd vă aflați în dezacord cu cineva încercați să vă impuneți punctul de vedere sau renunțați la discuție, lăsîndu-l pe interlocutor să se convingă că n-are dreptate ?“ Ocupația asta mă captivase ; ca orice om nesigur pe sine, ros de întrebări, oscilînd între tot soiul de dileme, ardeam de nerăbdare să-mi confrunt opinia despre propria mea fire cu opinia altora. Contrar părerii generale, am multă încredere în asemenea teste, le socotesc un fel de mici opere științifice ; m-am cufundat cu frenezie și sinceritate în răspunsurile la întrebări, și cînd am totalizat răspunsurile, am aflat că sînt : „Modest, maleabil, un om plăcut în societate, bun partener de discuții...“ La antipod, cu cel mai mare număr de puncte, se afla tipul „încăpățînat, dominator, care nu trebuie contrazis, un om care pune orgoliul înaintea afectelor“. N-aveam, și n-o să am niciodată ceva comun cu acest om pe care mi-l imaginam voinic, roșu la față, cu dinți mari albi și voce tunătoare, deprins să se impună și gata să reprime brutal orice încercare de a avea o părere diferită de a lui. Nefiind orgolios, trăiam într-o dulce pace cu lumea din jur și uneori mă umileam cu bună știință, de dragul unei armonii temporare....

Și acum iată-mă dînd un ordin care-l anula pe acela dat de Geo. „Nu te mai recunosc, tăticu“, mi-ar spune Marius dac-ar ști. Și oare Geo, cu firea lui, își va putea stăpîni pornirea de a-și impune punctul de vedere ? Îți repet, nu l-am contrazis niciodată pînă la furtuna asta și mă uimește și pe mine propriul meu curaj.

Dar Geo nu pare impresionat de această opoziție neașteptată, poate a vrut numai să-mi arate că e exigent,

sau poate a vrut să dovedească marinarilor că situația nu se deosebește cu nimic de viața de toate zilele a navei și că totul trebuie să continuie ca înainte. Îmi fulgerară prin minte aceste presupuneri în timp ce-mi savurez acest mic succes care mă crește în propriii mei ochi.

— Dă-te mai aproape, Drăgușine, spune Geo cu glasul potolit de totdeauna. Acolo unde stai tu suflă al dracului. Ai un foc ?

— Da, tova'maistru.

Prostănac și lipsit de personalitate, cum e, îl cred pe Drăgușin în stare să frece două bețe pînă obține foc, numai ca să-i intre maistrului în voie, dar nu-l condamn pentru asta. E firea lui și, iartă-mă, sînt cam fatalist în privința firii omenești. Socotesc că oamenii rămîn identici cu sine în toate împrejurările, așa e logic și așa trebuie să se petreacă lucrurile. Deși, la drept vorbind, viața îi face uneori să se dezmintă. Sau poate e vorba de trăsături care existau dinainte în ei, dar care n-au fost scoase la iveală decît atunci cînd s-a ivit prilejul ? Se mai întîmplă să te înșeli asupra unui om, dar asta nu înseamnă că el s-a contrazis, ci mai degrabă că și-a ascuns adevărata fire, care n-a răbufnit decît atunci...

Pe mitralior, cel puțin, pot pretinde că-l cunosc. Face parte din categoria oamenilor cu suflet simplu, fără meandre, fără ascunzișuri, suflet care ți se dezvăluie dintr-o dată, tocmai fiindcă n-are capacitatea de a oscila decît între limite foarte reduse. Reacțiile lui Drăgușin sînt previzibile, emoțiile și pasiunile lui se consumă limpede, fără clar-obscururi. Poate asta e și o urmare a educației și instrucției : amîndouă superficiale și de slabă calitate, iar pe deasupra, plantate pe un teren slab, fără putere. E și cam greu de cap, uneori trebuie să-i repet de cîteva ori un lucru simplu, fără să am convingerea că în cele din urmă l-a înțeles deplin. Dar în funcția lui de mitralior se

poate și fără teorie prea multă. Principalul e să fii îndemînatic, și calitatea asta o are. M-am convins tot atunci, în primele zile. Eram pe punte, program de antrenament la posturile de luptă, de pe vedetele vecine se auzeau ordinele comandanților, în aer plutea ceva febril, de uzină în plină activitate.

— Cuiul percutor rupt ! i-am spus. Remediază incidentul !

Am pornit cronometrul. Drăgușin a sărit de la locul lui, a scos dintr-o cutie niște scule, a apăsat pe ceva, a răsucit cu șurubelnița capătul strălucitor al unui șurub, a tras un arc cu zgomotul acela mat, categoric, pe care numai oțelul armelor îl face, și în cîteva clipe mecanismul mitralierei a devenit o puzderie de piese mici, prelungi, strălucitoare ; lucra absorbit, puțin emoționat — într-un rînd nu nimerea să introducă în șanțul unei piese capătul alteia, treabă foarte simplă de altfel — și cînd a ridicat o clipă ochii spre mine, am văzut o picătură de sudoare cum i se prelinge încet pe nas. Și-a șters-o cu mîneca, ridicînd pentru asta amîndouă mîinile, spre frunte, fiindcă tocmai închegase la loc o bună parte din bucățelele acelea de metal argintiu, apoi a continuat așa, cu o îndemînare de scamator, pînă cînd piesa principală a intrat la locul ei cu zgomotul acela pe care-l face numai oțelul armelor — clack-clack — și mi-a raportat după regulă :

— Remediat incidentul !

Cînd m-am uitat la cronometru, nu-mi venea să cred.

— Măi, nu cumva ceasul ăsta e defect ?

— De ce, tova'lent ?

— Păi au rămas vreo zece secunde pe dinafară...

Drăgușin a rîs modest la această laudă ocolită și fața lui anostă, cu buza de jos groasă, cu bărbia fără adînciturа care se spune că-i caracterizează pe oamenii inteligenți, mi-a părut atunci frumoasă. Era o mică victorie a

lui ; îmi dovedise ce poate, și fusese răsplătit cu o vorbă bună.

— De unde ești, Drăgușine ?

— Vlașca, tova'lent.

— Vlașca și Teleorman, a adăugat fără noimă Costea care se ținea prin preajmă.

— Ce lucrezi în civilie ?

— Montor. Am lucrat la o cooperativă.

— Repara aspiratoare, s-a vîrît în vorbă Costea.

Drăgușin i-a aruncat peste umăr, cu un ochi la mine :

— Și ce, e rușine ?

— E o meserie frumoasă, l-am liniștit. Te văd îndemînatic la mitralieră.

— Aici e altceva, tova'lent. Nu prea seamănă cu motoarele mele. Dar îmi place.

— Numai la trageri să nu-l puneți, a spus Costea iarăși.

— Nu vorbi ne-ntrebat. Și treci la postul tău. Mă descurc și singur.

— Am înțeles, a spus Costea. Și eu mă pricep la demontat.

— O să te văd.

Se pricepea, într-adevăr. M-am dus lîngă tubul lansatorpile și l-am sîcîit pe Costea vreo jumătate de oră. Dar nu l-am întrebat ce vorbă fusese aia cu tragerile. Aveam răbdare. Peste o zi sau două aveam să plecăm la trageri, iar mie-mi place să iau informațiile direct de la sursă. Așa că am așteptat.

În ziua tragerilor, pe o vreme senină cu marea ca oglinda, am ieșit în larg. Geo stătea lîngă mine, tăcut ; după ce-am ieșit din port mi-a spus doar atît :

— Să-l vedem pe nătăfletul ăla de Drăgușin.

— Ce zici ?

— Mă gîndesc că iar o să ieșim ultimii. Mitralioru nostru suferă de orbul găinilor.

— Exagerezi. Mi se pare un băiat bun. Și foarte îndemînatic.

Îl văzusem la antrenament, îi măsurasem dibăcia cu cronometrul în mînă și, la urma urmei, să apeși pe trăgaci mi se părea mai simplu decît să desfaci și să montezi la loc mitraliera în cîteva clipe. Cînd am ajuns în raionul de tragere, l-am lăsat pe Geo la timonă iar eu m-am dus lîngă mitralior, să-i dau ultimele sfaturi. Omul meu se metamorfozase parcă ; mutra lui molîie era încordată, ca o mască tăiată-n lemn, trei cute adînci îi brăzdau fruntea deasupra sprîncenelor, conturînd caraghios marginea de jos a căștii ; ochii i se micșoraseră iar buzele, strînse, i se albiseră și deveniseră subțiri ca niște dungi.

— Relaxează-te, i-am strigat. Fii calm, băiete !

A întors privirea spre mine și i-am citit în ochi o spaimă sălbatică, fără nume, inconștientă parcă.

— Drăgușin, dacă nimerești din prima rafală ai cinci zile acasă, am încercat iar. Să-i faci o bucurie verișoarei...

A vrut să zîmbească dar n-a realizat decît o strîmbătură ciudată ; colțurile buzelor s-au lăsat puțin în jos, semăna mai mult a plîns decît a rîs.

— Fii atent acuma... Ochește cu grijă... Foc !

Am tresărit și eu, instinctiv, o dată cu tresărirea scurtă, aprigă, a țevii. Zadarnic m-am uitat spre ținta care gonea prin fața noastră ; gloanțele trecuseră undeva, în sus, pe deasupra ei.

— Iar ai închis ochii, mă ! a țipat Geo de la timonă.

Mă gîndeam că țipetele nu folosesc la nimic, ci dimpotrivă, mai rău îl descumpănesc. Iar el avea nevoie de calm. I-am spus cît mai domol puteam :

— Nu-i nimic, la trecerea următoare să fii mai atent.

Ținta s-a întors, pe la larg, și s-a apropiat din nou. Același rezultat.

— Acuma am văzut-o, tova'lent, mi-a spus Drăgușin.

Costea, care stătea prin preajmă, i-a rîs în nas :

— Bine că măcar ai văzut-o.

— Am văzut-o, pe cuvînt !

— De ce n-ai tras în ea ?

— În ea am tras...

Redevenise molîu, buza de jos îi atîrna, ochii căpătaseră iarăși opacitatea de totdeauna. M-am uitat în jur, pe mare. Șalupa cu ținta făcea rondoul, pentru o nouă trecere — ultima. Costea se uita după ea bine dispus, iar Drăgușin, cu privirea aceea rătăcită, inaptă să se mai fixeze într-un punct anume, aștepta parcă un verdict.

— Treci la postul tău, i-am spus lui Costea. Lasă că o să te văd și pe tine, la lansare.

Costea s-a depărtat, prea puțin convins. M-am dat mai lîngă Drăgușin. Am pus mîna pe țeava mitralierei, am șters-o așa, din obișnuință, și mi-am privit degetele.

— Curată ca totdeauna, l-am lăudat. Ia spune, Drăgușine, ce se-ntîmplă ? Tu ești băiat harnic, ești un om de nădejde. De ce nu-ți dai silința să ochești cum trebuie ?

— Ochesc, tova'lent, mi-a răspuns el cu privirea-n jos.

— Ochește, dar cînd dă foc închide ochii, a intervenit Costea.

— Iar ești aici ? i-am strigat. Crezi că am nevoie de consilieri ?

— Se sperie de mitralieră, tova'lent !

— Măi Costea !

— Asta cam așa-i, tova'lent, l-am auzit pe Drăgușin. Știți, reflexul. N-am ce-i face. Da o să mă deprind...

— Dacă te deprinzi după ce se termină tragerea, n-am făcut nimic.

— La a doua trecere i-am deschis mai repede, tova'lent.

— Și la a treia n-ai să-i mai închizi deloc ? l-a întrebat Costea.

— Păi...

— Costea, iar te amesteci ?

— Mi-e necaz pe el, tova'lent. Să fi fost eu la...

— Poate și tu pățeai la fel, i-am spus. Nu te mai grozăvi atîta. Așa-i la început. Pînă se obișnuiește omul. Oricum, la o a treia trecere cred că o să meargă mai bine. Ne-am înțeles, Drăgușin ? Fă și tu un efort de voință, ce naiba !

Șalupa cu ținta venea. Drăgușin avea iarăși pe frunte cutele acelea. L-am mințit cu bună știință :

— E mai aproape de data asta.

— E mai aproape, tova'lent, mi-a confirmat Drăgușin fericit.

— Atunci fă bine și deschide ochii cît poți. Ar fi de rîsul lumii să ne-ntoarcem în port așa, cu capu-n jos.

— Degeaba-l lămuriți, tova'lent, a spus Costea ca să-l întărîte. Face tot cum știe el.

— O să-ți dovedesc... a spus înfuriat Drăgușin și s-a făcut una cu mînerele mitralierei.

A tras și-a nimerit, iar Costea s-a ales cu *un consemn*, fiindcă i-a strigat îndată după tragere :

— De la distanța aia și-un orb putea s-o nimerească !

Drăgușin stă în spatele meu și se ciorovăie cu Costea. Cearta lor, pe care altă dată aș reprima-o, acum îmi face bine. Dacă oamenii au tăria să se ia la harță, înseamnă că totul e-n ordine.

— Tu ca tu, mă-nțelegi mai bine, da mamelucii ăia de jos, care stau la căldurică ? se lamentează Drăgușin.

Nu ca mine, în turelă, pe ploaie și pe vînt, să nu bei o gură de apă cînd ți-e sete, să nu tragi un fum de țigară, să nu schimbi o vorbă ore-ntregi. Să vină ei aici, să le țiuie timpanele de răpăitul mitralierei, să le dea fumu-n ochi, și p-ormă...

— Las-o Drăgușine, că tu închizi ochii înainte. Dacă i-ai închide după tragere, din cauza fumului, măcar primul cartuș s-ar duce-n țintă...

— Uite cine-mi dă lecții ! Hai să facem schimb, dacă te crezi așa deștept !

— Vorba, măi ! O să răgușiți, le spune Geo cu indiferență.

S-a-ntunecat de-a binelea, furtuna albă parcă s-a mai întețit. Îmi simt obrajii dogorind ca focul și mă bucur de furtuna care ne însoțește mereu și transformă o acțiune de rutină într-un marș neobișnuit. În preajmă, printre cadranele aparatelor, ghicesc siluetele celorlalți. Strîng în palme timona și țin drumul cu grijă. În palmele astea, în timona asta, stă soarta celor șase oameni pe care-i comand. Și a mea. Te-ai gîndit, Cora, că răspunderea îți dă mai multă cutezanță, iar lucrul cel mai greu, chiar în clipa în care-l înfăptuiești, îți dă puteri ? Sau poate scoate la iveală zestrea ta de totdeauna, de care nu erai conștient, pe care n-avusesei prilejul s-o pui la încercare ? Există o limită a forței omenești ? Dacă există, a cunoscut-o cineva vreodată ? Atunci cînd îți spui „nu mai pot", exact atunci constați că dimpotrivă, mai poți, că din niște ascunzișuri ale ființei răsar puteri necunoscute care te fac mai aprig, mai puternic, mai neșovăitor.

Să fie furtuna asta un capăt al șovăielilor mele ?...

Unii susțin că șovăiala vine din prudență, că omul trebuie să-și chibzuiască fiecare pas de care atîrnă viitorul, poate fericirea, poate însăși viața lui. Îmi place să cred despre mine că sînt un asemenea ins ponderat, cal-

culat, care nu se înfierbîntă din te-miri-ce și își supraveghează vorbele. Dar nu e așa, îmi dau seama că mă mint pe mine însumi, că ezitările mele nu ascund un calcul rece, ci lașitate în fața vieții. Ca să inițiezi un lucru important trebuie să ai și un pic de curaj, de nesăbuință aș zice, și mie tocmai asta-mi lipsește. Povestea mea de dragoste cu Mia s-a sfîrșit prost nu pentru că așa era fatal să se întîmple. În orice joc al soartei, dacă ai răbdarea și mai ales tăria să cauți mai adînc, ai să descoperi o cauză într-un suflet, într-o inimă, într-un sentiment sau într-un simplu gest.

...Trecuse vreun an de cînd eram prieteni. Un an în care rămăsesem statornici unul altuia ; colegii ceilalți se frămîntau, oftau cu o fotografie-n mînă, alergau fericiți spre oraș, se despărțeau de iubitele lor pentru lucruri de nimica, își dădeau sfaturi unul altuia, își duceau reciproc în oraș scrisori și solii de împăcare, primeau telefoane misterioase, erau cînd nenorociți, cînd voioși. Eu rămîneam constant, prietenia mea cu Mia evolua linear, ca un proces programat cu precizie dinainte, fără zguduiri, fără obstacole neprevăzute. Existența Miei îmi întregise existența, sufletul ei devenise parte din sufletul meu, simțeam că o iubesc cu adevărat și eram fericit !

Cînd am plecat în vacanță, în iarna următoare, m-am despărțit de ea cu o strîngere de inimă. Vacanța dura două săptămîni ; de cele mai multe ori, ne întîlneam tot așa, la două săptămîni odată ; de ce eram totuși atît de trist ? De ce avea alte proporții despărțirea asta ?

— O să-ți scriu, m-a liniștit Mia. O să-ți scriu în fiecare zi, să știi.

— Și eu la fel, m-am grăbit să-i răspund. În fiecare zi.

Îmi urcasem geamantanul în vagon și coborîsem iarăși, să fiu lîngă ea cele cîteva minute care mai rămîneau

pînă la plecare. Ningea domol. Fulgii se topeau îndată ce atingeau peronul ud. Pasagerii se urcaseră și vorbeau de la fereastră cu cei veniți să-i conducă. Se simțea în fiecare dorința de a sfîrși mai repede acest chin domol, clipele în care ai spus tot ce era de spus și aștepți despărțirea ca pe-o ușurare, deși te doare plecarea cuiva drag.

— O să-mi fie dor de tine...

Stăteam la un pas de Mia, cu ochii pierduți în ochii ei, și mi se părea grozav de frumoasă. Purta o căciuliță albă cu pete negre, asemănătoare cu căciulile eschimoșilor, dintr-un material care imita blana de focă, foarte la modă în anul acela. O cumpărase la sugestia mea ; văzusem una la fel la o dactilografă, de care erau îndrăgostiți în taină jumătate din elevii școlii, dar ce importanță mai au acum toate acestea ? Îmi amintesc foarte bine că-i ieșeau cîteva șuvițe de păr pe frunte, părul acela negru, mătăsos, pe care l-aș fi mîngîiat în neștire. Un fulg, apoi altul s-au prins în părul ei, avea obrajii îmbujorați de frig și n-ai să știi niciodată cum ninge-n părul unei fete cînd ești pe peron și trenul pleacă peste cinci minute și ea va rămîne singură, acolo, să-ți facă semne pînă cînd, la cotitură, gara îți dispare brusc din fața ochilor...

La București, cînd am ieșit din gară, imaginea aceea continua să mă însoțească ; mereu mi se părea c-o văd pe ea, ningea domol și fetele aveau fulgi strălucitor de albi în părul negru, amintirea Miei mă obseda și mă-ntrista și-mi atîrna pe suflet o greutate fără nume.

În troleibuz rămăsesem prostit, atîrnat de bara rece, fără să simt lumea grăbită care mă împingea din toate părțile, cu ochii la o fată care, dacă stau să mă gîndesc acum, nu semăna aproape deloc cu Mia. Avea însă ceva din aerul ei, fără să pot defini ce anume. Cum o priveam așa, și-a îndepărtat pletele care-i veneau pe obraz, cu o mișcare firească și grațioasă, pe care-o socoteam aparți-

nînd numai și numai Miei ; respiram repede și o fixam și fata se uita stînjenită pe fereastră, ținîndu-și pe genunchii dezgoliți sacoșa plină cu cărți și caiete.

Cu ochii la ea era să trec de stația mea, din Piața Unirii ; noroc că lumea mă-mpingea și m-am trezit aproape fără voie la ușă...

Coborînd, m-am eliberat, în sfîrșit. După lunile de claustrare în școală, după plimbările sărace de duminecă după-amiază pe străzi pustii și liniștite, mă trezeam dintr-o dată în febra unei străzi bucureștene dinaintea Anului Nou. Mă strecuram prin mulțime cu geamantanul în mînă, puțin stingherit de interesul pe care uniforma mea îl trezea la această oră, aici ; priveam în ochi cîte-o fată neatentă, care abia ajunsă la un pas își dădea seama că are-n față un marinar ; tresărea, se uita lung, zîmbeam amîndoi, treceam mai departe ; zîmbetul, acest semnal, acest salut al sufletului, schimbat între doi oameni care se văd pentru prima oară și mai mult ca sigur că nu se vor mai întîlni niciodată...

În lift m-am gîndit iarăși, fără motiv, la Mia ; nu o rechemase nici o asociație de idei, pur și simplu chipul ei năvălise la suprafața memoriei ca un lemnișor pe care zadarnic te străduiești, în joacă, să-l scufunzi.

După cuvintele de bun sosit, mama m-a luat deoparte și mi-a arătat în mare taină o scrisoare. De la Mia, bineînțeles. Mama era de părere să mă căsătoresc imediat după ce termin școala.

— Nu mă liniștesc pînă nu-l văd la rostul lui !

Tata rîdea și se apropia de mine, îmi punea o mînă pe umăr, solidaritate masculină, rîdea și o contrazicea :

— Lasă băiatul să-și trăiască viața, să încerce, să aleagă, să compare înainte de a hotărî.

— Poate vrei să se căsătorească din calcul, îl certa mama, ce, tu așa ai făcut ?

Tata îmi făcea cu ochiul ca orice tată tînăr care are un singur băiat ; se mîndrea cu mine și mă lua duminica la meci și mă prezenta prietenilor cu un aer nepăsător :

— Fi-meu, elev în școala de marină !

Iar ei, ca să-i facă plăcere, îi spuneau totdeauna glumind :

— Credeam că e un frate mai mic !

Mîndru de mine, tata. Și eu sînt mîndru cînd mă face egalul lui, cînd ciocnim un pahar de bere și ne uităm după o femeie frumoasă, chiar dacă, dintr-o decență firească, ne abținem și unul și altul de la comentarii.

Mama s-a bucurat de scrisoarea asta, sosită înaintea mea ca un mesager al dorinței ei pe cale să se îndeplinească ; primisem și-n celelalte vacanțe asemenea scrisori, le cunoștea, cunoștea scrisul. Mi le aducea ca pe asta de acum — strîngînd-o la piept cu mîinile ei mici și albe ; ascundea plicul la piept, se vedea totuși un colț, mov, de parcă Mia avea o provizie interminabilă de plicuri mov, lunguiețe, și răbdarea de caligraf medieval cu care mi-gălea adresa, un R terminat cu un cîrlionț plin de grație.

— Ce-mi dai să-ți dau ceva, a rîs mama și de data asta, — victoria ei mică dar statornică, fata pe care-o îndrăgise fără s-o cunoască — cred că e o fată foarte bună de vreme ce a acceptat un an întreg un tip sucit ca tine...

Am luat plicul, îngrijorat : niciodată Mia nu fusese așa de promptă, totuși, dacă s-a-ntîmplat ceva, m-am speriat absurd, fără să mai fac socoteala că ne despărțisem cu patru ore înainte și nici o poștă din lume nu poate aduce o scrisoare înainte de sosirea destinatarului...

„*Radul meu drag, poate-ai să rîzi de mine,* (caligrafia aceea savantă, care-mi devenise familiară iar unui ochi străin i s-ar fi părut pedantă și artificială) *ți-am scris, deși o să ne vedem la gară, n-are importanță, o să vorbim*

acolo, dar tu mi-ai spus o dată că te bucuri cînd îți scriu, Îți ofer și acum bucuria unei scrisori de la mine, o mică surpriză, vreau să-ți amintești de mine și acolo, departe, între ai tăi...“

E de prisos să-ți mai spun că mai ales primele zile au fost minate de lungi oftări și scrisori pătimașe, convorbiri confidențiale cu mama, de tata mă cam sfiam, nu era un om aspru, dimpotrivă, dar nu văd nici un ins care să-i destăinuie tatălui o asemenea veste, „sînt îndrăgostit lulea“, mai degrabă te lauzi cu succese efemere, de tipul „am una acolo, o blondină, dansatoare la bar sau așa ceva, dar nu-i dau prea multă atenție, nu vreau să mă fixez“, „ai grijă, spune tata, vezi să nu iasă vreo încurcătură“, îl sperie perspectiva unei căsătorii timpurii, lasă să-ți faci o situație, ai timp destul și așa mai departe. Scrisorile zilnice le feream de el, dintr-o decență curioasă, soră cu asprimea de care voiam să dau dovadă fără să izbutesc.

Am petrecut revelionul cu vechii mei prieteni, colegi de liceu acum ajunși studenți ; magnetofonul, benzi întregi cu încă nedetronații Beatles, fetele aveau un ciudat aer băiețesc, unele purtau chiar aici, la petrecerea unică a anului, pantaloni, erau frumoase și sigure de sine, iar eu — tuns scurt, cu costumul meu negru de zile mari rămas cam strîmt după doi ani de sport și de marșuri în școala navală, — mă simțeam puțin provincial, îmbrăcat corect și fără fantezie ; paharul uriaș cu o picătură de coniac pe fund, ținut cu grație și rafinament în pumn, încălzit în pumn, îmi erau străine gesturile acestea, nu avusesem vreme să le învăț, pe urmă, dansul, eram în urmă cu un an și în materie de dans un an e ceva teribil, și fata blondă, cu gene lungi prin care se filtra privirea celor mai albaștri ochi din lume :

— Nu te-am mai văzut pe-aici. Ești prieten cu... ?

— Cu toți. Am fost colegi de liceu.

— Și-acuma ? Economist, cumva ? a dedus ea după costumul meu neutru ca o duminică noroasă.

— Nu. Marinar.

Tulburată. Prevedeam efectul. Era dintre fetele care navighează cu frică pe Cișmigiu și țipă îngrozite dacă legeni pe neașteptate prăpădita aia de barcă.

— Mă cheamă Mia.

— Te cheamă Mia ? am tresărit.

— Da.

— Formidabil !

— Ce ți se pare formidabil ? Diminutiv de la Maria, un nume foarte răspîndit, după cîte știu.

— Fac prinsoare că ești la filologie.

— Cum ai ghicit ?

— După cum dai lecții. Aș lua de la tine o lecție. De dans.

M-a măsurat cu ironie :

— Nu prea ai aerul unui începător.

Magnetofonul revărsa un slow-fox, una dintre puținele melodii mai lente pe care le-am auzit în seara aceea.

În timpul dansului mi-a șoptit la ureche :

— Am avut dreptate. Nu ești începător.

— Dar sînt în urmă cu dansurile moderne.

— Ah ! Nici o pagubă. O să-ți fie mai ușor să le uiți.

În pauza dintre două melodii, o țineam de mînă. Groaznic de drăguță, îți venea amețeală cînd te uitai la ea. Eternul pulover tricotat de mînă, pantaloni *Winnetou*, centură lată de lac pe mijlocul subțire.

— M-am convins și eu de un lucru.

— Ce anume ? s-a întors spre mine cu sprîncenele ridicate (cred că studiase asta în fața oglinzii, era de un efect cu totul remarcabil).

— Că la filologie sînt numai fete frumoase.

Vechea poveste pe care-o poți repeta cu același procent de adevăr despre politehnică, drept sau construcții. Dar fetelor le face plăcere și nu-și dau seama de șablon. Mi-a surîs și a devenit partenera mea pentru toată seara. Spre dimineață, beam din același pahar vinul alb, ușor, preparat cu mult sifon de gazda grijulie „să nu se pleoștească băieții". Ne uitam unul la altul prin paharul străveziu și nu ne păsa de nimic. Și numai într-un moment ciudat, o melodie nostalgică, („asta-i de ascultat", conveniseră toți și se așezaseră cuminți, religioși aproape, pe scaunele de lîngă pereți) și tăcerea tuturor întreruptă doar de lamentațiile melodioase ale băieților aceia de departe

I love you, I love you, I love you...

mi-a adus deodată-n minte alt revelion, o mătușă severă și cu umerii drepți în fața televizorului, tăcerea străzii, curțile acelea mici, betonate, cu cișmele susurînd la infinit pe o efemeră stalactită de gheață, căsuțele albe, joase, ascunse-n fundul curții și pîndind cu un neprietenos ochi de lumină în geamuri lumea de afară. Iar aici, apartamentul enorm, cu glasvandul smuls din balamale și rezemat pe hol, ca să formeze din cele două camere o singură vastă încăpere, cu magnetofon stereo și pahare de cristal, din care urmașii unei vechi familii se cinsteau cu prietenii lor, în timp ce părinții petreceau revelionul în altă parte („o să fim numai între noi, Radule, băieți și fete, babacilor le-am dat liber"), și Mia cealaltă, fredonînd cu capul legănat, dogorindu-mi obrazul cu obrazul ei :

I love you, I love you, I love you...

Dimineața, la plecare, i-am ținut paltonul și am strîns-o ca din greșeală de umeri, ea s-a întors și a zîmbit, orice atingere a ei îmi dădea un fior, rămăsese cu refrenul acela pătimaș, *I love you, I love you, I love you*, cînta cu ochii țintă într-ai mei...

— Dă-mi voie să te conduc pînă la colț, i-am spus în timp ce ieșeam.

— Ești modest, a rîs ea.

Locuia nu prea departe, pe lîngă „Patria", și în drum mi-a destăinuit că-i singură acasă, părinții ei plecaseră în croazieră cu „Transilvania" și ei îi era frică de mare.

— Nu pot să suport marea, mi-a spus, și sufăr pentru asta. Dacă eram băiat, marinar mă făceam. Nu primiți și fete la marină ?

— Primim, dar nu fete frumoase ca tine.

— De ce ?

— Ar provoca tulburări la bord, i-am spus. Ești revoltător de frumoasă.

Ne-am oprit ca la un semnal telepatic și ne-am sărutat acolo, în plin bulevard, sub lumina anemică a reclamelor care pălea învinsă de zori.

— Aștia au început-o bine ! (Un grup de cheflii, unul cu o damigeană, altul cu o sacoșă cu sifoane goale, femeile rezemate de umărul lor, haine elegante îmbrăcate anapoda).

— Invidioșilor, le-a strigat ea și ne-am prăpădit de rîs cu toții.

În fața blocului placat cu marmură neagră, cu ușa mult înfundată, ca intrarea unei cazemate, ea s-a oprit, a legănat de cîteva ori poșeta, apoi s-a înălțat pe vîrfuri :

— Aș bea o cafea, dar mi-e urît s-o fac singură...

Se uita așa de nevinovat la mine, că în prima clipă nici n-am priceput ce voia să spună. Cînd mi-am dat seama, m-am speriat. N-ai să înțelegi, nici eu n-am înțeles ce-a

fost. Eu, care anticipasem cîteva ore de voluptate, eu care-ncercasem să-mi închipui cum i-ar sta în brațele mele, în semiobscuritatea unei încăperi sigure, unde să fim numai noi doi, eu care-i spusesem în gînd zeci de vorbe înflăcărate — m-am speriat pur și simplu de perspectiva care mi se ivea de data asta nu într-un joc al fanteziei, ci real. Tot ce anticipasem era acolo, în fața mea, era dincolo de zidurile acelea masive și negre, era îndărătul ferestrelor oarbe în lumina incertă a dimineții de iarnă. Poate eram prea amețit ca să judec repede și bine, sau poate-mi trecuse de tot amețeala și judecam prea repede și prea bine. Cert este că am ocolit propunerea ei și i-am spus cu grijă de frate mai mare :

— Cafea, la ora asta ? Mai bine culcă-te. E aproape opt, și toată noaptea...

Ea a întredeschis gura. Un firișor de abur îi desena răsuflarea întretăiată. Abia a izbutit să articuleze :

— Adică... Da, ai dreptate. Somn ușor !

S-a întors fără să-mi dea mîna, și-a strîns în jurul trupului haina lungă, neagră, și din doi pași a fost la ușă A împins-o, lăsîndu-se cu toată greutatea pe mînerul de țeavă neagră, s-a strecurat înăuntru și a pornit în sus, pe scări.

Prima pornire a fost să mă reped după ea, s-o ajung din urmă, să-i cerșesc un minut de ascultare ; mă vedeam urcînd scările două cîte două, dar era prea tîrziu, pierdusem clipa aceea unică, era prea tîrziu, cu fiecare secundă prea tîrziu...

Netrebnic, laș, lipsit de voință, îmi spuneam. Cum de-am putut să pierd ocazia ? Invitația era destul de transparentă ; doar nu așteptam să mă tragă de mînecă ! Ce frumos ar fi fost ! Aș fi intrat în casa aceea necunoscută, mi-aș fi atîrnat paltonul în cuierul din hol, mi-aș fi slăbit nodul cravatei și aș fi aprins o țigară ; lumina dră-

muită printre jaluzele, un gest stîngaci de apropiere, o îmbrățișare îndrăzneață, cafeaua pregătită în doi, apoi ore frumoase, atîtea ore frumoase, presărate cu vorbe de spirit și întrerupte de îmbrățișări — totul pierdut într-o singură clipă de lașitate... De ce nu m-am dus ? Ar fi însemnat s-o trădez pe Mia. Minciună, cauți justificări, *ți-a fost teamă, prostule*, ăsta-i adevărul, aveai de hotărît și ai întîrziat, iarăși, ai oscilat și ai pierdut și așa-ți trebuie !

Dar ea ! Ce-o fi gîndit ea despre mine ? mă gîndeam mai departe, mergînd vinovat pe lîngă ziduri, ignorînd taximetrele și autobuzele care fulgerau pe bulevardul liniștit. M-a luat drept un dobitoc sinistru sau drept un înfumurat ; sau s-a gîndit că o disprețuiesc, de vreme ce îi refuz apropierea ; mă urăște, bineînțeles, o împrejurare ca asta !... Ei, nu, m-am gîndit la complicații, poate mai avea pe cineva acasă, poate era o simplă capcană, o speranță tăiată la jumătate, dar ce rațiune ar fi avut ?

Nu, nu exista nici o explicație, singura explicație era firea mea șovăielnică, trebuia să primesc la infinit lecții de astea, din care nu învăț nimic, atunci de ce naiba mă mai consum, era fatal să mi se-ntîmple și de data asta și o să mi se-ntîmple mereu și mereu...

Nu, nu se mai poate, trebuie să mă schimb ! am hotărît atunci, dar cum poate un nehotărît ca mine să-și respecte hotărîrea ?...

M-am culcat furios în prima zi a anului și m-am trezit pocăit și cu sufletul ușor, mă resemnasem, la lumina albă a zilei vezi lucrurile ceva mai realist, poate ar fi ieșit vreo încurcătură, mă consolam, și, oricum, o pot privi pe Mia în ochi ; n-am trădat-o, am rămas statornic, mi-am pus la încercare dragostea și ea a rezistat, o făceam pe virtuosul dar eram trist ca după o pierdere. Chiar în ziua aceea i-am scris Miei la Constanța vreo zece pagini, în

care-i repetam la infinit că o iubesc și-i relatam în culori negre revelionul „pe care l-am petrecut mizerabil fiindcă nu erai lîngă mine...“.

Ultima zi de vacanță era zi de lucru ; fiindcă părinții plecau la serviciu, m-am gîndit că n-are rost să stau pînă la acceleratul de prînz și mama mi-a dat dreptate, zîmbind : știa ce mă zorește ! Mi-a pregătit de cu seară ce-mi trebuia pentru drum, am plecat în zori și înainte de amiază eram la școală. Mi-am lăsat geamantanul, am privit cu o bucurie ascunsă dormitorul curat și pustiu... și-am pornit glonț spre oraș. Pașii mă duceau singuri spre strada Ancorei și nu știu ce forță m-ar fi putut opri din drum...

— Iar s-a întețit, strigă Geo în urechea mea.

Mă uit la el, mă uit la dihania întunecată din prova care se năpustește spre noi. Știu că nu-i decît un val, un munte de apă, am mai întîlnit zeci, sute, le știu cu precizie de matematician efectul, știu clipa exactă în care trebuie să reduc viteza ca nu cumva, împinsă de uriașa forță a motoarelor, vedeta să se înfunde mugind în masa lichidă, alunecînd pieziș, ca un vîrf de lance propulsat spre adîncuri fără întoarcere. Mîna dreaptă trage hotărît maneta de accelerație, n-am gîndit manevra asa, o fac instinctiv, e ciudat cît de ușor învață omul toate lucrurile acestea rapide, delicate, menite să-l apere...

Valul detună deasupra noastră, a fost îngrozitor de mare, ne-a orbit, ne-a năucit, a vîrît apă pe sub elastice de la mîneci, cizmele îmblănite au devenit lipicioase și calde, pe cadranele aparatelor lucesc picături care amplifică cifrele la nimereală, ca niște lupe montate greșit.

— Catargul doi, catargul doi, control radio, aud în cască.

Răspund, voit indiferent, bărbătește, operativul vrea să știe ce mai e cu noi, parcă-l văd la căldură, rezemat de spătarul scaunului, cu gulerul cămășii desfăcut, e noapte, fumează pașnic și din cînd în cînd răspunde la telefon, sau întreabă prin radio *ce mai e nou*. Aș vrea să-i spun că-i greu, că furtuna ne împresoară tot mai aprigă, că noaptea a țesut în jurul nostru un zid negru și fără speranțe, că oamenii sînt istoviți ; aș vrea să fiu patetic, să-l impresionez, să-i stîrnesc compătimirea, dar mi se pare ridicol, pornirea asta atît de omenească de a împărtăși cuiva greutățile prin care treci, pornirea asta e frînată adeseori de contrariul ei ; mîndria de a arăta că nu-ți pasă ; la urma urmei un om care-a mai fost pe mare își poate imagina și singur că nu-i ușor pe furtună cu o vedetă, noaptea — așa că relatez cu obiectivitate, sec, mărunțele evenimente de la bord : am găsit șalupa, am transmis ordinul, ne îndreptăm spre casă.

— Ai grijă că vîntul îți dă derivă mare, mă povățuiește. Nu uita să-ți faci corecțiile la drum.

— Vă mulțumesc.

— Numai voi ați mai rămas în larg, adaugă el și nu știu dacă ne laudă sau ne compătimește.

Sîntem singuri, e-adevărat.

— Nu-mi place să te știu singur, acolo, spunea mama.

— Singur ! Dac-ai ști cîtă lume e-n jurul meu ! am protestat.

— Radule, nu te face că nu-nțelegi. Despre altfel de singurătate e vorba. Spune-mi, mai ești prieten cu fata aceea, Cora ?

Atunci i-am arătat fotografia ta, fotografia din excursie ; stăteai pe marginea șoselei, sprijinită de stînca aceea rotundă și albă ca un bulgăre de zăpadă. Prea mult alb în jur, și tu, într-o poziție grațioasă, puțin din profil, strîngeai ochii din cauza luminii. Asta te-a făcut să zîm-

bești puțin crispat, puțin melancolic. Mama și-a pus ochelarii pe care-i folosește numai cînd lucrează ceva foarte migălos, semn că poza o interesa în mod deosebit. A examinat-o — te-a examinat pe tine, mai precis, mama are un talent extraordinar să completeze golurile, să descifreze amănunte suplimentare, dezvoltîndu-le dintr-o simplă sugestie.

— E înaltă ? m-a întrebat.

— Da. Aproape cît mine. A făcut sport de performantă.

— Ce sport ?

— Canotaj.

— Se vede. Un corp armonios.

Apoi, brusc, înapoindu-mi fotografia, concluzia neașteptată și definitivă ca un verdict :

— Pare o fată cu capul pe umeri.

— Se vede asta dintr-o biată poză ? Totuși, cred că ai dreptate. *Este* o fată cu capul pe umeri.

— Mi-ar place s-o cunosc.

— Vino la Mangalia și ți-o prezint.

Mă mutasem de curînd aici și făcusem un drum pînă acasă ca să-mi aduc niște lucruri necesare unei locuințe adevărate, altceva decît camera mobilată de la profesor.

— O să vin, mai pe vară. Dar pîn-atunci mi se pare mult.

— E mult, într-adevăr.

— Ad-o cu tine, cînd mai vii la București.

Am rîs ca de-o absurditate. Mă imaginam propunîndu-ți așa, pe nepregătite : „Hai cu mine la București. Mama vrea să te cunoască".

— Radule !

— Da, mamă.

— De ce n-ai aduce-o ?

— Lasă-mă cu complicațiile astea. Ce, crezi că așa merge ?

— Am ajuns la un fel de obsesie. Văd cîte o fată pe stradă sau în tramvai și-mi imaginez că mi-ar fi noră.

— Eu n-am nici o obsesie. Și știi ce spune tata. E prea devreme, asta-i părerea lui.

— Nu te lua după el. Dă sfaturi la alții. Cînd ne-am căsătorit, avea nouăsprezece ani.

— Știu povestea.

— Obraznicule ! a rîs mama. Într-o zi o să te pomenești cu mine acolo. Spui că lucrează la policlinică ?

— Da.

— O să mă duc la ea fără să știi. S-o cunosc și să stăm de vorbă.

— Mă îngrozești, mamă, cu inițiativele astea.

— De ce ? Am grijă de tine, asta-i tot. Vreau să știu cu cine ai de gînd să...

— N-am de gînd nimic, am protestat. De unde ideea asta ?

Mama mi-a pus un deget pe vîrful nasului. Un gest aproape uitat, din copilărie, cînd mă dădea de gol cu vreo ispravă :

— Scrie aici, băiete !

IV

S-A ÎNNOPTAT de mult, dar sîntem încă departe. Nici măcar pe ecranul radarului nu se vede nimic ; o vreme am mai avut, în josul cercului, coborînd imperceptibil spre margine, punctul luminos care-l reprezenta pe caporalul acela cu șalupa lui și cu tristețea lui că a pierdut *ținta* ; pe urmă marea pustie, cît vezi cu ochii și cu aparatele ; sîntem departe de drumul navelor comerciale, cufundați într-o sferă de negru și de vuiet în care singura prezență, obsedantă, care nu poate fi cu nici un chip ignorată, este furtuna albă ; *furtuna albă*, o abstracțiune, un nume născocit pentru ceva ce nu poate fi atins, pipăit, încercat, și totuși există, ocupă spațiul din jurul nostru, ba și spațiul din noi, din sufletele noastre, a devenit un fel de personaj, are înrîuriri asupra gîndurilor și actelor noastre, o noțiune cu rezonanțe stranii și grave...

Și cît așteptam o furtună, care să mă încerce, să-mi dea calificarea aceea inefabilă — marinar adevărat ! O dorisem ca pe-un aliat în ofensiva începutului, o visasem ca pe un sport agreabil și bărbătesc, sau ca pe-o împrejurare romantică, soră cu poveștile atîtor eroi literari. Dar realitatea înlătură poleiala de pe lucrurile visate ; furtuna e ceva brutal, lipsit de armonie, cu o măreție

sălbatică ce izvorăște dintr-o eroare a naturii ; unde-i bravura cînd stai țintuit pe-o suprafață de un metru pătrat, legănată în toate direcțiile, și te chinuiești prozaic să-ți păstrezi echilibrul ? E aproape o umilință fizică, legănatul acesta ; umilință fizică și gerul care frige obrajii — poftim de vezi, romantic cu nasul vînăt de frig, romantic tropăind din picioare ca să se dezmorțească !

Minutele trec greu ; însăși înțepenirea asta în fața timonei și a vîntului are-n ea ceva inferior, o simplă încercare a răbdării..

Lîngă mine Costea povestește ceva. Prind frînturi dintr-o istorie parcă fără cap și fără coadă, destinată probabil să-l uimească pe mitralior :

— După ce-am terminat opt clase m-am lăsat de școală, tata a fost de acord, cîștigă-ți pîinea, băiete, m-a dat ucenic la un croitor...

Un val plescăie fără veste în dreapta noastră, nava trage brusc spre dreapta, mă străduiesc s-o aduc la drum. Îl aud iar pe Costea :

— Taxator la troleibuz. Stai pe scaun, iei *mangoții*, dai biletu și dacă deschizi bine ochii n-ai probleme...

Ciudat lucru, biografiile oamenilor. Fiecare are ceva de povestit, viața e un șir de întîmplări, nici un destin nu seamănă cu altul, iar între om și întîmplările lui există o legătură secretă...

— ...Asta nu-i meserie de flăcău voinic, hai la mine, leafă bună, mi-a dat adresa, m-am dus la el... Gogoși în obor, el aducea material, nevastă-sa le făcea, eu le vindeam, pe-o tavă fierbinte cu ulei, calde... ia gogoașa, neamule...

— Tova' lent, am prins iarăși Constanța, îmi spune radiotelegrafistul. I-au salvat pe ăia, îi duc spre port. Au chemat o ambulanță și un medic. S-a rupt o parîmă, au un rănit... Cam asta-i tot.

— Bine Matei. Urmărește-i în continuare. Ai grijă și de stația pe ultrascurte, să nu pierdem legătura cu baza...

— Absolut, tova' lent. Pe ăia îi ascult numai la banda de pericol...

Știu despre ce e vorba. Pe toate navele din lume, ceasul din stația radio are două benzi roșii care acoperă trei minute la fiecare jumătate de oră. Trei minute în care orice comunicație radio încetează și operatorii acordează aparatele pe frecvența de pericol. De cele mai multe ori, cele trei minute trec în liniște. Dar uneori, se mai întîmplă....

— ...Fotograf pe plajă, îl aud iar pe Costea. În tovărășie cu un tip nemaipomenit. Lucra la fel de repede ca o mașină, eu trebuia doar să fac gură, să încasez banii și să dau bonuri, după cum îmi spunea el. Cînd sînt gata, pentru dumneavoastră repede, diseară la opt le aveți, veniți în parc la statuie, la prînz strîngeam șandramaua, intram în laborator cu șeful și stingeam lumina și el developa filmele la jarul țigării, era un as în meserie și după două ceasuri avea o geantă de poze gata. Fetele veneau, din zece se găsea una dispusă să petreacă cu mine, o-ntrebam direct ai vreun program astă-seară, domniță, și dacă spunea că n-are...

Furtună, și totuși oamenii găsesc un răgaz să se desprindă, să se-ntoarcă la altă realitate, să evoce lucruri care n-au nici o legătură cu starea noastră de acum ; cel puțin ei pot să facă asta, în timp ce motoriștii, în zgomotul acela care exclude orice comunicare, se simt mai singuri... Va trebui să cer comandantului o derogare specială pentru ei, să-i avansăm în aceeași zi, chiar dacă formal unul dintre ei va fi șef și va răspunde... Dar care din doi ? Ion, mai inimos, suflet bun ; Ghiță, mai rezistent pe mare agitată — poftim criterii științifice ! Cred că vedeta doi o să meargă fără șef motorist, ar fi un caz unic, o să le

spun : socotiți-vă amîndoi șefi, răspundeți în egală măsură de toate, dar parcă mai e nevoie să le-o spui ?

— ...Făceam figurație la filme și trăgeau haiducii după mine : ba turc, ba jandar, o dată cu mustață, altă dată ras în cap, eram valoros, aveam specialitate să cad de pe stînci, din pomi, știam să mă arunc în lacuri în chip de mort, regizorului îi convenea că eram natural, auzi neamule, toată coțcăria e să cazi în picioare, să nu-ți rupi gîtu...

— Nu ți-era frică ?

— Frică, mie ? Ce, mă cheamă Drăgușin ? Eu habar n-am ce-i frica, am trecut prin atîtea, am sînge rece, și să știi de la mine, toată coțcăria e să știi să cazi...

Mă imaginez în locul lui Costea, sărind din copac, cu mișcarea aceea frîntă, de om lovit de glonț, sau cum ne-am închipui noi că se mișcă un om lovit de glonț, adesea imităm un lucru pe care nu l-am văzut niciodată, imităm o plăsmuire dar ceilalți ne cred fiindcă nici ei, la rîndul lor, n-au drept termen de comparație mai mult decît tot o plăsmuire oarecum asemănătoare cu a noastră, și numai rareori viața se îndură să ne arate adevărata față a lucrurilor, ne scapă de sclavia acestor imagini încețoșate în care avem încredere ; mă gîndesc la mine, am avut pînă azi, în locul lui Costea cel adevărat, o plăsmuire, un om într-o uniformă, postul trei, primul din flancul drept la front, o imagine convențională care pălește pe măsură ce-i ia locul cea adevărată ; dar încă nu-i deplină înlocuirea, mai am de aflat, de știut despre Costea și despre toți ceilalți, oamenii cu care împart amarul furtunii acesteia și al altora care vor fi...

Vîntul fluieră și năpustește valuri negre către noi, valurile vin acum dintr-o coastă, e al naibii de prost, ar trebui să schimb puțin direcția, dar direcția mea e hotărîtă, doi-cincizeci, dacă vreau să ajung într-adevăr acolo

unde trebuie s-ajung. Un ocoliș mi-ar face viața mai ușoară, dar ceva mă îndîrjește acum mai mult decît oricînd împotriva ocolurilor, trebuie să iau totul de-a dreptul, e timpul să pun piciorul în prag, inclusiv furtuna...

Citesc gradația tremurătoare de pe cadranul compasului, cifra albă se bîțîie mereu, după cum nava însăși răspunde izbiturilor abătîndu-se de la drum ; dar eu sînt la timonă, și știu că doi-cincizeci e direcția adevărată și oamenii din jurul meu așteaptă liniștiți să-i scot la liman...

Geo a dispărut de lîngă mine. S-a dus jos, la motoare, i-o fi și lui, a stat în picioare tot timpul, sînt aproape șapte ore de cînd treierăm marea, chiar și un tip antrenat ca el ajunge odată să se simtă la capătul puterilor...

Geo, omul acesta enigmatic, cunoscut și totuși străin, ca o casetă pe care-i regăsit-o după multă vreme și nu mai știi ce-i înăuntru, cauți cheia, tremurînd de nerăbdare s-o deschizi, să vezi, să afli ; cu ce cheie pot deschide caseta asta care-i sufletul lui Geo ?

Prima zi pe vedetă, soare și zîmbete ; șeful de cart mă condusese la comandantul divizionului, pe nava-bază ; bocănitul pantofilor pe puntea de fier ; deasupra noastră, un marinar strigînd altuia, nevăzut, să mai încerce o dată ; pescărușii ciugulind o pîine aruncată pe apă de la bucătărie ; mirosul de carne fiartă, în dreptul unei uși dogoritoare ; ferestre uniforme defilînd ca o linie continuă în timp ce parcurgeam culoarul lung, de o parte ferestrele, de cealaltă catargele vedetelor ; printr-un geam, cineva se auzea vorbind la telefon ; apoi o ușă deschisă, pașii soldatului cotind pe neașteptate, un culoar cu linoleum, alt culoar la stînga, îl urmam ca o umbră pe soldat, s-a oprit în fața unei uși, și-a îndreptat cu un gest iute banderola, a bătut, a intrat să anunțe că am venit.

— Să poftească, am auzit dinăuntru.

Încăperea spațioasă, cu mobilier în pluș roșu ; la masa mare din mijloc, acoperită tot cu pluș roșu, stăteau doi ofițeri și scriau ; comandantul era la birou, s-a ridicat cînd m-a văzut, și a rămas în picioare cît m-am prezentat. Purta părul lins, pe spate, ca un artist din filmele americane dinainte de război ; mi-a strîns mîna, s-a așezat, cu o privire rapidă spre cei doi care așteptau.

— Fii bine venit la noi, tovarășe locotenent. Să te prezint șefului de stat major și secretarului de partid (am dat mîna cu cei doi care-au murmurat fiecare cîte-o urare, zîmbind). Îmi pare rău că nu pot sta de vorbă cu dumneata în clipa asta ; peste o oră trebuie să trimitem o lucrare la comandament, vorbim după aceea ; și nici Dumitrescu, de la care iei nava în primire, nu-i aici. Așa că ne vedem peste o oră...

— Aș vrea... dacă-mi permiteți... nava, am îngînat.

A schimbat o privire cu cei doi, au zîmbit cu toții.

— E firesc, îți înțeleg nerăbdarea. Mîine te prezint oficial, la raportul de dimineață, dar dacă vrei, te poți duce la bord acum, *pe nava dumitale*. Ne vedem peste o oră.

Am salutat, am ieșit, am parcurs iarăși culoarul acela lung și am pornit pe cheu aproape alergînd către *nava mea*. Nu pot reda limpede ce simțeam în clipele acelea ; mă bucuram de soare, de oamenii amabili care mă întîmpinaseră, de strigătele vesele din aer, de catargul scurt, înclinat înapoi, de echipajul pe care-l vedeam aliniat pe punte să mă primească...

După o oră, am coborît pe cheu să merg la nava-bază. M-a oprit Marius, mi-a strîns mîna :

— Ce faci, tăticu, o să fim colegi, mă bucur din inimă. Comandantul a zis să te prezint lui Dumitrescu.

— S-a întors ?

— S-a întors.

— Ce fel de om e ?

— Un *marinar*, îmi pare rău că pleacă, adevărat talent, îți lasă o navă bună. A reușit cu brio la Academia militară, mă bucur pentru el, dar îmi pare rău că pleacă. La toți ne pare rău. Uite-l că vine.

Un ofițer înalt, cu trăsături hotărîte, cu față deschisă, bine bărbierită, venea spre noi.

— Urmașul tău la comandă, m-a prezentat Marius încă de departe.

— Îmi pare bine (avea o mînă uscată, fierbinte, puternică). Să mergem la mine în cabină. Adică la dumneata, s-a corectat.

Cabina, cu care nu m-am familiarizat nici acum, am stat atît de puțin acolo, locul meu e aici, pe vedetă, și locotenentul-major cred că gîndea la fel. Nimic care să-l reprezinte în cabina aceea ; doar sub cristalul de pe birou era o tăietură dintr-un ziar, o fotografie care e și acum acolo : el, împreună cu marinarii de pe vedetă, în ținută de sărbătoare, și titlul pozei : „Un echipaj de uteciști".

— Îți dau niște băieți de mîna-ntîi. Ia o țigară, tovarășe locotenent, și lasă carnețelul ăla. Inventarul și toate hîrtiile le facem mîine, principalul e echipajul. Dacă știi să umbli cu ei, oamenii ăștia pot să facă minuni. Unde ai lucrat ?

— La un post de observare, spre Sulina.

— Ai mai lucrat cu oameni, înțelegi ce vreau să spun. Torpilorul, motoriștii, radistul — buni cu toții. Mitralio-rul e cam fricos, dar asta se aranjează. Trebuie să știi cum să-l iei. Cam slăbuț ca pregătire, dar face față. Maistrul e un as în meserie. Cred că e cel mai bun șef de echipaj din brigadă. Are o hibă : îi cam plac fetele. A făcut niște chestii de s-a dus vestea. O dată l-a pedepsit chiar amiralul. Își găsise băiatul o dansatoare de la bar și n-a mai

dat pe acasă vreo trei săptămîni. Îți dai seama ? Om însurat. Și cu copil.

Aș fi vrut să spun că-l cunosc, dar nu-mi dăduse vreme. Acum era prea tîrziu. Vorbise prea mult despre el ca să afle că sîntem prieteni din copilărie. Am tăcut, vinovat de această indiscreție fără voie, dar pe de altă parte m-am bucurat că omul n-o să aibă rețineri față de mine și-mi vorbește deschis.

— Habar n-aveam ce-i cu el. Venea corect la serviciu, pleca o dată cu toți... De unde era să știu ce face după aia ?

— Chiar așa. Nu trebuia să puneți la inimă...

Locotenentul-major a respirat pe nas, dînd capul pe spate :

— Ușor de zis. Dar să te fi văzut în locul meu, chemat și săpunit că nu-ți ții oamenii în mînă ! Știi bine că amiralul n-are ochi buni pentru istoriile astea cu femei.

Nu știam, dar m-am făcut că știu. Zîmbeam interior : Geo a rămas îndrăgostitul nestatornic de totdeauna. O-n-cepuse prea devreme cu trădările sentimentale ca să mă mai mir.

— Unul ca el n-ar fi trebuit să se-nsoare, am comentat neutru.

— Poate că ai dreptate. În orice caz, s-a însurat prea devreme. Dar asta nu-i o scuză. Un om trebuie să fie om. (Glasul suna acum aspru, ca o sentință). Nu poți să te dezici la orice pas de un lucru pe care l-ai hotărît odată. Și el.. cum apare o femeie nouă în oraș, începe să-i dea tîrcoale. Pierde vremea pe la cîrciumă, cu cîntărețele... Ascultă la mine, ține-l din scurt.

În zilele următoare am auzit și alte povești despre prietenul meu : petreceri pînă-n zori, un conflict cu un inginer care avea o soție drăguță, iar vara trecută, culmea ! povestea ofițerul de gardă, ne-am pomenit cu o duduiță

tocmai din Tîrgu-Mureș, s-au cunoscut la plajă și i-a promis c-o ia de nevastă....

Povești, cum se întîmplă. Nu le-am pus la îndoială pentru că se potriveau cu ce știam eu însumi despre el. Iar trei ani de zile nu e un timp în care firea unui om să se schimbe prea mult. Mă gîndeam cu neplăcere că va trebui să-i atrag atenția. Îmi pregătisem un discurs pe care nu i l-am ținut pînă astăzi : „Uite, Geo, să vorbim ca între vechi prieteni. Am auzit niște povești despre tine. Nu știu cît sînt de adevărate, și nici nu mă interesează. Ce-a fost a fost. Ștergem totul cu buretele. N-aș vrea însă ca de-acum încolo să mă pui în vreo situație..."

Un discurs frumos, concis, bărbătesc. Sincer și categoric în același timp. Îi aduceam îmbunătățiri în fiecare zi, căutam formule cît mai potrivite ; poate „ștergem cu buretele" sună prea mărinimos, poate „nici nu mă interesează" e jignitor... Dar nu găseam prilejul să aduc vorba despre asta. Geo rămînea toată vremea atît de oficial, de distant, mă dădăcea cu modestie în treburile navei, mă sfătuia discret și mă corecta cînd apreciam distanțele pe mare, îmi sugera care-ar fi calea cea mai potrivită ca să rezolv o problemă... Iar eu să-i dau lecții de comportare ? „Ce te amesteci în viața mea personală ? mi-l imaginam răspunzînd. Ești comandantul meu aici, pe vapor, Nu accept prelegeri de morală nici de la cel mai bun prieten !".

Așa că am amînat convorbirea „pînă la prima greșeală". Cum îl cunoșteam bine, îmi închipuiam că n-o să am mult de așteptat. Marius m-a și avertizat într-o zi că au venit niște fete drăguțe la poștă și ar fi bine să fiu atent, ca să nu mai cadă-n greșeală. Dar teama aceasta fusese neîntemeiată. Într-un oraș ca al nostru lumea vede tot. Oamenii simt o plăcere deosebită să-i vorbească pe alții de rău. M-am întrebat totdeauna de unde izvorăște

pornirea asta. Poate din dorința de a-și justifica propriile defecte : zici de mine, dar ia uită-te la cutare... Sau pentru a părea, dimpotrivă, mai buni : vezi alții cum fac ?

Dar despre Geo, nici o veste alarmantă. De două luni nici o aventură, nici o petrecere prelungită pînă-n zori, nici o lipsă de acasă, nici o insinuare că maistrul de pe nava doi a luat-o iarăși razna... Iar discursul meu pedagogic a rămas nefolosit.

— Ce-ai făcut, tăticu, de l-ai domolit ? mă întreba acum cîteva zile Marius. De cînd ai venit tu, parcă-i alt om.

Nedumerirea lui era și a mea. Dar n-o puteam da pe față ; ar fi însemnat să renunț de bună voie la un succes obținut fără nici o trudă ; cine-ar face una ca asta?

— Secretul meu, i-am spus. Munca de la om la om.

— Ești de milioane, tăticu, m-a lăudat Marius, și a adăugat imediat : numai că nu prea cred. E ceva suspect aici, ce spui ?

Am ridicat din umeri și ridic și acum. Poate Geo se jenează de mine, că-i sînt prieten. Poate s-a așteptat la discursul meu, poate și l-a imaginat și m-a înțeles fără vorbe. Explicația nu mă mulțumește. Schimbarea lui însă, da. De ce aș mai căuta explicația unei certitudini ? Ar fi ca și cum aș demonta un mecanism care merge perfect, numai ca să văd de ce merge perfect. Și totuși...

În întuneric aud glasul mitraliorului. De cînd Geo a plecat de pe punte, parcă a prins curaj. Probabil se simte mai în largul lui ; există pentru fiecare dintre noi un om, o împrejurare, un decor care ne intimidează, ne face pruденți sau ne reduce la tăcere.

— Casa noastră e-n marginea satului, lîngă cimitir. În fundul grădinii e gîrla, și dincolo de ea, un loc prost, cu gropi, unde vin țiganii să scoată lut pentru chirpici. Cînd plouă, gîrla se umflă și umple gropile. Se prăsesc

broaște și lipitori. Un loc spurcat, în tot cazul. Mărăcini pîn-la brîu, iarba măruntă, abia au oile ce s-apuce. Tata are totdeauna cinci-șase oi, și mă lăsa cu ele acolo, pe malul gîrlii. Blînde și liniștite, nu plecau nicăieri. Încolo gîrla, încoace gardul nostru, dincolo cimitirul. Toată grija era la drumul spre moară, să n-o ia într-acolo vreuna. Mă așezam la umbră cu fața spre ele. Nu le pierdeam din ochi. Da cum stăteam așa, cu spatele spre moară, aveam în ochi crucile din cimitir. Și într-o seară, cînd să plec spre casă...

— Să nu spui că ai văzut strigoi ! rîde Costea.

— Strigoi ? se miră Drăgușin din întuneric. Nu, n-am văzut strigoi. Dar o oaie păștea lîngă gardul cimitirului și o scîndură din gard era smulsă și oaia a intrat în cimitir. M-am dus s-o chem înapoi, era în amurg, mi-era teamă că mă prinde noaptea pe acolo, cimitir, ce vrei ? Și cînd am intrat, am speriat-o mai tare. S-a dus mai adînc, printre morminte, și mi se făcuse inima cît un purice, aveam nouă sau zece ani, și se întuneca și odată am auzit un răcnet și o arătare s-a deșirat în fața mea și am țipat... Taică-meu venise din urmă să vadă ce-i cu mine de întîrzii ; m-a auzit, a alergat, m-a ridicat de jos, m-a dus în casă... De atunci am rămas așa, cu o spaimă...

Povestea mă scoate din sărite. Aș vrea să-i zic una păcătosului ăla, dar Costea e și el nerăbdător :

— Ascultă mă, izmană, pe cine duci tu ? Explică odată, ce mămîie te-a speriat așa ?

— Un țigan, spune Drăgușin potolit. Aduna urzici și n-a simțit oaia cum vine pînă nu i s-a încurcat în picioare. S-a speriat și a urlat cît îl ținea gura. Tata a vrut să-l bată, dar întîi m-a dus pe mine acasă. Pe urmă a venit și țiganul cu maică-sa, Gîga, ghicitoarea. Și-a cerut iertare și a vrut să-mi toarne plumb.

— Să-ți toarne plumb ? rîde iar Costea. Umbli cu misticisme, Drăgușin.

— Eu ? se miră Drăgușin. Eu aveam zece ani. Ce misticisme ? Dîrdîiam în pat și mă rugam de mama să pună lemne pe foc. L-am auzit pe țigan la ușă : „Hai, dom' Mitică, mînca-ți-aș limba, las-o pe Gîga să descînte băiatului. Îi ia cu mîna, știi că-i meșteră !“ Tata l-a înjurat, dar de bătrînă nu s-a legat. Cînd îl durea capul după băutură, Gîga aducea niște ierburi, și maică-mea făcea ceai din ele și tata îl bea și se răcorea. Maică-mea s-a rugat și ea, zicea „Las-o Mitică să descînte, n-are ce să-i strice băiatului“. Tata a intrat în casă, mi-a pus mîna pe frunte, avea o mînă ca o lopată, m-a liniștit, totdeauna mă liniștea cînd era cu mine, lîngă mine, cu un om ca ăsta n-are de ce să-ți fie frică. Mama iar : „Las-o Mitică“, și taică-meu i-a cerut un pol și a plecat la cooperativă. În urma lui s-au furișat în casă Gîga cu broboada neagră pe care n-o lăsa nici iarna nici vara, călca neauzit ca pisicile și s-a chincit în fața sobei, mama pe lîngă ea, baba i-a cerut o lingură, mama i-a dat, baba s-a uitat la mine pieziș și a-nceput să boscorodească ceva, pe urmă a scos o bucată de plumb, a pus-o în lingură, lingura-n foc, stătea acolo pe vine, cu nasu-n ușa sobei și flăcările îi jucau pe față și-i sticleau în ochii galbeni de vrăjitoare... „Dă-mi ibricu“, a spus printre bolboroselile ei și mama i l-a dat și ea a turnat plumbul care a sfîrîit și-a clocotit în ibric. „Uite-l, ucigă-l toaca“, zice baba și-a arătat cu un deget lung spre fundul ibricului. Pe urmă mi-a dat să beau apa din ibric și a rămas pe fund plumbul cît un muc de țigară, baba s-a uitat mirată și a zis „De la asta i se trăgea, asta-i mutra lui fi-miu și să vezi că o să-i treacă“. E drept că mi-a trecut, frigurile m-au lăsat după ce mi-a dat baba să beau din ibric...

— Bine că nu te-ai otrăvit, nerodule, rîde Costea. Acolo, în apa aia, era și ceva oxid de plumb...

Drăgușin continuă încet, parcă n-a auzit :

— De atunci am rămas așa, sperios, eu mă abțin dar nu reușesc totdeauna, sînt spăimos și la școală rîdeau de mine...

— Înseamnă că plumbu-ăla tot nu te-a lecuit, neamule. Cu plumb sau fără plumb, te p... pe tine de frică...

— Gata cu poveștile, le spun în chip de concluzie. Tu, Drăgușine, trebuie să știi că frica-i un instict. Toate vietățile îl au. La urma urmei, e un mijloc de apărare. Numai că noi, oamenii, avem judecată și asta ne ajută să ne-nfrîngem frica. Aici e deosebirea între om și...

— Just, mă aprobă Costea. Ați adus-o bine, tovarășlent, omu trebuie să-și înfrîngă frica !

Asta nu-i de la mine ; e o idee străveche, cel mult am retopit-o și am potrivit-o ca să priceapă bine oamenii mei. O auzisem și o înțelesesem, la rîndul meu, de la altcineva ; omul care-mi vorbise pentru prima oară despre curaj era un maistru bătrîn, fusese numit șef de echipaj cu zece ani înainte de a mă fi născut eu ; cînd mă gîndeam la asta îl priveam ca pe-o minune, ca pe supraviețuitorul unei epoci foarte depărtate, aveam nouăsprezece ani iar el împlinea șaizeci, putea foarte bine să-i fi fost șef de echipaj și tatălui meu, se spunea despre el că avusese printre elevi pe „Mircea“ pe însuși amiralul de acum, pe atunci băiat de vîrsta noastră și cu gînduri care nu difereau prea mult de ale noastre, un băiat care dormea în hamac și spăla puntea cu peria și înghițea observațiile acide ale maistrului mereu nemulțumit de ceva. Într-o seară moșul a venit din oraș cam cu chef, eram ambarcați de trei zile și ne înfricoșase cu strigătele lui, un elev se plînsese secundului și acesta probabil că-i atrăsese atenția maistrului să se poarte mai

moale cu *bobocii*, el însuși ne-a povestit, în seara aceea de iunie ; vîntul căzuse și-n port rămăsese o urmă de hulă, otgoanele noi scîrțîiau ușurel ; în ape luceau mici fărîme de lună, un cîntec ciudat ne venea de departe, o pasăre-a nopții trecea fluturîndu-și aripa, o stea căzătoare-și unea strălucirea de-o clipă cu licărul farului verde, spre larg. Stăteam pe dunetă sub bolta de stele, cu gîndul departe-ascultam potolita rumoare a lumii, și jarul țigării scotea din penumbră un chip nemișcat în tăcerea domoală din jur...

Era cam cu chef maistrul nostru în seara aceea. Bătrînul acesta de-o vîrstă cu vremea, născut parcă odată cu meseria lui seculară, și vorba lui care cîntărea aur și glasu-năsprit de furtunile fără de număr pe care prin ani le-ncercase.

— V-ați plîns de mine, ai, de parcă eu vă vreau răul, nu vreau decît să vă fac oameni, pe mare nu se poate fără asta ; știu mai bine decît voi înșivă ce vi se cuvine. Ascultați, bobocilor, și tu ăla care-oi fi fost de te-ai jeluit secundului, aflați de la mine că pe nava asta au fost și în hamacele voastre au dormit oameni cărora ați vrea să le călcați pe urme. Despre unii dintre ei s-a dus vestea departe în lume. Însuși amiralul mi-a fost elev, și dă-mi un foc măi, care ești mai aproape, să vă spun cum m-a cinstit pe mine amiralul.

— Amiralul ? ne-am minunat noi.

— Da, eram pe Mediterana într-o noapte tot ca asta, anul trecut, și amiralul ieșea în fiecare seară pe punte să vadă cerul și să se uite la hartă înainte de culcare. Eu mă țineam deoparte, nu-mi stă în obicei să mă vîr în sufletul oamenilor ; îi aștept să zică, dacă au ceva de zis. Dacă nu, nici o supărare.

— Și amiralul nu v-a mai cunoscut ?

— Ba m-a cunoscut, și mi-a spus o vorbă care m-a plătit de tot greul și pe care voi n-aveți cum s-o-nțelegeți decît după ce veți ajunge, la rîndu-vă, amirali.

— Ce vorbă, tova'maistru ? l-am întrebat noi în cor.

Moșul s-a rezemat de parapet, și-a scos cascheta și și-a scărpinat cu plăcere părul alb ca zăpada, a plescăit din limbă și a mai tras din țigară. Cred că savura tăcerea și atenția noastră, mai ales că era cu chef și nu voia să se cunoască asta.

— Păi în seara aia, cînd stăteam și fumam și mă uitam la vele, că era liniște și abia înaintam, cu toate velele sus dar fără pic de adiere, mi-a spus amiralul : „Hei, moșule, îți mai amintești de mine ?“ Mă-ntorc spre el, iau poziție : „Da, vă raportez, tovarășe amiral“. „Mai ții minte cînd m-ai pedepsit să lustruiesc balustradele într-o duminică ?“. „Erați un copil atunci, tovarășe amiral, vă rog să mă scuzați“. „Nu te scuz, moșule, îți mulțumesc, de la dumneata am învățat să iubesc marea și să înțeleg munca marinarului în toate amănuntele ei“... Și m-a chemat la el în cabină și mi-a dat un coniac, se lăuda moșul mai departe. Coniac din ăla fin, din care beau amiralii...

În noaptea aceea ne-am visat cu toții amirali, venind pe navă și întrebîndu-l pe bătrîn : „Îți mai amintești de mine, moșule ?“ Există oameni fără vîrstă, oameni care stau martori trecerii noastre și care rămîn eterni și neatinși de vreme, pînă-ntr-o zi cînd afli că moș Cutare a ieșit la pensie și rămîni surprins, ți se pare absurd că un ins pe care l-au cunoscut bătrîn poate îmbătrîni mai mult decît atîta, iar viața merge înainte, chiar dacă el nu mai răcnește dimineața : „Sus, sus, cu curaj ! Hai, că te-ajung din urmă !“.

— Omul ăsta *știe semnul*, mi-a spus tainic Marius într-o seară.

— Semnul ?

— Da. El știe ce nu știm noi. Ceva care nu se poate explica, dar care e aici, la îndemîna noastră.

Auzisem expresia și altă dată. O socotisem o simplă șaradă, mimarea unui secret, a unei complicități între inițiați, o explicație naivă, superstițioasă aproape, pentru lucrurile pe care nu le poți explica. Am rîs atunci, am făcut-o pe pozitivistul, l-am încolțit cu întrebări împrumutate din dicționarul filozofic.

— N-o mai face pe grozavul, mi-a spus Marius. *Semnul* există, independent de noi, de fiecare luat în parte. Uneori îl numim experiență, dar nu-i numai experiență, alteori intuiție sau talent, se apropie și asta, dar nu e tot, zi-i tradiție, e și aici o parte de adevăr. De fiecare dată ne apropiem de esența lui, dar *semnul* nu se supune simplificărilor, fuge din schemele rigide în care vrem să-l îngrămădim. Fii atent la moșul, *el știe*.

Simțeam că-mi pierd răbdarea.

— Ești metafizic, Marius, ce-i cu tine ?

— Ascultă-mă ce-ți spun. Orice-ai face, *semnul există*, există și atît, el dă soluții, el îi pune pe oameni să atingă performanțe de care nu i-ai crede apți.

Așteptam, sceptic, minunea. Și într-o zi am înțeles. Semnul nu era o minune. El exista și atît.

Eram în arboradă, între cer și apă, pentru prima oară atît de sus, și totuși nu atinsesem nici jumătatea drumului. Dedesubt, pînă departe, se întindea marea ca sideful. Nici nu-ndrăzneam s-o privesc, mă umilea cu imensitatea, mă amețea cu vidul acela fără puncte de reper. Strîngeam pumnii pe sarturile aspre, smolite, puțin afumate, avînd senzația că strîng în palme o coajă de copac. Aveau forma și grosimea unei parîme obișnuite, întinse aproape vertical între marginea punții și catarg, două linii care se apropiau abia simțit pe măsură ce urcau.

Subțiri și totuși solide, întinse atît de tare încît nu oscilau nici un milimetru, aveau ceva dur și definitiv ca un zid. Între ele, în chip de trepte, se întindeau sfori mai subțiri decît creionul, care jucau sub tălpi și te împiedicau la mers. Ciudat, tocmai lucrul care-ți oferea adevăratul sprijin părea mai fragil, mai lipsit de stabilitate.

— Nu-ți fie teamă, de acolo n-a căzut nimeni niciodată !

Știam asta, și strigătul maistrului, de jos, era menit să confirme un adevăr binecunoscut. Dar acolo, la jumătatea drumului, atinsesem un moment critic ; mă cuprinsese o groază imediată și fără sens, mă crispasem tot, mușchii refuzau să asculte poruncile sîcîitoare, voioase, insuportabile :

— Hai, domnișoarelor, hai !

Mă simțeam ca-n visele acelea urîte, cînd ai senzația că te prăbușești în gol și totuși nu poți face mișcarea unică, simplă, salvatoare, elementară. Rămăsesem acolo, în soare, una cu funiile acelea groase și negre, neînstare să mai urc o singură treaptă...

— Sus ! Sus ! Cu curaj ! Hai, că te-ajung din urmă !

M-am luptat cu mine însumi ca să pot privi în jos și am zărit, sub tălpile mele, creștetul alb al maistrului ; ajunsese la vreun metru, nici acum nu-mi explic cînd avusese vreme să urce, parcă o mînă nevăzută îl ridicase binișor și-l plantase de-a dreptul acolo, în preajma noastră, la zece metri înălțime, pe omul acesta cărunt, puțin reumatic poate, căruia nimeni nu i-ar fi pretins să urce alături de noi scările aproape verticale...

Picioarele au zvîcnit fără veste, palmele mi s-au desprins pe rînd ca să avanseze zece și zece și iarăși zece centimetri, am auzit îndemnul celorlalți, ne chemam unii pe alții în acea pornire de solidaritate care-ți dă puteri în fața spaimei de necunoscut...

— Eroilor, ne-a spus moșul după ce-am coborît. Ca pentru prima dată, n-a fost rău. Dar dacă și mîine mă faceți să urc după voi...

Nu, n-a mai fost nevoie ; a doua zi urcam bucuroși și mîndri de bravura noastră, țipam și rîdeam de la înălțimea aceea de pasăre, cu gîndul la dictonul născocit de maistru : adevăratul curaj e să-ți înfrîngi teama... Sau poate el însuși îl auzise de la alt maistru, pe cînd era de vîrsta noastră ?

— Ai văzut ? triumfa Marius în seara următoare. Moșul *știe*, asta-i tot. Acuma știm și noi.

Vine rîndul meu să arăt că *știu*.

— Nu mai pot !

A vorbit cineva sau glasul vine de undeva, dinăuntrul meu, era un strigăt de capitulare, am ajuns la capătul puterilor, nu, n-am auzit pe nimeni spunînd asta vreodată, poate nici nu există *capătul puterilor*, totdeauna mai ai o rezervă, o sursă secretă de energie, cu condiția să fii aspru cu tine însuți, să smulgi de la propria ta ființă mai mult decît vrea ea să cedeze.

— Ce vorbă-i asta, nu mai pot ? Glumești, Drăgușine ?

— Nu glumesc, tova' lent, simt că nu mă mai țin picioarele. Am rău de mare, și pe furtuna asta...

— Te sperii de-atîta ? Dacă durează trei zile, ce faci ? Ce facem noi, toți de aici ? Crezi că-i e cuiva ușor ? Ia nu te mai văicări !

E adevărat, ultima jumătate de oră a fost cumplită. Valurile s-au întețit și marșul nostru s-a transformat într-un șir de salturi bruște, de prăbușiri repetate, de parcă ne-am afla, cu navă cu tot, în vîrful unui ciocan pneumatic care pisează fără milă marea. Zmucitură, izbitură, salt în gol, cădere, sîntem, noi și vedeta, niște ju-

cării în labele grele ale furtunii. În jur e-ntuneric, nici o lumină, nici o speranță de nicăieri. Ba ar fi, una. Chem baza prin radio. Fără un motiv anume.

— Cabina, cabina, aici catargul doi, control radio.

— Te aud bine, spune operativul. E greu la voi, așa-i ?

— Destul de greu. Vîntul e în creștere.

Îl aud cum oftează. Căștile mele sînt foarte sensibile.

— Fii atent, locotenente, am primit situația meteo chiar acum. Vă aflați undeva în coada ciclonului. În cîteva ore se termină.

— Înțeleg. Cîteva ore.

— Da, cîteva ore. Știu că nu-i ușor. Ai avut ghinion. Oamenii cum se simt ?

— Rezistă. Rezistăm cu toții.

— Asta-i principalul. Rămîn pe recepție, locotenente. Ține-mă la curent cu tot ce se-ntîmplă.

— Am înțeles...

Ascult șuieratul vîntului și mă gîndesc la amiaza aceea de iarnă, cu soare vesel care nu izbutea să topească nici măcar zăpada de pe acoperișuri ; era destul o rafală de vînt ca să simți din plin asprimea vremii și să-ți dai seama că soarele era fals, lipsit de căldură ca un foc desenat cu măiestrie pe un zid rece. Dar în ziua aceea nu-mi păsa de frig, cred că nici nu simțeam ce se-ntîmplă în jurul meu, zburam mai mult decît mergeam spre strada Ancorei. Mă întorceam mai devreme din vacanță, asta însemna o surpriză plăcută pentru Mia, și, anticipînd-o, mă bucuram eu însumi. Strada dă spre mare, spre promontoriul care se vede foarte frumos din larg ; în capul străzii e o casă arătoasă, un fel de vilă, al cărei zid alb îl luam drept punct de reper cînd mă uitam cu binoclul spre țărm. „Alături e casa ei...“.

Mergeam pe strada Ancorei. Formulam în gînd fraza umilă și dulceagă cu care urma să înfrunt severitatea mătușii, eram pregătit sufletește să mă întorc din drum la cel mai mic semn că femeia aceea ar avea de gînd să mă ia la zor, dar trebuia s-o văd pe Mia...

Am zărit-o pe neașteptate, dincolo de gardul văruit. Stătea în picioare, lîngă cișmea, și aștepta să se umple căldarea cu apă. Purta un capod înflorat, iar pe deasupra, un fel de cojocel fără mîneci, pe care și-l aruncase pe umeri. Pe cap avea un fular. M-am oprit o clipă în poartă. Totul părea un tablou vivant, anume alcătuit ca să stîrnească emoția privitorului : o casă modestă, curtea înzăpezită, cișmeaua împrejmuită cu scînduri cenușii, capodul, cojocelul, privirea fără țintă, a omului preocupat de lucruri mărunte. Poate fiindcă viața însăși înseamnă un șirag de lucruri mărunte, o liniște prozaică visată în secret, dar atunci nu eram conștient de asta ; pur și simplu mi-era drag s-o privesc, să-mi imprim în memorie expresia aceea de tristețe neutră cu care urmărea șuvoiul de apă, expresia aceea căreia avea să-i ia locul după o clipă bucuria...

Cînd a dat cu ochii de mine, a scos un strigăt și s-a repezit spre poartă, cu o pornire atît de sinceră și de spontană, încît m-am pierdut cu firea ; de emoție nu nimeream zăvorul portiței.

— Intră, Radule, e deschis !

Am pătruns în curtea plină de zăpadă, tăiată-n două de o potecă îngustă, cu zăpada rasă cu grijă și aruncată pe margini în calupuri mari și simetrice. Betonul înghețat răsuna surd sub pași. Mia mi-a sărit în brațe, murmurînd cuvinte de bun-venit. Căldarea se umpluse demult, apa se lățea în jurul cișmelei întunecînd zăpada bătătorită, cojocelul Miei zăcea alături de potecă.

— Răule, de ce nu mi-ai spus că vii ? Uite cum m-ai găsit !

Dojana ei exprima exact contrariul a ceea ce simțea și am rîs :

— Arăți ca Scufița Roșie, acum.

— Ai buzele reci, s-a alarmat ea cînd am sărutat-o. Hai în casă, de ce-om fi stînd aici ?

I-am cules cojocelul de jos, apoi am luat căldarea pe care încerca s-o ducă singură, cu un zîmbet fericit. A pornit înaintea mea deschizîndu-mi drumul. Ușa mărchizei era împărțită ca o tablă de șah fantezistă, în ochiuri de geam patrate încadrate cu rame de fier. Unele dintre geamuri erau colorate, altele erau din sticlă obișnuită, ca și cum proprietarul ar fi încercat să le înlocuiască treptat, dar după o vreme s-ar fi lăsat păgubaș din cine știe ce cauză — neglijență, resemnare, sau pur și simplu zgîrcenie. M-am oprit în fața ușii. Mătușa Miei îmi apărea ca un spectru al severității în calea unei fericiri atît de blînde ; Mia mi-a luat căldarea din mînă, a intrat înaintea mea în încăperea mică, unde pe o mașină-aragaz clocotea o oală vernil, a pus căldarea pe un taburet și m-a prins de mînă :

— Ce-ai rămas așa ? Intră. Sînt numai eu cu mătușa.

— Tocmai de-aia, i-am șoptit.

— Crezi că tanti mănîncă oameni ?

A deschis larg ușa spre cameră, sperînd probabil că voi trece pragul acelei încăperi care pentru mine echivala cu un cîmp de luptă. Cînd m-a văzut că ezit, a strigat voioasă :

— Tanti, uite cine a venit !

Din penumbra sufrageriei s-a desprins silueta unei femei înalte. Probabil văzuse dinainte că vin, dar nu schițase nici o mișcare pînă la chemarea aceea oficială. Există o politețe a oamenilor aspri, și mătușa Miei i se

conforma punct cu punct. S-a apropiat de mine și a rămas în prag : o femeie încă frumoasă, cu păr cărunt și ținută dreaptă. Mi-a întins o mînă subțire, uscată, care a strîns-o pe a mea bărbătește, trăgînd-o oarecum în jos.

— Sărut mîna, am îngînat. Sînt...

— Știu cine ești, m-a întrerupt ea cu măreție. Vorbim în fiecare zi de dumneata. Poftim înăuntru.

Mi-a făcut loc să trec și m-a ajutat să-mi scot mantaua, în timp ce Mia se învîrtea în jurul nostru voioasă și intimidată.

Surprins de această bunăvoință care contrazicea violent imaginea pe care mi-o făcusem despre ea, mă zăpăcisem. A trebuit să mă ia de umeri și să mă așeze pe un scaun din lemn curbat, de modă veche, care a troznit atît de suspect cînd m-am așezat pe marginea lui, încît am rămas neclintit minute-n șir. Pe masa mare, pătrată, se afla un soi de cuvertură plușată, geamănă cu cea de pe pat, de proveniență orientală, cu un joc de linii și de culori care mă obosea. Masa era alăturată de patul înalt, puțin bombat, cu capete de lemn sculptate. Deasupra patului, pe perete, era atîrnată o carpetă mare, tot plușată, cumpărată de la vreun marinar care călătorise în porturile arabe. Pe masă, într-o fructieră enormă de sticlă ieftină, bogat ornamentată, niște gutui de toată frumusețea, care dădeau camerei mirosul acela plăcut, parfumul de fruct păstrat pînă-n miezul iernii. Mia s-a grăbit să-mi ofere una :

— Uite, sînt de la noi, din pomul din fața casei.

— Nu te grăbi cu fructele, a certat-o mătușa. Poate că musafirului îi e foame. Dar nici nu mai întreba. Am înțeles că vine de la drum.

— Nu vă deranjați, am protestat moale.

— Nici vorbă, a protestat la rîndul ei mătușa. Ești în casă de oameni, domnule. Dă-ne voie să fim gazde, așa cum ne pricepem. Ne pare rău doar că nu ne-am pregătit. Și oricum, e aproape de ora mesei.

— Greșeala mea că n-am găsit un moment mai potrivit.

Între timp, Mia luase fructiera aceea enormă și smulsese cu îndemînare cuvertura de pe masă. Acum așternea fața de masă albă, foșnitoare, mirosind vag a busuioc.

— Lasă, Radule, mi-a șoptit ea repede. Avem așa de rar musafiri, încît tanti e fericită să...

— Un păhărel de țuică înainte de masă ? a întrerupt-o mătușa. Știu că marinarii obișnuiesc...

— Vă rog, eu nu...

— Fără fasoane, domnule. Simte-te ca acasă.

Inutil să-i mai explic că la noi acasă nu se bea țuică înainte de masă. Ar fi crezut că sînt ipocrit, că refuz numai de dragul de a face impresie bună. Am profitat de absența mătușii care trebăluia printre vasele de la bucătărie și m-am instalat ceva mai comod, declanșînd iarăși trosnetul scaunului. Mia a făcut un semn liniștitor :

— Stai fără grijă, e vechi dar solid. N-a vrut să cumpere mobilă, a spus că după ce mă mut în casă nouă. Că pînă atunci se mai uzează, se mai demodează...

— Asta-i adevărat, i-am spus într-o doară.

— Radule, aș vrea să te simți bine. E prima oară cînd vii în casa noastră. Tanti e cumsecade, o să te convingi. Și plus de asta, să știi că te simpatizează. Se vede bine că i-ai plăcut.

— Poate ți se pare.

— Nu, o cunosc destul de bine ca să-mi dau seama cînd cineva îi intră în voie. Mă bucur că...

— Poftiți la masă, a întrerupt-o mătușa. Și încă o dată, să mă scuzi că nu eram pregătită...

— Tovarășe locotenent, serviți.

Întind mîna în întuneric și Geo îmi dă o felie de pîine cu salam. Salamul e călduț, iar pîinea s-a învechit rapid acolo, la căldură. Mușc cu voluptate, fără să las timona ; îi simt și pe ceilalți preocupați de cina frugală.

— Ai venit tocmai la timp, Drăgușine, comentează Geo cu gura plină.

— Mi-era o foame de două persoane, adaugă Costea.

De undeva, din spate, Drăgușin chicotește :

— Poftiți și băuturică. Borsec veritabil, face bine la stomac !

E ora nouă seara, mi se pare mult mai mult. Parcă am plecat de-o veșnicie. Furtuna albă urlă-n jurul nostru, și mă gîndesc la prînzul din casa mătușii și mi se pare absurd ca lîngă prînzul acela atît de familiar, de obișnuit, de firesc, să așez cuvintele mătușii, spuse în vara următoare : „N-o mai căuta. S-a mutat de-aici. Și-a făcut și ea un rost, că nu era să stea toată viața așa...“.

— De ce atîtea complicații ? țip uneori.

Iar Marius, mai înțelept decît mine, îmi explică :

— Fiindcă nu se poate fără complicații.

Răspunsul, bine-nțeles, nu mă satisface. Aș vrea o lume fără complicații. Dar probabil că ea nu există. Pînă și tu... dar mi-e greu să vorbesc despre asta. A fost o pagină penibilă din prietenia noastră și aș fi preferat ca ea să nu fie niciodată scrisă. Îți amintești ? Chiar dacă spui nu, n-am să te cred. Fiindcă mai ales momentele dureroase ni se imprimă atît de adînc în memorie, cu toate amănuntele, în vreme ce clipele de fericire le păstrăm mult mai vag.

Eram amîndoi în grădina frumoasă de pe Tomis, cu violonistul bătrîn care cînta tangouri vechi, cu vinul aburind în pahare și chelneri politicoși, iar tu admirai în gura mare atmosfera aceea de cîrciumă de pe vremuri.

— Îmi place grozav aici, mi-ai spus. N-am mai fost niciodată.

— Descoperirea mea! Cîteodată ți se face lehamite de chitare electrice...

Deasupra noastră foșneau lin frunzele unui copac bătrîn — n-am reținut niciodată ce copac este acela, știu doar că platoul de dans îl ocolește, lasă în jurul lui un spațiu circular negru care se umple în fiecare seară cu țigări fumate pe jumătate.

În pacea aceea patriarhală, nu înțeleg de unde s-a ivit omul înalt și sumbru, cu umeri de luptător, cu față prea mică în raport cu statura lui, omul care ți-a spus aproape fără să miște buzele :

— Cora! Ce-i cu tine aici? Ia vino-ncoace!

Uluit, m-am uitat la tine. Nu-mi venea să cred ; ai pus paharul pe masă, te-ai ridicat încet, parcă în somn, și ai dat să te apropii de el.

— Ia-ți poșeta și spune bună seara, fiindcă mergi acasă, ți-a poruncit el.

Te-ai întors spre mine palidă, cu buzele strînse, ai luat poșeta de pe scaunul alăturat, ai făcut un semn din cap care putea fi luat drept salut, drept scuză sau strigăt tăcut de ajutor, și ai plecat. Rămăsesem, la rîndul meu, paralizat de această întîmplare neverosimilă ; ne cunoșteam de două luni și nu-mi vorbisei niciodată despre omul acela cu față mică și imobilă ca o mască. Nu știam ce să cred, ce să fac, ce să spun. M-am uitat de la locul meu cum pleci cu el, te ținea de braț politicos dar ferm, fără vorbă, fără zîmbet ; abia după ce-ai ieșit la brațul lui din grădină m-am gîndit că trebuia să pro-

testez, să-l înjur pe nemernicul acela care... M-am imaginat înșfăcînd sifonul din frapieră, strigîndu-i să se ducă dracului, ocrotindu-te pe tine de privirea fixă — dar nimic din toate acestea nu se petrecuse. Simplu, omul te chemase atît de poruncitor ; nici nu se-ndoia că ai să-l urmezi ; venise cu atîta aplomb, părea atît de sigur că nici eu n-o să protestez. Cine naiba era ăla ? Cine era ? *Cine era ?*

Ca să nu mai văd privirile curioase ale celor care urmăriseră scena — uneori privirile dor mai tare ca palmele — am început să beau în neștire, pînă cînd întrebarea „Cine era ?“ mi s-a șters din minte ; tot ce știam era că te pierdusem, că nici o putere din lume n-ar mai fi în stare să mă înduplece, că aveam să te resping fără să țin seama de lacrimile tale — ipotetice, bine-nțeles.

A doua zi m-am trezit năuc, pe la nouă ; proprietăreasa bătea insistent la ușă și cînd mi-am dat seama că e ceasul nouă, m-am îngrozit ; pierdusem cursa care urma să mă ducă în satul acela cu nume turcesc, lipseam o zi de la postul de observare, eu care nu întîrziasem niciodată !

— La telefon, domnu Radu !

Mi se părea că n-am înțeles bine. Cine să mă caute la telefon aici ? M-am îmbrăcat la nimereală și am ieșit în hol lovindu-mă de pereți. Am luat receptorul.

— Alo !

— Radule, tu ești ?

— Eu. Sau ce-a mai rămas din mine.

— Trebuie să te văd, neapărat.

— N-ai plecat nici tu ?

— Nu. Am rămas anume pentru asta. Să stăm de vorbă.

— Mai are vreun rost ?

— Termină cu prostiile. Peste o oră sînt în fața teatrului.

— Bine. În fața teatrului.

Am lăsat receptorul și am căzut pe canapeaua din hol, o știi, mai pe urmă i-ai admirat husa în dungi roz și verzi, spuneai că-i dă un aer franțuzesc, dar pe mine dungile mă scoteau din sărite, mai ales în dimineața aceea cînd aveam capul greu și nu puteam să-mi fixez privirea pe un lucru anume. În cîteva minute am trecut pe rînd de la bucurie la satisfacție, la îngrijorare și la mînie, amănuntele serii îmi veneau tot mai clar în minte, mă blestemam pentru inerția mea, juram să-ți ascult indiferent explicațiile și în final să-ți rîd în nas. Dar la urma urmelor simțeam o mare ușurare la gîndul că tu ai făcut primul pas ; nu ne puteam despărți așa, dintr-o scenă stupidă ; tot trebuia să aflu...

Pe urmă mă gîndeam cu resemnare că pierderea era de altă natură ; sigur, nu veneai dintr-o insulă pustie ; mai existase *cineva* înainte de mine, era acel om solid cu fața mică ; pentru o vreme dispăruse dintr-un motiv oarecare și acum revenea cu nepăsare, sigur pe el, într-un teritoriu al lui, unde eu apărusem de curînd, ca un intrus sau o soluție de moment...

— E unchiul meu, Radule.

— Ce fel de unchi ?

— Frate cu mama. El m-a îndemnat să dau la facultate, m-a ajutat enorm totdeauna, știi ?

— Și ce maniere-s astea, să dea buzna în restaurant...

— Cred că era puțin băut. Dar s-a purtat destul de politicos, la urma urmei. Nu e un om rău, doar atîta, are o anumită asprime... Cînd ai să-l cunoști...

— Sper să n-am ocazia asta. (Eram sarcastic, în fond triumfam, mi se spulberaseră, cu un cuvînt, cele mai groaznice presupuneri).

— Nu fi rău și tu. Destul a fost el... Știi, pe drum pînă acasă s-a trezit de tot. Și mi-a spus să-ți explic cît mai repede despre ce e vorba. Și-a dat seama că a procedat cam...

— Cam ? Foarte ! În cazuri de-astea, omul se poate gîndi la tot felul de lucruri.

— A, ești gelos ?

— N-aș fi vrut să te pierd...

M-ai strîns de mînă și asta a făcut mai mult decît orice pledoarie. Cînd e vorba de fericirea noastră, acceptăm bucuros cel mai mărunt semn în favoarea ei...

V

GEO INSISTĂ iarăși :

— V-ajunge, tovarășe locotenent. Patru ore-n șir pe punte pe vremea asta... Mai avem încă vreo patru pînă-n port. Vreți să vă doboare oboseala tocmai atunci ?

Nu, nu vreau. Vreau să fac eu manevra de intrare, să-mi aduc cu mîna mea nava la țărm, nava cu care-am înfruntat furtuna albă. Oricare-n locul meu ar avea această mică pornire de orgoliu — să desăvîrșească și ultimul amănunt al unei trebi dificile. Chiar dacă acest ultim amănunt ar putea rămîne în sarcina altcuiva. Mai arunc o privire în bezna ce ne înconjoară. Beznă pretutindeni, ca la-nceputurile lumii. De la țărm, în căști, vocea operativului :

— Catargul doi, control radio.

— Confirm controlul, îi răspund. Drum doi-cincizeci, vînt puternic din tribord.

— Știu, spune omul acela. Îmi pare rău că s-a-ntîmplat așa.

— În patru ore ajungem, îi spun.

— Rămîn pe recepție continuă...

Asta-nseamnă că păstrează legătura permanentă cu noi, sînt neliniștiți, și eu aș fi dacă m-aș afla pe țărm,

în biroul ofițerului operativ, cu lumina egală a lămpilor cu neon scăldînd o Mare Neagră executată la scară pe masa enormă din centrul încăperii, o Mare Neagră de sticlă, țeapănă și nebîntuită de furtună, pe care stau, la locurile lor, machetele micuțe ale navelor. Și eu aș fi neliniștit dacă-n mijlocul acestei suprafețe goale, pe partea albastră pustie și nemișcată, ar sta ca o mustrare mută o singură machetă, și vîntul de afară ar face să fluture perdelele chiar prin geamurile bine închise. Totdeauna e mai îngrijorat cel ce rămîne, fiindcă cel plecat n-are vreme de îngrijorare. El trăiește cu intensitate un prezent continuu, dar pentru cel de acasă prezentul e fragmentat în bucăți inegale, care concentrează în cîteva fraze evenimentele dintre două comunicări : între timp a mai intervenit ceva... Pentru cel de la drum, surprizele încetează să mai fie surprize îndată ce s-au produs. Poate de aceea operativul a rămas în recepție continuă ; vrea să elimine acest „între timp", vrea să fie martor simultan al neprevăzutului, să scurteze timpul de la eveniment la veste. Dar evenimentul e destul de sărac deocamdată : drum doi-cincizeci, vînt puternic din tribord...

Îi dau lui Geo timona. Cobor la motoare. Iarăși am sentimentul acela de pace și de siguranță ; vîntul nu se aude, aerul e cald și molcom, zgomotul asurzitor are aceeași nuanță dintr-un marș obișnuit. Mă neliniștesc însă mișcările dezordonate ale lucrurilor, cuprinse parcă de un animism ciudat și de neînțeles — sticla cu apă balansîndu-se în culcușul ei de bumbac, sculele lunecînd între marginile înalte ale unei etajere, o bluză agățată de un mîner pendulînd în ritm cu respirația adîncă a mării. Oricît ai fi de lucid, tot te încearcă o senzație stranie cînd vezi o haină atîrnînd pieziș pe perete. Cei doi sînt trași la față, mai ales Ion care ridică spre mine o privire bolnavă, adormită. Mă așez ca de obicei, proptind la

spate perna patratã, și încerc să mă destind, să nu mai simt zvîcniturile din glezne, să las în voia lor brațele și umerii și trupul tot, într-un abandon temporar pe care fiecare fibră a mușchilor îl cere cu deznădejde.

Acuma, Cora, îmi pot relua gîndurile, mă pot transfera în cealaltă lume, a plăsmuirilor, pot să reînviez lucruri trecute risipite în neant, cu singura dorință de a le desluși mai bine sensul. Sîntem aici, departe, cînd ar trebui să fim acasă. Ne-am fi întors înainte de căderea serii, iar acum, la ora asta, unde-am fi fost ? Soldații în dormitorul lor cald și liniștit de pe nava-bază, scăldat în lumina albastră de veghe, o lumină atît de liniștitoare încît devine ea însăși o îmbiere la odihnă. Geo la restaurant, ascultînd nepăsător orchestra și admirînd bustul generos al solistei. Iar eu ? Eu... Ce-aș fi făcut ? Poate, ros de plictiseală și de oboseala unui marș zadarnic, m-aș fi lăsat înduplecat să iau parte la petrecere, să-mi pironesc ochii, în rînd cu toată lumea, asupra unei făpturi profesional vesele, care cîntă printre mese și schițează pași de dans tîrînd după ea cablul alb al microfonului ; sau poate-aș sta acasă, în camera mea de la etajul cinci — ai refuzat de-atîtea ori s-o vezi, e o locuință plăcută și comodă, prea comodă aș spune, pentru un pribeag ca mine — și m-aș afunda în lumea stranie a junglei, unde eroii lui Conrad înfruntă moartea și nenorocul, unde întîmplarea scoate din anonimat caracterele cele mai șterse, dîndu-le aureolă eroică. Sau pur și simplu aș visa — aș visa o viață tumultoasă, plină de neprevăzut, care să dea clipelor consistență, să facă imposibilă confuzia între ieri și alaltăieri.

Sau m-aș gîndi la tine. Aș îndrăzni s-o fac, în lipsa ta aș încerca să mă văd îndrăzneț și sigur pe mine, așa cum n-am fost pînă acum, spunîndu-ți fraza aceea pe care n-am avut curajul s-o rostesc și care te-ar trans-

forma pentru totdeauna în omul cel mai apropiat mie. N-ar exista nici teama unui refuz, nici amînarea la care mă gîndesc stupid și nemotivat. Da, nemotivat, îmi dau seama că temerile mele sînt absurde, dar rămîn mai departe temător și de aceea nehotărît... În schimb, lucrurile capătă alt aspect în visele mele. În visele mele te văd alături de mine, prezență tăcută și voioasă, dojenitoare și iertătoare pentru mici necazuri, tandră și elegantă, dăruită în întregime mie. Și m-aș mira ca de un lucru nemeritat, ca de o fericire pe care-am obținut-o fără să dau ceva de preț în schimb. Oare cum aș îndrăzni eu, cel de azi, cel real, să-ți cer să-ți legi viața de a mea? Un om ca mine care acum, de pildă, în loc să fie alături de tine, pribegește pe marea fără capăt?

Trebuie să te căsătorești, îmi repetă mama în fiecare scrisoare. Să ai un rost al tău. Acuma ai terminat cu provizoratul, ai dreptul să fii mai îndrăzneț.

Făcusem imprudența să-i povestesc de tine vara trecută, cînd abia ne cunoscusem. Eram la bucătărie, locul nostru preferat pentru sfaturi confidențiale; ea călca rufe și eu meșteream ceva la un comutator.

— Am cunoscut o fată.

— În sfîrșit! s-a bucurat mama. O fată bună, sper.

— Mai bună decît Mia, vrei să spui.

— Nu vreau să spun nimic, s-a apărat ea. Dar de cîte ori vii acasă, parcă aștept să apară și poștașul cu scrisori de la ea. Știi, fără s-o cunosc, începuse să-mi fie dragă... Iartă-mă. N-aș fi vrut să mai aduc vorba.

— Acuma mi-e indiferent, am murmurat.

— Să te cred? Prima dragoste nu se uită...

— Și ce-ai vrea? Să mă jelesc, să umblu veșnic nemîngîiat? Trăim într-o epocă de progres telinic...

— Termină cu prostiile. Mai bine spune-mi ce ai de gînd cu...

— Cu Cora ?

— Cora o cheamă ? Frumos nume. Și ?

— Și nimic. Pot să mă gîndesc la vreun lucru serios cînd stau într-un pustiu, la zece kilometri de satul acela cu nume turcesc ?

— Un sat cu nume turcesc... a repetat mama. Și ce importanță are ? Dacă fata te iubește...

— De unde să știu dacă mă iubește ?

— Întreab-o.

— Zău, mamă, ce-ar fi să vorbim despre altceva ?

Pe urmă mi-a venit ordinul de mutare și mama, aflînd de el, mi-a scris de-a dreptul : „*Acuma s-a terminat cu satul acela. E timpul să te gîndești serios la...*“.

Mă gîndesc, e drept. Mai întîi, am avut îngereasca răbdare să nu-ți spun nimica ; ți-am scris de acolo, de la postul de observare, pînă în ziua plecării. Și a doua zi, cînd să ieși pe ușa laboratorului, m-am înființat acolo. Dacă există într-adevăr oameni încremeniți de uimire, tu ai fost în clipa aceea unul dintre ei.

— Radule !

— Poți să mă feliciți ! M-am mutat în Mangalia !

— Definitiv ?

— Definitiv. Pe deasupra, ambarcat.

— Ce bine ! Ți-ai văzut visul cu ochii...

Bucuria ta mi-a dat aripi. Eram eu însumi amețit de bucurie. Așa se explică și curajul cu care ți-am spus acolo, în laboratorul sclipind de aparate cromate și recipiente de cristal :

— Îmi ajuți să-mi aranjez casa ?

Ai ezitat un pic. Și ezitarea aceea m-a amărît mai mult decît un refuz. Oare n-aveai încredere în mine ?

— Ei, am glumit. Mă descurc și singur.

Dar rămăsesem cu un gust amar.

— Tova' lent !

Strigătul lui Ghiță mă face să tresar. Mă uit în jur și mai întîi nu-mi dau seama ce se petrece.

— Tova' lent, apă ! țipă din nou Ghiță.

Îi văd agitîndu-se printre trupurile uriașe, negre, ale motoarelor. Ion plonjează cu o pernă-n brațe, de parcă s-ar strădui să ucidă un gîndac uriaș ivit pe pardoseala de metal. Tot nu-nțeleg. Acum aud un scrîșnet sau o detunătură, sau amîndouă la un loc, acoperind zgomotul egal cu care eram deprins ; un sunet inexplicabil s-a strecurat în universul nostru familiar, și e știut că inexplicabilul, oricît de inofensiv, are darul să ne neliniștească.

— Uite alta ! strigă Ion.

În stînga lui, cum stă aplecat cu spatele la mine, prăbușit pe pernă, țîșnește un jet subțire. Zgomotul acela straniu se repetă. Ca un tîrnăcop care lovește-n piatră. Sus, în peretele din stînga, un șuvoi ca dintr-un furtun de incendiu se năpustește asupra motorului. La piciorul lui Ghiță începe să gîlgîie apa. Ghiță pune piciorul și curmă gîlgîitura aceea urîtă.

— Stop ! le strig. Opriți motoarele !

Ghiță repetă ordinul, motoarele se domolesc deodată, eliberate de sarcina grea a furtunii ; bombănesc monoton, la relanti, cu un zgomot care pe lîngă cel obișnuit pare un cîntec de leagăn. Mă uit în jur, înnebunit. Ghiță se întinde spre trusa din perete. Sar să-l ajut. Are acolo dopuri de toate mărimile, înșirate ca într-o centură de vînător. Îl ajut să le scoată. Încerc să înfig un fel de țăruș în gaura de sus, care trimite peste noi șuvoiul ei constant. Ion, călare pe perna lui, se uită la noi. Ghiță dă cu ciocanul. Primul jet s-a oprit brusc. Alt scrîșnet. Lîngă cotul meu s-a mai ivit o spărtură. Încerc să opresc

apa cu palma, nu pot. Presiunea e prea puternică. Iau un țăruș. Apa plescăie printre panourile de metal.

— Pompele ! strigă Ion.

Fratele lui a înțeles și răsucește un comutator. Pompele de drenaj încep să piuie ca niște sirene de salvare. Ghiță se agită cu ciocanul și un țăruș în mînă.

— Șase cu asta ! strigă. Ce naiba se întîmplă ?

— Mă duc sus să văd, le spun. Faceți și voi ce puteți.

Nava se înclină prelung, în babord izbește ceva masiv, ca și cum un perete de lut s-ar prăbuși peste învelișul de tablă al vasului. Știu că nu-i decît un val. O dată cu izbitura, un șuvoi cu traiectorie curbă licărește o clipă în lumina galbenă. Cînd nava se îndreaptă, șuvoiul încetează.

— Asta-i deasupra liniei de plutire, explică Ghiță.

— Da' e babană de tot, completează Ion, care pare țintuit de perna aceea. Dac-aș putea, măcar pe asta...

Dă deoparte perna și încearcă să înfigă în locul ei un țăruș învelit în cîlți. Apa galbenă îi bolborosește printre degete. Ghiță îl vede și-l ajută. În dreapta, altă spărtură.

— Șapte, spune Ion trist. S-a zis cu noi, tova' lent !

Capul lui Geo apare de sus în deschizătură. În jurul lui, întuneric beznă.

— Ce-i acolo, tovarășe locotenent ? întreabă el liniștit. Vreo avarie la mașini ?

Urc pe punte dintr-un salt. Bezna mă scoate din sărite.

— Avarie pe dracu, îi spun. Nava-i făcută ciur. Dacă vrei să numești asta avarie, te privește. Aprinde proiectorul și luminează spre prova !

Lucrează pe pipăite. Se împiedică de unul dintre soldați și înjură. Soldatul — abia acum îl disting, e Costea — scoate husa de pe proiector.

— Mai repede ! țip la ei. Așteptați să ne ducem la fund ?

Lumina albă țîșnește spre prova, pe apa pustie. Nimic. Geo coboară văpaia albă pe punte, și-atunci vedem cu toții ce e : în locul ancorei, se cască un gol negru ca o amenințare.

— Ancora ! S-a dus ! răcnește Geo.

Nu, nu s-a dus. Lanțul ei se tîrăște neliniștit pe punte, de parcă cineva de dincolo de bord l-ar hîțîna încoace și-ncolo.

— Era mai bine de s-ar fi dus, le spun. A rămas agățată-n lanț. Valurile o lovesc de bordaj. Ne-a făcut șase spărturi...

Geo lasă proiectorul și se apucă cu mîinile de cap. Rămasă-n voia ei, lumina sapă un tunel alb în cerul de smoală. Un tunel alb în care roiesc vesel fulgii de zăpadă. Vîntul șuieră printre antene. Aud gîfîitul lui Geo.

— Du-te și taie lanțul, îi spun.

— Eu ?

— Tu !

— Am nevastă și copil, tovarășe locotenent.

— Ce tot dai zor cu politețuri ? Du-te și taie lanțul !

Mă înnebunește ipocrizia lui. Pînă și-n clipa asta, cînd fiecare secundă poate aduce o nouă nenorocire, nu și-a uitat ambiția stupidă, al cărei izvor nu-l cunosc, formula de politețe atît de artificială pentru un prieten din copilărie. Măcar acum să se poarte firesc, să fie el însuși !

— Măi omule, dă-ți seama ! îi strig. Sînt șapte spărturi. Vreo trei le-au astupat de bine de rău, dar apa intră peste tot. Pot să mai apară și altele. Și-atunci, sîntem cu adevărat pierduți.

— Vai de noi, spune Geo. Vedeți ce-i acolo ?

Costea a îndreptat iarăși proiectorul spre prova. Lumina cade pe un munte de apă care crește, tăcut, se apropie, amenință, își pleacă înainte coama sticloasă și se prăvale detunînd pe punte. Cînd se izbește de scut, bubuie iarăși, neîmpăcat. O boare sărată se împrăștie în jur.

— Ascultă, Geo, sînt comandantul navei. ÎȚI ORDON SĂ TE DUCI !

Balansul brusc al navei mă izbește de el. Lăsată-n voia valurilor, vedeta s-a răsucit și primește vîntul pieziș. Pun motoarele încet și trec la timonă. Îl aud pe Geo cum își leagă centura de siguranță.

— Costea, hai și tu.

— Eu, tova' maistru ?

— Merg eu, se aude vocea mitraliorului și mi se pare că visez. Merg eu, tova' maistru.

— S-a-ntors lumea cu capu-n jos, se miră Geo. Fie. Hai, Drăgușine. Pune-ți centura și ia cangea !

Știu la ce risc îi expun. În larg purtăm cu toții veste de salvare, dar pe furtuna asta, ce importanță mai au vestele de salvare ? Un om căzut peste bord, între valurile cît casa, pe vreme de iarnă ! N-ar supraviețui nici un ceas măcar. Iar de găsit, între timp, slabă speranță ! Dar n-am altă soluție. Mai sînt centurile de siguranță. Vedeta are o sîrmă întinsă de la prova și pînă la scut, o parîmă de oțel subțire dar rezistentă, învelită în cauciuc. Centura se agață cu un cîrlig de ea. E o soluție, dar asta îți limitează mișcările. Știam de pe „Mircea" : cînd urcam în arboradă, eram obligați să prindem siguranța centurii de țapapie. Dar nimeni nu se lăsa pe nădejdea asta ; nu-i tocmai plăcut să te trezești agățat de brîu la zeci de metri înălțime !

— Treci la proiector, Costea. Eu o să țin prova-n val. Asta-i tot ce pot să fac. Aveți grijă. Cînd vine valul, opriți-vă și țineți-vă bine. N-avem altă soluție.

Geo îmi întinde căștile telefonului. Le pun la ureche, strig în microfon :

— Ioane, Ghiță, ce e la voi ?

— Încă o gaură, tova' lent. Și cînd ați pornit, au sărit două dopuri.

— Bine, o să reduc viteza. Dar nu pot să opresc de tot. La prova lucrează oameni...

Geo face cu mîna semn : înainte.

— Dați-i bătaie, le spun. Nici ăia de jos n-o duc pe roze.

Pun căștile deoparte, lîngă timonă. Mi-e groază să-i mai ascult pe cei de jos. Vești bune n-au, în nici un caz.

Costea stă la proiector. Lumina strălucește pe căciulile celor doi care se tîrăsc spre prova, poate spre moarte. Îi văd cum se strecoară, ținîndu-se de sîrma care vibrează ; amîndoi merg ca alpiniștii, Geo duce o cange scurtă, Drăgușin poartă un colac de saulă aruncat după gît ; se ghemuiesc brusc, întorși cu spatele la abisul negru ce se cască înainte ; ceva și mai negru crește deodată asupra lor, sticlind, se prăvale, zăresc ici și colo, răsărind din spumă, un genunchi, un cap, o spinare încordată ; valul scade rapid, cei doi s-au lăsat tîrîți înapoi vreo doi metri, își reiau drumul, șuvițe de apă le lucesc pe vestele portocalii, Geo n-a lăsat cangea din mînă, vine alt val...

— Baie, nu jucărie, spune Costea. Eu sînt sensibil la răceală, tova' lent. Am o sinuzită veche. Cred că mă înțele...

— Taci, Costea, îi spun.

Aș vrea să-i strig mincinosule, du-te dracului cu sinuzita ta, ai găsit un motiv să ieși elegant deasupra, toată

chestia e să cazi în picioare, ambiția ta e să cazi mereu în picioare, dar de data asta n-ai nimerit-o, trebuia să dai peste un nătărău atît de mare încît să creadă minciuna asta, ți-a fost frică, atîta tot, preferam să nici nu mai vorbești despre asta...

Dar n-am curajul și nici tăria să i-o spun. De ce n-avem curajul și tăria să spunem oamenilor în față tot ce credem despre ei ? De ce să nu spunem tot ce gîndim, să-i judecăm pe cei din jurul nostru cu toată sinceritatea ? Sîntem ipocriți destul de des, amarnic de des... Cinstiți, noi înșine, brutal de sinceri, sîntem foarte rar. Cînd se petrece asta, se năruie multe prietenii. Dar cele care rămîn, sînt niște prietenii adevărate !

Urmăresc încordat truda drăcească a celor doi. Nu-i aud ce vorbesc, dar Geo, după șovăiala firească-n felul ei, o rătăcire de-o clipă, a redevenit omul energic și plin de inițiativă pe care-l știu. A luat saula de la Drăgușin, și-a legat-o de mijloc, un val îi întrerupe gestul la jumătate. După trecerea șuvoaielor negre îi văd mai zoriți, mai întărîtați ; Drăgușin trece un capăt al saulei printr-un ochi montat pe punte, de care se leagă otgoanele la cheu. De nu s-ar rupe și ăsta, îmi trece prin minte, dar alung gîndul copilăresc, dă-o dracului de treabă, e fier, cum să se rupă, cu ancora a fost un accident, o întîmplare rară, una la un milion, cine știe ce nit a cedat la solicitare, cine știe ce unghi complicat din care apa a lovit ancora, ce forțe combinate, ce rezultante irepetabile s-au născut acolo, în clipa aceea, ca să ne azvîrle năpasta pe cap !

— Tova' lent, avem zece pîn-acum.

— Bine, Ghiță. Astupați-le cum puteți.

— Apa crește, tova' lent. A ajuns pîn-la genunchi.

Tac o clipă, cu ochii la cei de la prova. Geo s-a lungit pe punte cu pieptul pe marginea bordului, și-a trecut

saula de pe mijloc pe piciorul stîng, ca scafandrii, și de acolo, în mîinile lui Drăgușin care-o ține cu strășnicie. Prova se înalță deodată, coboară ca azvîrlită din cer, Geo a depărtat mult brațele și picioarele, ca la un exercițiu de gimnastică, vrea să aibă cît mai multe puncte de contact cu puntea aceasta nesigură, pentru el singura certitudine în fața abisului ; Drăgușin s-a proptit și el cu picioarele în ceva, trupul i-a înțepenit oblic, dat pe spate ca și cum ar trage spre el o greutate enormă, cred că asta-i clipa cea mai primejdioasă, dar valul trece și Geo se apleacă iarăși peste bord...

— Tova' lent, m-aș duce și eu să le ajut la motoare, spune Matei în telefon. Dar mi-e teamă să deschid. Să nu intre apa în stație.

Matei ! Aproape că uitasem de el, cel mai singur om de pe vedetă, izolat în cabinuța lui cît un cufăr, neștiind ce se petrece pe navă, ascultînd cu spaimă crescîndă frazele întretăiate din telefon, urletul pompelor de drenaj, scrîșnetul metalului izbit...

— La tine e ceva, Matei ?

— Nimic, totul în regulă.

— Să vină, tova' lent, strigă Ghiță. Dacă umblă repede, nu trece strop de apă dincolo.

— Du-te la motoare, Matei, îi repet. Dar treci repede. Așteaptă să coboare prova...

— Am înțeles !

Matei...

— Ce știu eu despre tine, Matei ? I-am întrebat nu de mult.

— Ce-ați vrea să știți, tova' lent ?

Eram pe puntea navei-bază, într-o noapte de ger, cu stele nefiresc de sclipitoare. Îmi ridicasem gulerul de blană ; Matei își scotea mereu mănușa dreaptă ca să-și

aranjeze banderola de pe braț — inutilă în acel miez de noapte.

— Am dus o viață absolut banală. Școala de telecomunicații, medie mare, repartizat la mine, în Timișoara, la doi pași de casă. Laboratorul de televizoare... știți, aproape o uzină, rezolvam cazurile în care cooperativele din oraș nu mai aveau ce face. Acolo am cunoscut o fată, eram vecini de mese, fiecare avea masa lui, cu prize, cu letconuri, cu tot ce trebuia. În primele săptămîni eram tare singur, pînă cînd ea a venit la mine să văd ce are letconul de nu mai încălzește... Știți, îi desprinsese singură un fir, înăuntru, ca să aibă motiv. M-am făcut că nu știu ; l-am reparat, am intrat cu ea în vorbă... La Anul nou ne-am căsătorit. Părinții nu prea voiau, nici ai ei, nici ai mei. Să fac întîi armata. Nu i-am ascultat. Acuma așteptăm un copil. Greu. Departe, ea în starea asta...

— Poate trebuia să mai amîni căsătoria.

— N-aș fi vrut s-o pierd. Simțeam că n-o să mai găsesc fată ca ea. Și m-am convins că am avut dreptate. Fată foarte bună, tova' lent. Dacă mai amînam, veneam în armată, timpul trece, cine știe ce mai intervenea... Taică-meu mi-a dat dreptate pîn-la urmă. Spune că în viață e bine să fie omul hotărît...

A oftat, și-a îndreptat iarăși banderola, apoi a suflat în mănușă înainte s-o pună la loc.

— Ger uscat, tova' lent.

— Ger, Matei. Era mai bine acasă.

— Ce să facem ? Trebuie și asta.

— Ești resemnat ?

— Nu. Dar înțeleg ce e de înțeles.

...Sînt cu ochii pe oamenii aceia doi care, orbiți de lumina crudă a reflectorului, continuă să lucreze. Geo s-a aplecat mult peste bord, îl văd numai de la mijloc în

jos, trage repede lanțul pe punte și iată în sfîrșit ancora, simbolul meseriei noastre, *semnul nostru*, piesa elegantă pe care-o admiram, un instrument atît de necesar pe mare și care acum ne-a devenit dușman de moarte. Valul vine și-l găsește cu ea-n brațe ; oricine altul i-ar fi dat drumul, numai Geo nu. Năvala de apă vine și trece ; Geo se ridică, se scutură, scuipă, pune ancora pe punte și încep amîndoi s-o lege. După aceea îi văd deschizînd capacul *forpicului*, compartimentul de la prova, unde se află vinciul electric. Soldatul ațintește în jos lumina lanternei, Geo se uită ca într-o fîntînă, se îndreaptă repede, trîntește capacul și reîncep amîndoi să lege ancora cu o furie dezlănțuită. Nu prea pricep ce are de gînd Geo și nici nu pot să-l întreb, dar mă las pe nădejdea lui. Oricum, cunoaște nava mai bine decît mine și cred că știe ce face. Ar fi absurd să aștepte soluția de la mine. Am încredere în intuiția lui de marinar.

Revin amîndoi, istoviți, ferindu-și ochii cu brațul de lumina albă, veselă, în care roiesc fulgii de zăpadă. Geo îmi strigă în timp ce trece în spatele scutului :

— În forpic apa e de un metru. Electromotorul e mort. N-aveam ce să-i fac. Să tai lanțul ar fi durat prea mult.

— Ai legat-o bine măcar ?

În licărirea verzuie a aparatelor îi văd dinții strălucitori, într-un zîmbet crispat :

— Ce părere aveți !

Îngîmfarea cu care a rostit aceste vorbe mă destinde. Abia acum îmi dau seama că tremur tot. De încordare, de frig, de teamă ? Le spun celor de la motoare să aibă grijă că măresc viteza. Pe urmă, iau căștile de radio și chem baza. Ciudat, acum cînd vorbesc cu omul acela depărtat, accidentul nostru mi se pare mai redus ca proporții. În fond ce-a fost ? Ancora, desprinsă din posta-

ment, a fost tîrîtă peste bord, s-a lovit de bordaj în cîteva locuri şi ne-a provocat mai multe spărturi sub linia de plutire. Am luat măsuri pentru recuperarea ancorei. S-au astupat găurile de apă... Venim spre port cu viteză redusă.

— Apa creşte ?

— Creşte.

— Aha...

Vocea omului acela a devenit brusc îngrijorată. Poate că ştie mai multe decît mine. Poate acest „apa creşte" l-a pus pe gînduri. Poate o semnificaţie ascunsă, alarmantă, pe care eu n-o ştiu, se ascunde în aceste cuvinte...

— Rămînem în legătură, spune el. Îţi trimit ajutor. Ţine direcţia spre port şi încearcă să scoţi apa. Asta-i principalul acum. Foloseşte tot echipajul, toate mijloacele. Pompe, găleţi, orice. Şi ţine proiectorul aprins.

— Am înţeles.

— Principalul e să plutească, repetă omul acela. Fă tot ce poţi, locotenente.

Tonul lui m-a neliniştit mai mult decît cuvintele. E drept, n-am mai fost pe o navă avariată, n-am de unde să ştiu exact cum stăm. Operativul m-a pus în gardă. Pericolul e mare. O navă pe furtună, o navă în care *apa creşte*...

— Geo, ia timona. Drum doi cincizeci, jumătate viteză. Eu mă duc să văd ce e jos. Voi doi să nu scăpaţi din ochi ancora !

Geo trece la timonă, tăcut. Cei doi marinari îmi fac loc, la fel de tăcuţi. Mi se pare că îngrijorarea mea li s-a transmis şi lor. Dar nu pot să-i liniştesc. Ar trebui să fiu mai întîi eu însumi liniştit.

Cobor la motoare. Huruitul e mult mai redus ca de obicei. I se adaugă, pe alt ton, piuitul pompelor, pe care n-am mai avut ocazia să-l aud pe vedetă. Cînd pun pi-

ciorul jos, apa îmi trece de genunchi. Involuntar, încerc să păşesc ferindu-mă de micul val care plescăie în compartimentul invadat de lumină galbenă. Mă lovesc de o traversă de sus. Mă aplec pe vine şi înaintez. Prin costumul de piele simt răceala apei.

Mai întîi dau cu ochii de Ghiţă. Îi văd fundul pantalonilor şi tocurile de la bocanci ieşind pe jumătate din apă. Stă îngenuncheat între motoare şi bate cu ciocanul. În stînga, Ion s-a lipit de perete. Ba nu, de perna aceea, pe care cred că n-a lăsat-o din mînă. În dreapta, Matei moşmondeşte cu o şurubelniţă îndesînd cîlţi în jurul unui cep de lemn.

— Bate aici ! ţipă el spre Ghiţă.

Ghiţă se îndreaptă să-l ajute. Cînd se ridică, de sub genunchi ţîşneşte iarăşi apă. Cu o mină nepăsătoare, ca şi cum în fiecare zi ar fi avut de astupat găuri sub linia de plutire, pune genunchiul celălalt peste spărtură. Apa nu mai ţîşneşte.

— A mai crescut ! strigă Ion fără să se dezlipească de pernă.

Fratele lui se uită la el şi rînjeşte :

— Vezi să nu te ude la...

Abia acum a observat că sînt aici. Zîmbeşte vinovat şi explică, vorbind tare, cum s-a obişnuit, deşi zgomotul motoarelor nu mai e atît de puternic.

— Creşte, tova' lent. Am bătut dopuri peste tot, dar tot intră. Mai ales de cînd am pornit iarăşi...

— Pompele nu fac faţă, strigă Ion din colţul lui.

Încerc parcă să mă dezvinovăţesc :

— Nu erau calculate pentru aşa ceva.

Ghiţă gesticulează cu ţăruşii aceia ca nişte arme preistorice :

— Nimic nu era calculat pentru aşa ceva. Zece găuri deodată, pentru o coajă de nucă...

Ridic din umeri. Aș vrea să-i spun asta-i situația, ce să-i faci, dar n-are rost. Văd ei și așa că asta-i situația. Ion se sucește puțin, fără să-și dezlipească perna de sub coaste.

— E mare ? îl întreb.

Îmi arată cu mîna cam dimensiunea unei căni. Clatin din cap trist. Ion clatină și el din cap. Uneori nu-i nevoie de vorbe ca să exprimi foarte exact ceea ce gîndești. Întinde gîtul spre mine :

— E prost că nu putem să-i punem dop. Trebuie placă, nituri sau măcar niște proptele. Locu-i strîmt...

— Și cît ai s-o ții așa ?

— Pîn-acasă, tova' lent, rîde Ion.

N-are idee cît mai e pîn-acasă...

Mă duc lîngă el, încerc să-i iau locul :

— Dezmorțește-te un pic.

— Lăsați, tova' lent. N-am obosit.

— Atunci mai fă mișcare, îl îndemn. Mai bate dopuri, bagă cîlți pe lîngă ele, așa, pentru variație. Lasă-mă pe mine aici.

Îl gonesc cu chiu cu vai și mă ghemuiesc în locul lui. Apăs perna cu brațul. Îmi dau seama că e destul de greu și de neplăcut. Ion trebăluiește prin compartiment, alături de ceilalți. E ceva. Am adăugat un om luptei acesteia disperate, un om îndemînatic, care și-a găsit îndată ceva infinit mai util decît să apese o pernă peste spărtură. Halal misiune ! Plecasem din port tremurînd de nerăbdare să realizez o victorie, și iată-mă pe o navă ciuruită, în primejdie, iată-mă pe mine, comandantul, îngenuncheat, învins, umilit că nu pot face mai mult pentru ea decît să apăs o pernă peste spărtură. Totuși, e o treabă importantă. Am senzația că abia acum fac ceva care într-adevăr contribuie la alungarea nenorocirii. Încerc să traduc experiența asta unică, s-o văd cu un ochi obiectiv, din

exterior. Mi se pare captivantă. Este, în sfîrșit, o *aventură*, o veritabilă aventură despre care voi putea povesti luni de zile la careul de pe nava-bază, fumînd și aruncînd scrumul în farfurioara cănii de ceai : „Apa creștea văzînd cu ochii, domnule. Atunci am pus și eu mîna pe o pernă d-aia...“

Cît îmi dorisem o întîmplare care să mă treacă în rîndul eroilor de roman ! O visam în școală, în dormitor, seara, cînd șoaptele se potoleau prin colțuri, la mustrările repetate ale plantonului. Sau pe „Mircea“, în hamac, în serile fierbinți de pe Mediterana... Ca spațiu, am navigat mult. Am trecut peste șapte mări, am poposit pe meleaguri străine, am văzut porturi pe care alții le zăresc în treacăt, la jurnalele cinematografice. M-am fotografiat sub palmierii de pe Coasta de Azur și am vizitat Turnul Londrei. Am trecut prin Gibraltar, am dat ochii cu furtuna din Atlantic. În Malta am dăruit o ilustrată cu nava noastră unei fete îmbrăcate în burnuz alb și ea mi-a dat o floare ciudată, cum n-am mai văzut niciodată, o floare mov pe care am presat-o în caietul de calcule astronomice. Sînt un om umblat, Cora, n-o spun cu înfumurare, drumul nostru pînă-n Anglia și-napoi echivalează cu jumătate din ocolul lumii...

Și nicăieri o întîmplare cît de mică, o ispravă oarecare, o... hai să zic pe nume, o aventură demnă de povestit ! Cartul la timonă, o dată ziua și o dată noaptea, zece zile ; pe urmă o escală, un drum cu autocarul, o plimbare prin strălucitoarele orașe cu grupuri de turiști și vitrine multicolore și sute de mașini, apoi iarăși liniștea largului... Cînd am absolvit școala, m-am pomenit la postul de observare. Pe țărm, departe de lume, la capătul unui drum obositor și anost, printre coline cu iarbă săracă și stînci țîșnind din solul sterp ca într-un peisaj selenar. Prima oară am ajuns acolo cu un docar prăfuit, al grăniceri-lor.

Avusesem norocul să vin în autobuz cu comandantul lor, un căpitan cărunt, rotund la față, care se urcase lîngă mine din Constanța. Îmi povestise că are o fată la liceul de muzică și că abia așteaptă să iasă la pensie, să se mute în Constanța.

— De ce nu vă mutați de-acum ? Cu casa, vreau să zic.

— M-am deprins acolo, în sat. Avem locuință bună, vecini cumsecade, un doctor care cîntă la vioară, învățătorul... Dar mă gîndesc că fata termină școala, o s-o dau la institut, îi trebuie condiții... De fapt, soția mă pisează să ne mutăm. Eu unul n-am de ce mă plînge. Plus serviciul. Nici nu știi cînd trece ziua. Zeci de kilometri, călare, prin toate coclaurile...

Mi se părea romantic atunci. În șosea, la stația de mașină, ne aștepta docarul acela prăfuit. Mă simțeam un fel de explorator, înaintînd în trapul mărunt al calului printre colinele acelea pustii. Undeva, în stînga, foarte departe, se zărea o trîmbă de fum.

— Mîine o să fie frumos, mi-a spus căpitanul.

— După ce cunoașteți ?

— Se vede fumul de la cărămidărie. Asta se întîmplă numai cînd e vremea foarte liniștită...

Mă gîndeam la înfrățirea cu natura, la plăcerile unei vieți pe jumătate sălbatice, la surprizele pe care un asemenea loc izolat ți le poate oferi. Eram *în campanie*, un luptător, un erou în perspectivă. Mă mîngîiam cu gîndul că aventură e însăși prezența mea acolo, dar curînd a dispărut și asta. Făceam pregătire cu soldații, plecam la Constanța la o lună o dată, cînd eu, cînd plutonierul, ajutorul meu ; serile stăteam de vorbă cu pescarii cînd veneau din larg — și unde-i aventura ?

Am îndrăznit să protestez cînd ne-a venit comandantul companiei în control. Un căpitan înalt, cu mustață neagră, cu o ținută pe care i-o invidiam în secret. Părea descins din romanele lui Pierre Loti. Venise tot cu docarul grănicerilor. A controlat postul în amănunt, a pus întrebări soldaților, a cercetat jurnalul stației și l-a luat la zor pe radiotelegrafist că nu-l completează cu toate datele ; a demontat lunetele ca să vadă cum sînt întreținute, apoi pistoalele-mitralieră și măștile de gaze... Pe urmă m-a luat la plimbare pe dealul din preajma postului, un deal galben și bătut de vînt.

— Cum te simți aici ? Ai vreo greutate, vreo neplăcere ?

— Greutate, nu. Dar ca să fiu sincer, mi se pare absurd. M-am făcut marinar, am învățat ani de zile, am navigat și pe ocean, ca să ajung aici, să păzesc o gheretă...

— Ce vrei să spui ?

— Eu sînt marinar, aș vrea să fiu pe vapor, tovarășe căpitan-locotenent.

— Și aici cine vrei să stea ? Un vînător de munte, probabil ? a glumit căpitanul. Trebuie să facă cineva și treaba asta. În viață nu poți totdeauna să alegi numai ce-ți convine...

M-am dat bătut doar din politețe. Mă uitam și la el : ținuta aceea falnică, de lup de mare modern, nu se prea potrivea cu cabrioleta care-l adusese. Poate că nici lui nu-i convenea. Poate visase și el *aventura*... Sau poate chiar o obținuse, în alt moment al traiectoriei sale prin viață... Iar acum era comandantul companiei și inspecta posturile de observare. Da, trebuia să facă cineva și asta...

Spiritul de echitate m-a ținut pînă la viitoarea inspecție, cînd am început iarăși : vreau pe vapor... Pînă la urmă, am învins. Victoria mea este această vedetă, este furtuna albă, este perna pe care o apăs cu disperare ca să nu intre apa. Deși, văd bine, pe bordaj se preling șiroaie discrete, se adaugă încet dar sigur apei care plescăie în compartiment. Apa aceasta cu reflexe minerale, acoperită parcă cu un strat mișcător de metal violet, uleiul prelins din motoare...

Un dop sare la suprafață și între motoare gilgîie un șuvoi spornic. Ion înjură și sare să-l astupe cu talpa bocancului.

— Iar ne-a făcut figura, îmi spune. Viteza e de vină. Ne aruncă dopurile afară...

— Mi-ai mai spus asta. Ceva mai nou n-ai ?

Nu răspunde. Întinde mîna spre Ghiță care-i dă ciocanul, cu gestul unui ajutor de chirurg care dă instrumentele la mînă. Pescuiește dopul care plutea undeva, sub motorul din babord, și-l fixează acolo unde bolborosește mereu izvorul acela. Ion pare și el mai vesel acum. Pune ciocanul pe etajera cu margini înalte, la locul lui, și se apropie de mine :

— Permiteți, tova'lent. Lăsați-o pe mîna mea...

Fără să mai fac fasoane, mă desprind bucuros de postul acela incomod și stupid — să apeși o pernă de piele pe un perete ; îi sînt recunoscător că m-a scăpat la timp de sarcina asta absurdă ; el poate s-o facă mai bine decît mine și în general ar trebui să-i las în pace, că se descurcă ei...

— Mă duc sus, le spun. Dacă e ceva grav, raportați imediat.

Două dopuri sar în același timp. Plescăind caraghios în apa rece ca gheața, Ghiță și Matei iau treaba de la capăt.

îi urmăresc cîteva clipe și mă cuprinde o furie neputincioasă împotriva acestei împrejurări care-i pune pe oamenii mei la o muncă de Sisif, fără nici o perspectivă decît „principalul e să plutească". Dar poate că asta e într-adevăr, principalul. Urc pe punte, și din urmă glasul lui Ghiță :

— Micșorați viteza, tova'lent ! Altfel ni le aruncă pe toate afară !

VI

NU MAI AM TIMP să gîndesc. Şi nici curaj. Ar trebui să uit ce se întîmplă, să fac abstracţie de nenorocirea care ne-a lovit. Numai aşa pot să acţionez cu sînge rece, să fiu calm, să-i determin pe oamenii mei să fie calmi la rîndul lor, să lucreze fără gîndul că totul e zadarnic, să lupte într-o bătălie pe care o socotesc dinainte pierdută. Dacă ne-am pierde capul, dacă un singur minut oricare dintre noi s-ar lăsa cuprins de panică şi deznădejde, totul ar fi pierdut. Panica şi deznădejdea sînt molipsitoare, frica ghemuită într-un colţ al sufletului ar năvăli la suprafaţă, ar creşte ca o spumă, ar inunda gîndirea şi ar întuneca-o. Nu, trebuie să-i conving pe oamenii aceştia să lucreze, să facă totul pentru ca nava...

— Apa creşte, tovarăşe locotenent !

Geo îmi întinde căştile. Îl simt în dreapta mea, la timonă, şi ştiu că lui, ca şi mie, îi e lehamite de veştile proaste care vin de la motoare. Iau căştile, eu sînt comandantul, trebuie să le iau în piept pe toate, întreb pe Ghiţă ce naiba s-a mai întîmplat. Nimic, decît că apa creşte, se teme că dacă ajunge la motoarele supraîncălzite, sau dacă se strecoară prin garnituri la baia de ulei, şi n-ar fi rău să mai reducem din viteză, sînt valuri mari, apa creşte,

ne pomenim că dopurile astea, și diferența de temperatură între blocul motor și... Îi spun să scurteze episodul sau să-l amîne pentru săptămîna viitoare, să aibă grijă și să nu se mai vaiete, ce dracu, o să vină maistrul jos să vadă despre ce e vorba.

— A trecut de genunchi, tova'lent, strigă iarăși Ghiță. Îi fac semn lui Geo să se ducă jos, apoi trec pe recepție radio, tocmai la timp, fiindcă în cască răsună chemarea pe care operativul a repetat-o probabil de zeci de ori :

— Răspunde dacă mă auzi... Catargul doi, răspunde...

— Sînt catargul doi, recepție.

— Cum stai, locotenente ?

— Prost, vă raportez. Apa crește.

— Apa crește... repetă omul acela pe care nu-l cunosc dar care-i singura dovadă că nu sîntem singuri în acest univers de spaimă și incertitudine, că dincolo de furtuna albă care joacă în lumina reflectorului, dincolo de hăul de smoală din jur, lumea există, viața merge înainte, iar cineva, altcineva decît noi, cei șapte de aici, veghează îngrijorat și încearcă să ne dea curaj.

— Marius vine spre voi, în două ore e acolo, rezistați cum puteți...

— Am înțeles, îi spun posac.

În cască se aude un pocnet ușor, apoi vocea lui Marius, caldă și limpede, ca la telefon :

— Ține-te bine, tăticu, vin spre voi cu o mie de rotații, mecanicii mei se tem că scot pistoanele prin eșapament. Ai apă multă ?

Dac-ar fi Geo lîngă mine, ar ști exact cum stăm.

— Vreo două tone, îi spun la nimereală.

— Fii atent, lansează torpilele, mă povățuiește Marius. Așa se mută centrul de greutate mai jos și poți mări viteza...

Îmi vine-n minte chipul uscat și trist al caporalului de pe șalupă, cu urechile căciulii fîlfîind în vînt : „Nu las eu țînta, tova'lent !“

— Nu las eu torpilele, tova'lent.

— Treaba ta, spune Marius. Mai bine două torpile decît o navă cu oameni cu tot. Te-ai gîndit la asta ?

— Încă nu e cazul. Pînă una-alta, plutim.

Cît am dus dialogul acesta, în jurul meu s-a produs o anumită mișcare. Am recepționat-o automat, în subconștient, și acum o înțeleg. În stînga mea, Costea stă în picioare, deasupra capacului de la mașini. La cîteva secunde capacul se deschide, el se apleacă, cu mîna întinsă, scoate o găleată plină și o răstoarnă îndemînatic spre pupa, ca o gospodină care golește un lighean cu apă după ce-a spălat rufe. Vraști ! face apa și se contopește curînd cu fierberea valurilor de dincolo de bord. Urmăresc cîteva clipe mișcarea asta, zece sau cincisprezece găleți pe minut, un ritm mulțumitor la urma urmei. Semn că Geo a trecut la fapte, în stilul lui obișnuit : repede, fără vorbă multă, cu organizare precisă și aspră ca de ceasornic. Mulțumesc cerului că am un asemenea om drept tovarăș ; totdeauna mi-a fost de mare folos, dar acum prețul lui este înzecit.

În prima lună, încercînd să intru în rolul de adevărat comandant, îi arătam cutare neregulă măruntă, mă plîngeam într-un fel de oamenii aceia, a căror răspundere cădea deocamdată asupra lui, ca mai vechi la bord. Atunci pe fața lui se așternea o umbră ; nu zicea nimica, se apuca să remedieze singur neregula aceea sau îl chema pe cel în cauză și-l lua la zor pentru ea. O singură dată a îndrăznit să-mi dea o replică, dar și atunci a făcut-o politicos, ca un adevărat subaltern temător să nu-și supere comandantul. Era într-o sîmbătă, ziua de curățenie generală. Pe navă domnea o adevărată harababură : aici o husă pusă la muiat, cu un detergent verzui sclipind alunecos

între cute ; dincolo o perie de bordaj, la un pas mai încolo unul dintre motoriști spălînd un filtru într-o tavă de tinichea plină cu benzină ; mai spre prova, Costea înșirase vreo trei borcane cu pitură și amesteca de zor, pregătind o combinație de o culoare incertă ; mitraliorul îndopa cu cîlți țeava mitralierei, fluierînd fals o sîrbă ; de jos, de la motoare, Ghiță zbiera cît îl ținea gura să-i arunce careva niște stupă. Venisem la bord cam supărat, nu mai știu din ce cauză ; cert este că am surprins toată această zarvă care semăna foarte puțin cu ceea ce știam eu despre un echipaj.

— Ce mai iarmaroc, i-am spus lui Geo care îmi ieșise în întîmpinare.

— Curățenia mare, mi-a explicat el.

— Credeam că-i incendiu.

Geo s-a uitat la mine cu precizie, fără să clipească, și mi-a spus cu nevinovăție :

— N-am înțeles, tovarășe locotenent.

— Cam multă vorbărie pe navă, acuma înțelegi ? Nu știu cum s-au deprins să țipe cu toții ca niște precupețe. Iar tu habar n-ai. Asta-i disciplină ?

Geo a tăcut puțin, strîngînd din maxilare. Îi vedeam obrazul pulsînd ritmic, aproape de ureche, acolo unde se termină favoriții. Nu știam pe atunci că asta era la el semnul unei supărări stăpînite. Toți avem un asemenea semn ; mie, în starea asta, mi se pare că mă strînge gulerul, pe urmă am aflat întîmplător că așa este, arterele care duc spre cap se congestionează, aflux sporit de sînge și așa mai departe. Dar Geo strîngea din dinți, ceea ce era o deosebire. Un act voluntar, omul se străduia cu bună știință să-și descarce energia în această apăsare capabilă să reteze, cred eu, o bară de fier de o jumătate de țol.

— Dacă i-ați fi văzut acum cîteva luni, a spus el încă potolit. Atunci să fi văzut gălăgie pe punte. I-am mai domolit între timp.

— Nu-mi pasă ce era acum cîteva luni, i-am spus iritat. Ce-a fost a fost. Eu vreau disciplină pe navă, asta-i.

— Față de atunci e un progres, a mai adăugat Geo tot așa, stăpînit și politicos.

— De la rău la satisfăcător, sigur, e un progres, i-am spus sarcastic. Dacă asta te mulțumește, treaba ta. Pe mine însă...

Geo s-a apropiat mult de mine, s-a aplecat spre urechea mea, de parcă ar fi vrut să-mi facă o confidență, și mi-a spus fierbînd :

— Ascultați la mine, tovarășe locotenent. E foarte ușor să critici pe altul, *cînd vii la lucrul gata făcut.* M-am chinuit un an de zile, eu și locotenentul-major, ca să punem treaba pe picioare, Dumnezeu știe cîți nervi ne-au mîncat băieții ăștia și alții care-au fost înaintea lor, pînă să-i facem să înțeleagă ideea de echipaj. Nu știe nimeni prin ce-am trecut. Ce vedeți acuma e floare la ureche, dar pentru asta nu-s destule vorbele și eu n-am cum să vă conving altfel. Așa că o să țin seama și o să strîng șurubul și mai tare, dacă asta vreți.

— Hai, potolește-te, i-am spus. Ce te aprinzi așa ? Nu mai are voie omul să-și spună o părere ? Ai dreptate, vin la lucrul gata făcut, ai dreptate, tu și locotenentul-major ați făcut un lucru însemnat, dar vrei să spui că asta-i tot ce ai dorit ? Că asta-i tot ce se poate obține de la un echipaj bun ? Să n-ai nici o năzuință de progres ? Ar fi foarte trist, Geo, și nu se potrivește cu firea ta. Vreau o îmbunătățire, asta-i. Ți se pare că cer prea mult ?

— Nu-i prea mult, dar mi-e necaz că munca altuia nu-i prețuită și nu se ține seama de...

— Lasă, nu pune chiar așa la inimă. Vrei să-ți cer scuze ? Poftim, te rog să mă scuzi, am greșit.

— Nu, tovarășe locotenent. N-ați greșit. Aveți dreptate și o să iau măsuri ! Permiteți să plec !

S-a dus de lîngă mine, cătrănit, și cîteva zile a tunat și a fulgerat. Pe urmă i-a mai trecut, dar apucase să le dea oamenilor un anumit impuls pe care-l simt și-acum. Ba într-o seară, cînd eram de gardă pe divizion, Costea mi-a spus deschis :

— Știți, tova'lent, atunci la început credeam că ne merge. Erați nou, abia vedeați vedeta, iar noi știam toate dichisurile. Și știți cum e soldatul. Vrea să-și îndulcească viața cînd se poate. S-o lase mai domol dacă nu-l vede nimeni, să mănînce două porții cînd ține figura, să doarmă cît are timp de asta, că pe urmă nu se știe. Ca și-acuma. Eu pierd trei ore din somnul meu, fac de cart, da mîine nu mă scutește nimeni de la program.

— Unde vrei s-ajungi ? l-am întrebat. M-ai amețit cu vorbăria ta.

— Nicăieri. Atîta vreau să spun : la-nceput credeam că o să meargă, dar pe urmă ziceau băieții că cu locotenentul nu ține figura.

M-am bucurat în sinea mea de acest succes ieftin, fără să mă gîndesc că pînă și această victorie un pic înjositoare i-o datoram tot lui Geo...

Vraști !...Vraști !... La fiecare cîteva secunde, ca un automat, un om se pleacă spre capacul din care vine cîte-o pală de aer cald și molîu, duhnind a ulei ars. A mai trecut un sfert de oră. Costea coboară și-n locul lui trece Drăgușin. Mi-i imaginez cum încarcă mereu căldările acelea, cum unul le întinde pe rînd celui de afară, într-un circuit fără capăt.

Stau mai departe la timonă, în stînga mea capacul se deschide la fiecare cinci secunde, la fiecare cinci secunde cineva azvîrle în mare o găleată cu apă, ce lucru inutil, mă gîndesc fără voie, arunci apa din mare şi ea vine din nou înăuntru, o treabă zadarnică şi care-ţi istoveşte oamenii, dar cred că asta-i formula noastră de a rezista, n-avem încotro, trebuie să ţinem nava la suprafaţă pînă ne vine ajutor.

Şi pe urmă ? mă fulgeră deodată un gînd.

Ce va fi PE URMĂ ?

Gîndul acesta, Cora, e cel mai îngrozitor lucru pe care l-am simţit vreodată. Parcă mi s-au oprit, pentru o clipă, bătăile inimii. Un zuruit ciudat îmi stăruie în urechi, nu mai respir, ochii mi s-au pironit undeva, în noapte, degetele au rămas ţepene pe timonă ; trupul tot, într-o crispare de gheaţă, ca-n aşteptarea unei lovituri năprazнice, încordat şi strîns în sine, o fiară gata să se repeadă, sau să se apere, cu revolta deznădăjduită a celei din urmă şanse...

— Motorul din babord !... îmi urlă cineva în ureche

— Cum ?

— Apa, tova'lent. A ajuns la pompa de injecţie şi...

E Ghiţă, îi disting în întuneric ochii strălucitori ca de pisică, reflexul luminii albe a proiectorului îi scoate din întuneric obrazul mînjit cu negru, asudat, crispat.

— Opreşte-l, îi spun.

— Am înţeles.

— Cum stăm cu apa ?

— Tot aşa. Creşte.

Vraşti ! face în stînga mea cineva azvîrlind iarăşi apă. În universul ăsta de coşmar îmi face bine că constat că totuşi mai există un pic de ordine, că ceva merge înainte, ca şi cînd nimica nu s-ar fi întîmplat. Un motor se va opri, dar celălalt merge înainte, energie avem, o dovedesc be-

culețele de control de pe tablou, legătura radio se păstrează și la fiecare cinci secunde cineva golește în mare o cantitate de apă care s-a infiltrat, vicl'ean, pe lîngă dopurile bătute în pripă, printre ghemotoacele de cîlți îndesate în jurul dopurilor ; cineva și cineva și cineva veghează, nu sînt singur în lupta asta fără speranță, și asta-mi reînvie speranța.

— Mergem într-un motor, îi spun lui Ghiță, și găsesc tăria să glumesc : Economie de carburant.

— Da, tova' lent.

Dispare de lîngă mine, are destulă treabă acolo, jos. Manevrez timona pînă aduc nava pe drum ; am mai mers într-un singur motor, făceam exerciții pe mare, primeam prin radio semnalul „motorul babord avariat“ și continuam marșul corectînd direcția din cîrmă. Dîra lăsată pe mare de înaintarea vedetei căpăta o înfățișare curioasă, puțin asimetrică, dar mergeam înainte.

Vraști ! se aude mereu în stinga mea, parcă ritmîndu-mi gîndurile. Minutele trec, înaintăm încet printre valurile de smoală, uneori un talaz vine fără veste în fața mea, se prăbușește pe punte, nava se înclină, probabil apa dinăuntru aleargă într-o parte îngreunînd-o și mai mult, înclinarea crește, un calcul ar arăta care-i limita la care ne-am putea răsturna, refuz să admit această limită, pentru asta am în mînă unealta unică, minunată, suplă ca o prelungire a propriilor mele degete, fac viraje disperate și redresez de fiecare dată nava, într-o echilibristică pe care o percep acum cu fiecare fibră a mușchilor, cu fiecare nerv : *trebuie să plutească !*

Și mă gîndesc, Cora, că niciodată viața nu mi-a dat prilejul să-mi încerc hotărîrea și tăria într-o măsură atît de mare ; mă socoteam nepregătit pentru asemenea încercări, o existență banală, fără accidente, care-ți permite să reflectezi pe îndelete, înainte de a face un pas — și poate

tocmai această reflecție prelungită mi-a răpit ce aveam mai de preț într-o anumită fază a vieții mele.

Cum s-au petrecut toate astea ? De ce am ezitat în clipa decisivă, de ce n-am avut îndrăzneala să pun picio-ru-n prag ?

În primăvara cînd urma să plecăm cu „Mircea“ pe ocean, în practică, scrisorile Miei au devenit deodată triste, îngrijorate. Nu mai găseam presărate în pagini descrieri de natură sau reflecții despre cărțile citite, o neliniște fără nume respira din fiecare rînd, fără ca eu să-mi dau seama cînd începuse. În perioada aceea aveam mult de lucru, ne așteptau examene dificile, cu profesori severi ; călătoria proiectată pentru vară scurtase întrucîtva anul de școală, simțeam cum timpul se comprima, cum manualele și cursurile litografiate amenințau cu volumul lor puterea noastră de a înțelege totul, de a reține totul. Directorul de studii ne prevenise în treacăt că restanțierii vor rămîne în școală să se pregătească pentru examenul din toamnă, în timp ce ceilalți vor călători pe Mediterana, vor vizita coasta Franței, Gibraltarul, Anglia... Ți-am făcut această descriere ca să înțelegi exact condițiile în care s-a petrecut ce s-a petrecut.

Cufundat în problemele de geometrie analitică și drept maritim, învățînd pe de rost caracteristicile armamentului sau rezolvînd complicate ecuații, îmi scăpau nuanțele din scrisorile ei, nu luam în seamă unda de deznădejde care plutea peste paginile scrise mărunt, cu litere înflorite de caligraf medicval ; săptămîni de-a rîndul nu ieșeam din școală, ne petreceam duminicile în recapitulări febrile, și-i scriam în chip de scuză scurte scrisori în care-i arătam că sînt foarte ocupat. Cînd am ieșit, după o asemenea perioadă, și am căutat-o acasă, am dat cu ochii de mătușa ei. Se transformase mult de cînd n-o mai văzusem, de la vizita aceea din vacanță ; părul ei cărunt și îngrijit

îi atîrna acum, în șuvițe nepieptănate, dintr-o basma legată la nimereală ; un capod lălîi, decolorat pînă la cenușiu, cu mînecile suflecate, îi dădea o înfățișare stranie, ca un costum de carnaval. Cînd am sunat, a ieșit trîntind ușa marchizei ; avea o țigară-n mînă și venea spre poartă tîrșîind în silă niște papuci buni de aruncat la gunoi.

— Sărut mîna, am bîlbîit. Mia e acasă ?

A aruncat o privire înapoi. Mia ieşise şi ea în uşă.

— Vin acum, Radule !

— Stai niţel acolo, i-a strigat mătuşa cu glas răguşit. Am o vorbă cu dumnealui.

— Tanti... a încercat Mia.

— Intră-n cas' !

Și s-a făcut spre ea așa cum ai goni un cîine vagabond care s-a luat după tine pe stradă.

Mia a dispărut dincolo de ușa cu multe ochiuri de geam patrate și bătrîna și-a tîrșîit papucii mai aproape de poartă. Așteptam, țintuit locului de privirea ei fixă, halucinată, așteptam urmarea, deși undeva în subconștient creștea dorința nebună să mă îndepărtez cît mai repede de poarta aceea.

— Ascultă, băiete, mi-a spus bătrîna cu glas spart, parcă pusă pe harță. De-un an de zile te tot ții de capul fetei. Ce ai de gînd ? Fă la un fel. Ori o iei de nevastă, ori nu-i mai încurca drumurile. Trebuie să-și facă și ea o situație. Pînă cînd o s-o țineți așa ? A respins trei cereri în căsătorie din cauza ta !

S-a întrerupt, a pîcîit din țigara stinsă, a aruncat-o cu dispreț în stratul de flori încă nelucrat și s-a întors iarăși spre mine, punînd mîna-n șold :

— Credeai că-ți merge, să profiți de o fată fără mamă ? Eu — și și-a împuns cu un gest nesigur pieptul,

de cîteva ori — eu îi sînt mai mult decît mamă ! Și n-o să spună nimeni că n-am grijă de ea !

S-a întors brusc, fără să-mi arunce o privire, și s-a dus în casă, hîrșîind cu papucii aceia oribili pe aleea de beton. Avea un mers straniu, șovăielnic, poticnit, și mi-a trecut prin minte întrebarea dacă nu cumva trăsese o dușcă înainte de această plăcută convorbire, în care eu n-avusesem prilejul să articulez nici un sunet. Ușa s-a trîntit în urma ei de-au zăngănit gemulețele acelea în ramă de fier. Cîteva secunde am rămas locului, prostit, incapabil să iau o atitudine, apoi am plecat încet. Mia m-a ajuns din urmă în capul străzii. Respira repede, probabil că alergase după mine să m-ajungă :

— De cînd te strig ! m-a mustrat ea. De ce-ai plecat așa de repede ? Ți-a zis ceva mătușa ?

— Ei...

— Ce ți-a spus ? A vorbit urît, așa-i ? Știam eu. Trebuia să te previn. Dar ți-am scris în scrisori și credeam că ai să înțelegi. Nu știu ce-i cu ea de la o vreme. Bea coniac și cafea toată ziua. Cu mine se poartă ca un zbir. Îmi vine uneori să-mi iau cîmpii. Cînd mă-ntorc de la serviciu, mi-e teamă să mai intru în casă.

— Ascultă, Mia, de ce nu te muți în oraș ?

— Undeeee ? a întrebat ea ascuțit.

— În oraș. Cu cameră mobilată. Decît să suporți la infinit teroarea asta...

— Ești copil, a decretat Mia ridicînd din umeri. Crezi că m-ar lăsa ? Ea, dar mai ales tata ? Le-au intrat tot felul de prostii în cap, toată ziua îmi dau sfaturi și mă amenință — iar tu, hodoronc-tronc : să-mi iau cameră în oraș !

Am tăcut. Nu-mi venea nici o idee. O idee aveam eu, dar nu îndrăzneam să mi-o spun măcar mie însumi. Abia

împlinisem douăzeci de ani ; Mia avea cu doi ani mai puțin... Poate că mătușa avea dreptate. De ce n-aș cere-o în căsătorie ? Dar nu îndrăzneam să spun lucrurilor pe nume. Cum să-ncep ? Ce-o să zică ? N-o să rîdă de mine ? Ce-i ofeream eu, elev de școală militară, aflat undeva, la jumătatea drumului ? Dacă ideea i se pare absurdă sau, mai rău decît atît, ridicolă ? Mergînd alături de ea, pe stradă, dialogam în gînd :

— Mia, ce-ar fi să ne căsătorim ?

— Vorbești serios ? Să mă căsătoresc *cu tine ?*

— Cu mine. Doar ne iubim. Ne cunoaștem bine de atîta vreme. Mi se pare firesc să...

— Termină cu prostiile. Unde-o să locuim ? Să stau singură săptămîni întregi, și să te aștept la poarta școlii, duminica ?

— Bine, dar mai am nițel și termin școala.

— Și ? După asta ? Te repartizează cine știe unde, sau pleci cu vaporul, sau... Ce fel de viitor îmi oferi tu ?

Bine-nțeles că un dialog ca acesta n-avea cum să mă încurajeze. Am decis să mai aștept, s-o iau cu binișorul, să pipăi terenul înainte de a mă avînta într-o complicație de proporții și răspunderi pe care deocamdată le intuiam numai. Am discutat despre lucruri mărunte, am pus-o la curent cu preocupările mele, i-am povestit despre colegi și profesori, pe urmă am întrebat-o așa, ca din întîmplare :

— Și tu... cum o mai duci ? Am auzit că ai primit niște cereri în căsătorie.

— Multe mai auzi tu, mi-a spus ea îmbufnată. Și ce dacă am primit ? Vrei să știi ce răspuns le-am dat ? O dată ce mă vezi aici, cu tine...

Am strîns-o de mînă, recunoscător. Mă preferase, deci. Dar trebuia să merg mai departe.

— Înseamnă că nu ți-au plăcut candidații.

— Candidații ? Nu mi-a plăcut ideea. E o diferență. De ce să mă căsătoresc ? Am o colegă care a-nceput-o de la șaisprezece ani. Cu serviciul, cu spălatul rufelor, cu copil... Arată ca o stafie. Are un soț care nici mîncarea nu știe să și-o încălzească singur.

— Poate nu-s toți așa, am încercat.

— Nu mă interesează. Deocamdată nici un vreau să mă gîndesc la asta. Toate la timpul lor.

Cred că-nțelegi de ce am lăsat subiectul ăsta, cel puțin, pentru moment. În fond puțin îmi păsa de ideile mătușii, odată ce nici Miei nu-i păsa. N-aveau decît să vină zece candidați, ea tot mie îmi scria și tot cu mine se plimba în scurtele învoiri de duminică după-amiază. Și am rămas în expectativă, bucurîndu-mă în mod laș că nu eram obligat să iau nici o hotărîre...

Pînă în vară, în preajma plecării, am evitat să mă mai gîndesc la asta.

...Se petrece ceva ciudat. Mă uit la aparate și-mi dau seama că é ceva în neregulă. De fapt, ar trebui să înțeleg odată că n-are cum să fie în regulă. Carena ciuruită ca o sită, un motor avariat, furtună... Totuși de ce nu înaintăm ? De ce motorul lucrează în plină turație și totuși viteza a scăzut atîta ?

— Să vină maistrul sus, poruncesc omului de lîngă mine, telegrafistul de data asta, care golește neobosit gălețile cu apă.

După o clipă Geo e aici, prezență masivă și liniștitoare.

— Ordonați, tovarășe locotenent.

Iar mă înfurie cu protocolul lui.

— Viteza, îi spun. Aproape că stăm pe loc.

Geo se uită la aparate. Pe urmă pune mîna pe proiector. Mătură valurile cu lumina aceea veselă, în care furtuna albă face să danseze milioane de fluturași cenușii,

apoi o ațintește asupra punții. Balustrada pare învelită în celofan ; parîmele cu care e legată ancora au încremenit într-un înveliș sticlos. Cîte-un val trece peste punte, spală învelișul acela, îi dă o strălucire și mai intensă, parcă netezindu-l.

— A dat chiciură, mă informează Geo. Dar vîntul s-a mai domolit nițel.

— Viteza, îl repet. Nu vezi că nu mai înaintăm ?

Oftează, dă din cap cu înțelegere, lasă proiectorul în voia lui și se apropie de mine :

— E și normal, tovarășe locotenent. Apa din forpic îngreunează nava. Nava merge înclinată, pupa iese afară din apă, elicea nu mai prinde nici pe jumătate.

— Ai vreo soluție ? îl întreb nerăbdător.

— Soluție ? Toate lucrurile au soluție. Să inundăm magazia de muniții de la pupa. Aducem nava la orizontal...

— ...Și ne ducem la fund.

— Nu. Dacă lansăm torpilele, se ușurează...

— Torpilele ? țip la el. Ești nebun ? Să lansăm torpilele fără să încercăm nimic altceva ? Ce-i acolo, în forpic ? Poate-i numai o-mpunsătură de ac. Se poate astupa cu degetul. Douăzeci de găleți de apă. Infiltrate treptat, în timp. Dacă era o infiltrație mai serioasă, nava s-ar fi înclinat demult. Într-un sfert de oră îl golim. Și tu mă sfătuiești să lansez torpilele ! Nu te mai recunosc, zău așa !

Îi simt mîna viguroasă apucîndu-mi brațul mai sus de cot, zmucindu-l, atrăgîndu-mă spre el :

— Ne scufundăm, nu vezi ? îmi urlă în ureche. Ne ducem dracului, cu torpile cu tot. Numai tu ești de vină. Tu, cu eroismul tău inutil. Trebuia să cauți șalupa pe toată marea. La ce ți-a folosit ? Ce rost avea toată schema asta ? Că i-ai spus bezmeticului de caporal să taie remorca ? O tăia el și așa, n-avea grijă. Te-a impresionat

cu poveștile lui, că n-o lasă ? Parcă era ținta lui taică-său ! Și-acuma, poftim ! Pierdem nava ! Ce te leagă pe tine de nava asta ? Ești venit aici de două luni. Nu știi nimic despre ea. N-o simți în palme, în tălpile picioarelor, n-o simți ! Se duce la fund centimetru cu centimetru, se umple cu apă, merge cu botu-n jos ca o balenă moartă, și tu habar n-ai. Asta-i nava mea, să știi ! Aici am deschis ochii. De trei ani, zi de zi, dimineața urc pe punte și o simt cum vibrează sub pași. Și-acuma o pierd, o pierd cu fiecare minut care trece !

Îmi dă drumul de braț, simțisem strînsoarea aceea dureroasă ca de clește, dar mă bucur că în sfîrșit s-a spart gheața, s-a spart pojghița aceea de politețe neutră, Geo merge de-a dreptul, spune fățiș ce gîndește ! O bucurie ciudată, amară ca orice bucurie mijită-n ceasuri grele. Și totuși, abia acum simt îndîrjirea cum mă cuprinde din creștet pînă-n tălpi, o fierbințeală care-mi iuțește sîngele ca un pahar de alcool înghițit în grabă. O bucurie nebunească, o exaltare fără nume, vecină cu demența : cu un om ca ăsta poți răsturna munții, îl am aliat fără rezerve, pot înfrunta cu el viața și moartea !

— Dă-mi o țigară, spune Geo telegrafistului care răstoarnă, imperturbabil, eterna găleată cu apă.

— Imediat, tova' maistru !

Țip la Geo :

— Lasă țigara, Geo, dă-o dracului de țigară ! Ia un om cu tine și du-te la forpic.

— Eu ? face el potolit. Am nevastă și copil.

— Ai mai spus astăzi fraza asta. Pentru ei fă-o !

— Ne riscăm viața degeaba. Acum trebuie să apară ajutorul.

— Nu știu cînd apare ajutorul. Ajutorul e aici, în noi. Nădejdea, salvarea, e în mîna noastră. Trebuie să ne salvăm !

Cred că a-nțeles. N-avem timp de discursuri, de vorbe mari ; totul e limpede și lesne de înțeles. Cît mai avem o șansă, trebuie s-o folosim.

— Te duci, sau mă duc eu ? îl întreb nerăbdător.

— Mă duc, spune simplu Geo. Să vină Costea sus ! îi spune lui Matei. Și dă-mi odată țigara aia !

Marinarul îi întinde o țigară și chibrituri. Și-o aprinde, pitulat după scutul comenzii, unde vîntul bate mai puțin. S-a înălțat iarăși lîngă mine, masiv, dominator. Dar parcă-l simt mai aproape acum, de cînd a avut izbucnirea aceea.

— Ascultă, Geo, tu știi ce-nseamnă nava asta pentru mine ? O visam de cînd aveam zece ani, cînd nici nu știam bine cum arată o navă. Am hrănit visul ăsta toată viața. Îți închipui că mi-e ușor s-o pierd ? Mă crezi un om de nimic, căruia nu-i pasă de ce se-ntîmplă ? Nava este a mea cît e și a ta. O iubesc cum o iubești și tu. Dar spre deosebire de tine, nu mi-am pierdut speranța.

— Speranță nebunească, spune Geo trăgînd din țigară. Măcar să ne țină la suprafață pînă vin ăia. Dacă mai apucăm vreodată să-i vedem venind. Nu știi ce e jos.

— Ba știu. Dar mai știu că sîntem șapte oameni aici. O să luptăm.

— O să luptăm degeaba. E prea grav ca s-o mai putem scoate la capăt. Cred că pînă să vină ei, ne bălăcim în zeama asta de jos.

Face un gest de dispreț spre apa neagră, un gest pe care i-l intuiesc doar, din tonul cu care a pronunțat cuvîntul.

— Deocamdată plutește.

— Poate, dacă lansăm torpilele...

— Nu lansez nimic !

Costea a venit pe punte, cărînd după el toate materialele. Aș vrea să știu ce gîndește.

— Ți-e teamă, Costea ?

— N-are importanță, spune el. O viață are omul. Dacă credeți că ajută la ceva, mă duc și-n fundul iadului.

— Bravo. Știam eu că...

— Hai să mergem, mă întrerupe Geo. Discursurile la șampanie, nu acum.

Pleacă spre prova, și Costea îl urmează ca o umbră. Vestele de salvare, portocalii, dau ceva grotesc siluetelor lor înalte. Potrivesc nava din cîrmă atît cît să pot evita valurile mai mari. Cel puțin să le ușurez drumul pînacolo.

VII

MI-I IMAGINEZ în compartimentul acela mic, lipsit de aer, o cutie de chibrituri în care doi oameni abia au loc să se clintească. Forpicul este un compartiment cu pereții piezișsi, care urmează forma navei, tot mai ascuțită spre prova. Un spațiu de siguranță, pentru caz de ciocnire, un loc care și așa nu poate folosi la nimic. Acolo se află lanțul ancorei și vinciul, e al naibii de strîmt, mi-i închipui pe cei doi cotrobăind prin apa care umple pe jumătate compartimentul, căutînd pe pipăite să vadă unde sînt spărturile. Lumina nu ajută la nimic, vor trebui să lucreze orbește... Geo a luat ciocanul. Vor bate dopuri în spărturi. N-am încercat niciodată să bat cu ciocanul sub apă...

„Orice furtună e o primejdie potențială, tovarășe locotenent". Parc-au trecut ani de cînd mi-a spus această frază, avea dreptate Einstein, relativitatea, asta e, totul depinde de viteza cu care se petrec lucrurile, timpul are dimensiuni schimbătoare, și mai depinde de temperatura interioară, ani de zile ești rece și liniștit, treci cumva pe lîngă evenimente, afli despre întîmplări extraordinare și ți se par simple povești, nu crezi în extraordinar cîtă vreme ești departe de el — și deodată, vîltoarea te absoarbe, te frămîntă, te remodelează, dă sufletului o înfățișare

nouă, totul într-o fracțiune de timp atît de scurtă, scurtă dar aptă de minuni...

Păstrez direcția, cu motorul lăsat foarte încet, și caut să evit valurile mari. Cînd și cînd sting proiectorul și mă uit în jur, pe marea întunecată. Nu, nici o luminiță, sîntem singuri, atît de singuri sub cerul negru, între talazurile care forfotesc, clocotesc, năpădesc fără veste puntea, rînjesc sfîrîind lîngă bordaj, așteptînd clipa în care să ne cotropească de-a binelea, bufnesc în coastele navei, pîndesc din toate părțile ca o haită de lupi. Uneori mă întreb, absurd, dacă marea nu-i o ființă vie, o vrăjitoare rea căreia am cutezat să-i încălcăm domeniul, iar drept pedeapsă ne-a trimis această urgie pe care-o înfruntăm în hohotele de rîs ale furtunii.

În sfîrșit, capacul de la forpic se deschide, Geo sare afară, se apleacă, ia căldarea, o răstoarnă peste bord, o înapoiază celui de jos, trîntește repede capacul, vine un val, îl izbește, vesta portocalie licărește prin spuma albă care-o înconjoară, valul a trecut, iarăși capacul, iarăși căldarea goală, o muncă atît de mizeră, de diferită de ceea ce știu eu despre serviciul pe o navă...

Cei doi oameni golesc neîncetat forpicul, n-am cum să-mi dau seama dacă nava s-a îndreptat sau nu, simțul echilibrului s-a alterat, nu simt decît legănatul acesta în care nu știu niciodată bine care-i orizontala, măcar de-ar fi ziuă, m-aș lua după linia orizontului, dar bezna a-nghițit demult hotarul dintre mare și cer.

Ce-ai face, Cora, dacă ai fi soția mea și m-ai ști aici, departe, împreună cu marinarii mei, luptînd pur și simplu pentru viață, pentru ziua de mîine, pentru iubirile încă neconsumate, pentru băieții aștia cu dorurile lor, cu visele lor ? Tot zbuciumul nostru are drept punct de plecare o frază aruncată de cineva : „principalul e să plutească". Mă întreb, Cora, cum ai suporta tu plecările mele, cărora

neprevăzutul le atîrnă deasupra un mare semn de întrebare. Ne cunoaștem de-un an, ți-am recitat versuri și te-am ascultat cînd îți povesteai viața, te-am făcut părtașă viselor mele și te-am îmbrățișat în cămăruța aceea scundă, mirosind a var proaspăt, și ți-am spus că n-am curaj să mai iubesc. Dar te iubesc fără voia mea, te-ndepărtez cu rațiunea, în timp ce inima mă-ndreaptă către tine, mă balansez nehotărît între drumuri, am fost totdeauna un nehotărît, sau am fost pînă-n seara asta, pînă la coșmarul pe care-l trăiesc acum și care și-a pierdut din intensitate prin însăși durata lui dincolo de limitele omenești.

Lîngă mine, capacul de la motoare se deschide iarăși, reîncepe balansul unui om cu o căldare în mînă : vrașți ! Probabil că apa crește iarăși, s-a infiltrat, au slăbit dopurile, ori pompele s-au înfundat, la urma urmei nava tot e sortită pieirii, un singur gînd mă stăpînește, să rezistăm pînă vine ajutorul, salvarea, deocamdată salvarea e în noi, îmi repet asta fără încetare, trebuie să-i fac pe oamenii aceștia să înțeleagă...

Ah, dac-aș ști *semnul*, dac-aș stăpîni puterea aceea necunoscută, capabilă să insufle oamenilor din energia mea, din dorința mea de a rămîne demni pînă la capăt, dar poate că-l știu, semnul, *omul ăsta știe semnul*, poate că-l știm cu toții dar n-am arătat-o pînă acum, tocmai pentru că n-a fost nevoie. Citeam undeva că un tigru care aleargă cu prada în gură, urmărit, și întîlnește un obstacol, sare peste el, și în clipa săriturii dezvoltă o putere egală cu a unui automobil, *dar numai în clipa aceea*, ca și cum ghemul acela de mușchi, de nervi, de tendoane, păstrează cu grijă în sine această energie latentă, capabilă să se dezlănțuie numai într-o împrejurare deosebită, oameni buni, dacă un tigru *știe semnul*, de ce nu l-am ști și noi ?

Poate că-l știm...

Sigur că-l știm !

Dovada ? Sînt oamenii mei, oamenii mei care preferă să nu dea nici un titlu glorios faptei lor, ei au altă treabă, să acționeze, ei fac de fapt nava să plutească, un comandant nu este nimic fără soldații care-i ascultă ordinele și care i se supun la bine și la rău, poate nici nu era nevoie de intervenția mea, s-ar fi descurcat și singuri, ba nu, trebuia o mînă, *un semn*, un simbol al autorității care să adune eforturile tuturora la un loc, să le conjuge, să-i facă să înțeleagă că nu sînt șapte inși, ci un colectiv format din șapte inși, m-am socotit și eu printre ei, e firesc, fac parte organică dintre ei, ei fără mine și eu fără ei, ne-am pierde și ei si eu sensul adevărat, sensul acesta unic tradus într-o frază pe care cineva mi-a repetat-o din camera lui liniștită și bine luminată de pe țărm : „principalul e să plutească..."

Noi, colectivul, mă umflu-n pene cînd rostesc fie și mintal fraza asta, de fapt sîntem al naibii de puțini ; Geo și Costea la prova, eu imobilizat aici, la timonă, mai rămîn patru inși, unul face vraști ! la fiecare cinci secunde, golește apa asta interminabilă, rămîn trei, dintre care unul apasă o pernă peste spărtura cea mai mare, rămîn doi, cu schimbul, încarcă mereu găleata cu apă, folosesc probabil ispolul, un fel de făraș adînc cu care pescarii golesc bărcile de apă pe vreme rea, și mergem înainte, dincolo de toate acestea ne împlinim determinarea fundamentală, destinul eroic dar nespectaculos, de cînd, oare de cîte ore durează acest efort al tuturora, această luptă tristă cu un final îndoielnic, acest efort care seamănă mai degrabă a pedeapsă absurdă ?

Dar trebuie s-o îndeplinim cu toată hotărîrea, abia acum înțeleg cu adevărat ce înseamnă să fii hotărît, să știi ce vrei și mai ales ce să ceri altora. Ce-am cerut eu

de la viață ? Care mi-a fost ținta, care mi-au fost speranțele, ideile, sensul de a exista ? O singură dată m-am aflat în pragul unei hotărîri radicale, dar atunci am luat-o o secundă prea tîrziu. Probabil că aici, ți-am spus, e greșeala mea.

În preajma plecării, ne-am ambarcat pe „Mircea“ pentru antrenament. Ieșeam în larg o zi sau două, ridicam velele, făceam de cart, ca să ne deprindem pentru drumul lung care ne aștepta. Geo absolvise școala de maiștri și, pînă la repartizare, fusese numit la nava-școală, să dea o mînă de ajutor la pregătirile de plecare. Cînd l-am întîlnit pe punte, am sărit bucuros la el :

— Măi, ce mai apariție ! Parc-ai fi amiralul Nelson în persoană !

— Prezintă-te frumos, elev ! a glumit Geo. Salută-mă cît mai ai timp. La anul pe vremea asta o să te salut eu și o să-ți spun „tovarășe locotenent“.

— Ești repartizat pe „Mircea“ ?

— Da de unde ! Stau aici pînă vă văd plecați, fac cîrcă pentru voi și pe urmă — bai-bai ! Vă fac cu mîna de pe chei. Așa-i viața cîte odată. Unul muncește și altul folosește. Tu ce faci ? Pleci la plimbare, hai ?

— Plec, i-am spus cu mîndrie. Îți stă grozav în chip de maistru.

— Mie ? a rîs Geo măgulit, apoi s-a întors către un marinar care tîra ceva pe punte : Măi frățioare, nu ți-e milă de puntea asta curată ca masa ? Fă bine și umblă mai cu grijă !

Soldatul l-a ascultat în poziție de drepți și i-a răspuns după regulament :

— Am înțeles !

Îl admiram. Geo arăta ca un adevărat lup de mare, impunea oamenilor cu statura lui, cu glasul puternic și hotărît, cu privirea lui mîndră și dreaptă...

— Au să moară fetele după tine, Geo.

— Lasă că nici cu tine nu mi-e rușine. Te-am văzut mai ieri la film cu o fată drăguță... E logodnica ta ?

— Nu, m-am apărat eu ca de-o învinuire. Așa, o cunoștință.

— Drăguță, în tot cazul. Și știi că mă pricep...

Am rîs amîndoi. Pe urmă, fiecare cu treburile lui. După-amiază, învoire generală. Mai era o zi pînă la plecare. Am pornit spre oraș cu aripi la picior. Ca să nu mai dau ochi cu mătușa, îi scrisesem Miei să mă aștepte în fiecare zi la aceeași oră, la fereastră ; am să trec pe stradă și o să mă vadă. Dacă n-am venit într-un sfert de oră, înseamnă că se amînă pentru ziua următoare...

M-a așteptat cu fidelitate zi de zi, pînă la învoirea aceea. Am trecut în sus și-n jos pe strada ei ; la a doua trecere, și-a găsit de lucru pe afară și mi-a făcut un semn tainic. Am pornit mai departe și am așteptat-o în colț. Purta o rochie simplă, dreaptă, pînă la genunchi, albă cu niște cercuri roșii și albastre care sugerau niște colaci de salvare. Cred că o pusese în onoarea mea. Dar era tristă și am întrebat-o de ce.

— Tanti, a oftat ea. Nu-mi dă pace deloc. O obsedează ideea că rămîn nemăritată.

Am rîs, a rîs și ea, și n-am băgat de seamă că rîsul ei era silit.

— Așa-s bătrînii, Mia. De la o vreme încep să aibă griji care nu-i privesc.

— Parcă ar vrea să scape de mine. Și doar o ajut la treabă, îi fac toate voile, salariul i-l dau tot în mînă. Ce mai vrea de la mine ?

Mergeam în stînga ei, și aș fi vrut s-o încurajez, dar nu aveam cu ce. În loc de asta, mă vedeam iarăși, în închipuire, sărindu-i în ajutor ca un Făt-Frumos din poveste, deși știam că n-am nici pe departe posibilitățile acestui personaj în a scoate din încurcătură fetele triste. Nu găseam cuvintele, totdeauna ne e greu să consolăm pe alții de niște necazuri despre care habar n-avem.

— Fă-te și tu că nu observi, i-am spus.

— Cum să nu observ, dacă-mi repetă toată vremea mărită-te, mărită-te, mărită-te ?

— Îmi pare rău că lucrurile au ajuns pînă aici. Părea așa de cumsecade atunci cînd am văzut-o...

— Chiar era cumsecade. Și este și acum. Mai puțin obsesia asta, pe care nu pot să mi-o explic... Dar hai să vorbim despre lucruri mai interesante.

— Despre ce ?

— Despre meseria ta, de exemplu.

Eram în elementul meu. Îi mai vorbisem despre visele mele, despre dorul de călătorie, acum toate acestea primeau o formă precisă ; i-am înfățișat viața de marinar, cu riscurile ei și cu minunățiile ei, i-am vorbit cu același avînt, cu aceeași bucurie lăuntrică, aproape o exaltare, care precede un eveniment visat, dorit, așteptat...

— Tu cel puțin ai o certitudine, a murmurat ea într-un tîrziu.

Se înserase, mergeam în neștire pe bulevard, pe sub marile coroane foșnitoare ale teilor ; lumea se rărise, cred că ne apropiam de marginea orașului, am luat-o de mînă, am întors-o spre mine, ne-am îmbrățișat. Pe urmă, cînd ne-am desprins, sub privirile critice ale unei bătrîne simandicoase, i-am spus căutîndu-mi cu grijă cuvintele, tremurînd de teamă îndată ce le pronunțam, pîndindu-le efectul pe fața ei tristă :

— Mai am un an și termin școala. După asta, am putea să ne căsătorim. Să scapi de...

Ea a tresărit și mi-a dat drumul de mînă :

— Lasă, Radule, să nu mai vorbim despre asta. M-ai înțeles greșit. Eu ți-am povestit așa, ca unui prieten. Nu ca să-ți stîrnesc compătimirea. Îți dai seama, nu m-aș căsători niciodată de nevoie, sau dac-aș ști că asta e un act de binefacere.

Răspunsul ei m-a descumpănit. Greșisem undeva, în toată această construcție minunată care era dragostea noastră, ceva fusese clintit din loc și totul amenința să se năruie, ca-n comediile vechi în care un domn îmbrăcat corect, cu o figură impasibilă, izbutește în cîteva clipe să devasteze o casă. Nesigur pe mine, poate încă nedecis, mă mustram că nu reflectasem destul înainte de a pronunța cuvintele acelea. O cerere în căsătorie nu se face așa, pe stradă, în ajunul unei plecări, și nu se leagă de o discuție anterioară. Avea dreptate să fie nemulțumită ; lăsasem impresia că îi fac această propunere nu din dragoste, ci din milă. Aș fi vrut să-i demonstrez că n-are dreptate, că sentimentele noastre, că firea noastră, că amintirile noastre, preferințele noastre comune — totul ne apropie, iar căsătoria n-ar fi decît o urmare firească a atîtor lucruri frumoase și pure.

— Înțelege, Mia, aici e vorba de dragoste și nu de... Ai interpretat greșit, de fapt eu mai demult am vrut să...

— Te rog, Radule. Te rog din suflet, să nu mai vorbim despre asta acum.

— Dar cînd să vorbim ?

— Altă dată. E vreme destulă pentru toate.

Am tăcut.

Am tăcut, inhibat de defectul acela pe care zadarnic încercam să mi-l scuz ; nehotărîrea mea începuse îndată să-și caute justificări : de ce să insist ? S-ar supăra și mai

tare. O gafă reparată e de două ori gafă. Mă mulțumeam cu refuzul acela ; în fond mi-am făcut datoria, mă scuzam față de mine, dacă ea nu vrea, ce rost are să stărui ?

— E tîrziu, hai să ne întoarcem, mi-a spus ea.

În colțul străzii, feriți de ochii mătușii care probabil pîndeau pe după perdele, ne-am sărutat pentru ultima oară.

Geo și Costea au terminat, în sfîrșit, cu apa din forpic. Unul îl ajută pe celălalt să iasă din compartiment, îi văd cum închid cu o grabă disperată capacul, apoi un val îi acoperă ; se lasă amîndoi tîrîți de apă, se lasă să cadă pe puntea săltată brusc, și în cîteva clipe sînt lîngă mine. E trist să vezi un om istovit, dar mi se pare groaznic să vezi doi oameni de statura lor, doi bărbați înalți și voinici, ajunși la capătul puterilor. Drăgușin îi ajută să treacă dincoace de scut și le întinde ceva.

— Ce-i asta ? întreabă Geo.

— Coniac, tova' maistru. Trageți o-nghițitură.

Îi văd pe amîndoi, pe rînd, ducînd la gură bidonașul ; îi las să răsufle ; le spun fără să mă desprind de timonă :

— Bună treabă, Geo. Navigăm aproape ca în condiții normale.

Tac amîndoi și-și freacă obrajii înghețați și uzi. Drăgușin și-a reluat ocupația lui monotonă : vrești ! vrești !...

— E o cîrpeală de doi bani ! izbucnește Geo. Acolo trebuia cheson de ciment. Nici nu știu cît o să țină. De două ori au sărit dopurile afară.

— Sînt găuri mari ?

— Mici. Vreo trei cît degetul. Or mai fi și altele mai mărunte, dar nu le-am găsit. Apa se infiltrează. Dacă nu vin ăia într-o oră, luăm distracția de la început.

Vorbele lui îmi trezesc iarăși durerea aceea chinuitoare, ascuțită : și dacă vin „ăia" într-o oră ? Bine-nțeles,

atunci sîntem scăpați... Vedeta cealaltă se va apropia, săltînd pe valurile înalte, voi vedea luminile ei în dans ciudat, apoi glasul lui Marius, întărit de megafonul electric : „Îmi pare rău că ați pățit-o, tăticu". Va arunca spre noi o parîmă, atîta, nici gînd să ne apropiem bord lîngă bord, pe balansul ăsta navele s-ar lovi una de alta ca doi iezi care se hîrjonesc pe-o pajiște. Marea e atît de puternică și de temută, încît schimbă înfățișarea lucrurilor, își impune propriul ei sistem de valori ; în fața forței ei uriașe forța cea mai mare după dimensiunile omenești devine o jucărie. „Puțină baie, tăticu, ar striga apoi Marius, nu se poate altfel, v-aș fi scutit bucuros de plăcerea asta", și-n lumina proiectorului oamenii vor sări unul cîte unul, vor coborî pe parîmă, se vor avînta gîfîind spre nava cealaltă, întîi l-aș trimite pe Ion, e cel mai greu lovit de starea mării, ba nu, mai întîi pe Geo, ca să le dea curaj tuturora, nu e glumă să te tîrăști douăzeci de metri prin valuri ținîndu-te de o biată parîmă, unul cîte unul vor sări în apa rece, se vor cățăra pe puntea vedetei celeilalte, bucuroși că sînt teferi.

Ultimul voi sări eu, comandantul, așa se cuvine, așa scrie prin cărțile despre naufragii, comandantul părăsește nava ultimul, sau, alteori, rămîne eroic, cu un zîmbet senin, singur pe puntea vastă și pustie care se afundă încet, comandantul, salutînd, preferînd să piară eroic decît să supraviețuiască dezonoarei de a-și fi pierdut vaporul... Romantic, dar nu se potrivește cu cazul de față ; asta era prin cărți, sau poate așa gîndeau oamenii vremurilor de demult, acum e altceva, șantierul naval e capabil să construiască altă navă într-un timp anume, dar nici un șantier din lume nu poate să construiască un comandant care-a luptat pînă-n ultima clipă ca să-și salveze nava. A făcut ce-a putut, comandantul. Cine i-ar cere să... ?

Ultimul voi sări eu, comandantul, va trebui mai întîi să deschid valvulele de inundare, dacă mai e nevoie de așa ceva, oricum, așa scrie la carte, nava trebuie scufundată de-a binelea, ca nu cumva epava să rămînă între două ape și să lovească vreun vapor în trecere... Epava ? EPAVA ? ? Asta se cheamă epavă, o vedetă torpiloare întreținută perfect, cu motoare puternice, cu radiolocator nou-nouț, cu timona asta care mi-a devenit atît de familiară — epavă ?

Oricum, altă soluțe nu-i, în război comandantul își face socoteala că la un atac, din zece vedete plecate atît la sută nu se vor mai întoarce niciodată... Asta în război, dar acum, din cauza unor blestemate de spărturi, să las bijuteria asta să se ducă la fund, să-i urmăresc, de pe puntea salvatorului, ultima legănare înainte de... ? Ba Marius nici n-o să-mi dea voie, știe că m-ar impresiona prea mult, ar pune motoarele vedetei lui în plin și ar spune răgușit „Gata, tăticu, distracția s-a terminat“, iar mîine la bază vor avea un echipaj și un comandant fără navă...

Toate gîndurile astea, Cora, îmi trec prin minte acum, lîngă mine un om aruncă netulburat gălețile cu apă, ce-o fi gîndind, vraști ! zgomotul a început să mă agaseze, vraști ! o obsesie, ba nu, un indiciu că cei de jos nu-și fac gînduri din astea, vraști, pur și simplu ei golesc apa, principalul e să plutească, plutește, asta-i tot ce vor și tot ce realizează acum mîna aceasta de oameni — oamenii mei. „Nu las eu țînta, tova'lent“, iar eu să las vedeta, nava pe care mi-am realizat visul de marinar ?

— Geo !

— Ce-i, Radule ?

E liniștit, sau izbutește să pară, sau e atît de istovit încît pînă și glasul lui pare indiferent, neutru, lipsit de modulațiile emoției.

— Geo, ar fi păcat s-o pierdem.

— Mare păcat. Ți-am spus doar : o simt ca pe-o parte din mine.

— Și eu o simt ca pe-o parte din mine. Nu pot să-ți explic acum...

— Nu-i nevoie, spune el. Te cred.

— Treci o clipă la timonă. Mă duc pe jos.

— Bine.

El trece-n locul meu, știu că e obosit, înghețat, i-ar trebui un sfert de oră de odihnă, tuturora ne-ar trebui un răgaz oricît de scurt, o clipă de uitare, simt nevoia măcar pentru un moment să evadez din acest univers straniu, de coșmar, să uit amenințarea sumbră care-mi strînge inima, să-mi smulg doar pentru o clipă din inimă neliniștea și regretul și gîndul dureros, ce bine era dacă nu se-ntîmpla asta, gîndul chinuitor că am pierdut ceva drag, oftez, viața e un șir de pierderi imperceptibile, de renunțări, de capitulări și de înfrîngeri.

Cobor, mi se pare straniu zgomotul acesta, un singur motor în funcțiune, pompele țiuind tot așa, și Ion, ghemuit în colțul lui, cu figura crispată și imobilă, apăsînd la nesfîrșit perna pe spărtura aceea. Gliță a lăsat găleata din mînă cînd m-a văzut, iar Matei a rămas cu ispolul în aer, ce instrument demodat, uite că toate lucrurile au rațiunea lor de a exista, pînă și această modestă unealtă a pescarilor. Un șuvoi subțire de apă se scurge din ispolul încă plin, Matei observă și-l lasă repede în jos și apa curge toată odată. Apa le vine pînă la genunchi, aici unde mă aflu locul e ceva mai ridicat, dar nava face un salt și atunci îmi simt picioarele învăluite în ceva rece, mă uit la picioare, apa e tot așa, gălbuie cu reflexe frumoase de curcubeu șerpuind într-un desen schimbător, petele de ulei care s-au amestecat, s-au prelins, s-au zbătut și s-au întins și se împrăștie la fiecare picătură

în cercuri de culori înșelătoare. Apa tremură la vibrațiile motorului, parcă înfioratã de brizã ; mă tîrăsc cum pot, aplecat, ridic sprîncenele spre Ion și el își ghemuiește mai mult umerii, cu un zîmbet umil, de parcă ar avea vreo vină.

— Mai poți ? îl întreb.

Încuviințează energic din cap, de cîteva ori la rînd ; își dă seama că dac-ar vorbi, n-aș înțelege nici un cuvînt. În schimb cred că înțelege ce-i spun.

— Cînd ne vine ajutor, părăsim nava. O să facem o baie, asta-i singurul dezavantaj.

Fac un gest ajutător, mîna întinsă orizontal, cu palma-n jos, apoi mișcarea bruscă a unui înotător care plonjează.

Ion se uită la mine. Are ochii nefiresc de mari, strălucitori și uimiți parcă. Stă de cîteva ore în apă, cu spatele lipit de perna aceea pe lîngă care supurează ne-ncetat șuvițe transparente. Mă tem că a răcit, poate are febră, altfel nu-mi explic strălucirea aceea din priviri. Dar trebuie să-l fac să vadă adevărul în față. Îmi continui discursul care are efectul unui cuțit răsucit într-o rană, în rana propriului meu suflet :

— Așa că s-a zis. Vedeta doi — amin !

Tai aerul cu podul palmei, arătînd spre motor, spre perna pe care-o apasă, spre tot ce-i în jur. E un gest simplu dar elocvent, îi arăt că ne scăpăm de un lucru care ne-a chinuit destul.

— Nu ! țipă Ion. Eu nu plec d-aici !

Mi se pare că n-am înțeles bine. Mă aplec spre el, lărgesc puțin catarama căciulii ; croncănitul motorului îmi ronțăie timpanele.

— Nu plec d-aici ! repetă Ion în urechea mea și strînge mai tare umărul în perna aceea, fără de care în cîteva minute nava s-ar umple cu apă.

Îl bat pe umăr, îi zîmbesc, mă duc la Ghiță care și-a reluat mișcările gospodărești cu găleata : o apleacă, o tîrăște pe pardoseala de metal, apa vîjîie în gura largă a căldării, pe urmă o îndreaptă, Matei adaugă cîteva ispoluri cu apă, Ghiță o ridică, o mînă i-o smulge în sus, el așteaptă cu mîinile-n șold ; vrași ! Zgomotul abia se aude de aici, pe urmă o mînă coboară găleata.

— Mai avem nițel, îi strig la ureche. Vine vedeta trei să ne ia de-aici.

— Și nava ? întreabă Ghiță.

Ridic din umeri într-un gest anume exagerat, un fel de „n-am ce-i face". Îi strig în ureche :

— Bine că a rezistat pîn-acum.

— Rezistă și mai departe, spune el și umple iarăși căldarea.

Matei mînuiește ispolul cu gesturi de negustor sau de morar, toarnă de cîteva ori în căldare, îi face semn lui Ghiță, Ghiță o ridică spre punte, de unde se ivește mîna cuiva. Căldarea dispare în sus, ca absorbită.

— Rezistă, spune și Matei.

Urc pe punte. Costea fumează, stînd pe vine la adăpostul scutului : lumina de la motoare îi așterne pe față reflexe stranii, parcă e un indian ghemuit lîngă foc. Geo este la timonă, nava merge înainte.

— Am fost jos, îi spun lui Geo.

— Știu.

— Băieții spun că mai rezistă.

— Pînă-n port ?

— Pînă-n port.

— Și dacă se-ntîmplă ceva ? întreabă Costea.

Mă uit la el. Lumina galbenă, care vine de la motoare, sărăcită de griul scutului, îi face fața arămie și mustața pare și mai neagră. Băiat frumos, Costea ăsta.

E de crezut povestea cu fetele de pe litoral și cu cîntăreața aceea și cu toate celelalte aventuri.

— Dacă se-ntîmplă ceva ? mai întreabă el o dată.

— Ce să se întîmple ? mă răstesc.

— Un singur lucru, tova' lent. Ultimul lucru care i se poate întîmpla unui om.

— E destul să sară două dopuri deodată, spune și Drăgușin. Și așa, abia dovedim să...

Își lasă vorba neterminată. Se apleacă, o mînă întinsă, căldarea — vrăști !

Mă aplec asupra radarului. Pe ecran, într-o margine, un punct luminos...

— Au sosit ! strig la ei. Se apropie...

Nimeni nu strigă ura. Parcă nici n-ar fi auzit ce spun. Sîntem patru inși aici, fiecare cu gîndurile lui. Abia acum mă-ntreb, Cora, dacă consensul din momentele cruciale este ceva adevărat, dacă în momentele decotitură oamenii gîndesc la fel. Ne bucurăm cu toții că vine salvarea, că ne-a ușurat de povara cumplită a ideii de moarte, că în mai puțin de-o oră vom fi la adăpost de primejdie... Dar bucuria noastră are și partea ei amară, orice bucurie poartă în sine germenii unei tristeți nemărturisite. Pleci undeva, într-un loc mult dorit, dar îți pare rău după ce lași în urmă ; voioșia plecării e însoțită de chipurile oamenilor pe care nu-i vei mai vedea, poate, niciodată. Te muți într-o casă nouă, mai frumoasă, mai bună, dar arunci o ultimă tristă privire cămăruței care ți-a adăpostit totuși ani și vise și de care te leagă amintiri...

Casa asta a noastră, vedeta doi, unde fiecare își lasă un vis, o întîmplare, un colț numai al lui, un fragment de viață...

Mă aplec iarăși spre ecran. Punctul înaintează imperceptibil ; cu fiecare rotație a antenei se mută abia

vizibil dar neabătut spre centru, spre noi, așa e construită stația radar : oriunde ai fi, te socotești centrul cercului acesta, de aici pornesc, cu degete nevăzute, fișiile de undă care pipăie delicat și precis depărtările, îți aduc un ecou, îți semnalează o prezență care se desenează incert, ca un bob arzător, pe sticla netedă. Îmi pun căștile.

— Catargul doi, catargul doi, aud vocea aceea devenită familiară.

— Sînt catargul doi, recepție.

— Catargul trei v-a văzut, vine spre voi cu toată viteza. Aveți aprobarea să abandonați nava. Luați documentele și pavilionul. Opriți motoarele și stațiile înainte de... (aici omul face o pauză, îl simt că-i vine greu și lui să pronunțe cuvîntul acela cumplit, ultimul cuvînt care se poate referi la navă, un cuvînt echivalent cu moartea, dacă admitem că navele au viață). Localizați cît mai precis coordonatele (știu de ce-mi cere asta ; aici adîncimea nu e prea mare, sîntem într-o zonă cu fund drept, nisipos, vor încerca s-o scoată iarăși, după ce se potolește marea, vor veni scafandrii și o vor căuta zile-ntregi, o vor găsi, o vor lega cu cabluri pe sub pîntece si macaralele vor trage și va ieși la suprafață o epavă ruginită, acoperită cu mîl și scoici...).

— ...Ai grijă de oameni, mai spune glasul acela. Ia toate măsurile de siguranță, locotenente.

— Am înțeles.

Ce-am înțeles ? Că peste o oră voi fi un comandant fără vapor ? Că voi dezlega pavilionul de pînză aspră, îl voi împături și-l voi ascunde la piept, înainte de a părăsi puntea ?

— Geo, avem aprobarea să abandonăm nava.

— Am înțeles, spune Geo.

Așteptarea asta chinuitoare ! Pe mare timpul are alte dimensiuni. O ciocnire de trenuri se consumă în cîteva secunde, un avion se prăbușește vertiginos, dar scufundarea unui vas este o agonie care durează ore și zile întregi, o agonie interminabilă și cu atît mai îngrozitoare : ai timp să simți amănunțit, să percepi conștient fiecare fază a distrugerii implacabile, lente, un timp în care te simți neputincios, stai cu brațele încrucișate și aștepți o minune, dar nu se-ntîmplă nici o minune, totul se poate calcula cu precizie, apa crește cu atîția centimetri pe minut, deci în atîtea ore rezerva de flotabilitate se consumă, la istoria maritimă am citit o mulțime de lucruri îngrozitoare, un vas incendiat în plin ocean, un cuirasat lovit de torpile, un petrolier ca o torță gigantică luminînd nopți în șir marea, în timp ce în jurul lui roiesc neputincioase vasele venite-n ajutor ; catastrofe importante, de mari proporții, cu victime numeroase...

Pe lîngă toate astea, o vedetă scufundată de furtună, echipajul ei salvat și adus bine-sănătos în port — mare ispravă ! Nici un ziar n-ar găsi de cuviință să scrie măcar o știre de trei rînduri despre una ca asta. Da, dar e *vedeta mea*, sînt oamenii mei, și sînt eu, centrul acestui cerc în jurul căruia se rotește raza albă a radarului. Pentru mine, pentru cercul acesta în centrul căruia se află nava, pentru noi cei de aici, e mai important ce se-ntîmplă cu o vedetă, cu această vedetă, decît soarta unei flote întregi de acum un veac. Dacă tot trebuie să pier, ce importanță are dacă pier singur sau dispar alături de mine zece, o sută, o mie de oameni ? Prin ce e moartea mea mai puțin importantă dacă nu se produce în mijlocul unui cataclism ci se datorește unui accident banal, anonim ?

— Lumină la prova ! strigă Geo voios.

Stingem proiectorul. Întunericul doare privirile cu scînteile lui negre. După o clipă disting departe, în față, o luminiță incertă ca o părere. Apoi proiectorul lui Marius, ca o văpaie albă, izbucnește drept spre noi din depărtarea aceea. Abia acum Costea dă un chiot de bucurie și Drăgușin la fel. Drăgușin, în plus, se apleacă peste capacul de unde extrage mereu aceeași găleată plină, zbiară la cei dinăuntru, ascultă răspunsul lor pe care nu-l înțeleg, difuzat cum e de zgomotul acela atît de familiar al motoarelor navei mele.

VIII

— NU MĂ MAI URC PE VAPOR în viața mea, auc în spate glasul lui Costea.

— Vorba !

Intervenția lui Geo, brutală, necuviincioasă aproape, mă unge la inimă. Îl înțeleg că-i încordat, încordarea grozavă care-l stăpînește și mă stăpînește și pe mine acum, în clipa decisivă ; ne apropiem de vedeta cealaltă, care se apropie și ea ; valuri urlă și se îndeasă unele în altele, tăindu-ne calea, dar ne apropiem și, însumate, vitezele noastre ating iuțeala unui tren accelerat. Acum, cînd sîntem îndreptați înainte, cu privirea, cu sufletul tot, avem vreme să băgăm în seamă mișcarea robustă, impetuoasă, a vasului nostru.

— Bună mașină ! strigă Geo lovind cu palma în scutul care răsună prelung. Rănită, lovită, dar tot mai merge.

— Și o să mai meargă, îi spun.

— Te gîndești să...

— Da, mă gîndesc. Poate că reușim.

— Riscul e mare, spune Geo.

— Știu. Dar merită. Toate lucrurile au un preț pe lumea asta. Și mi se pare că acum...

— Mă duc jos, să mai vedem o dată.

— Du-te. O să te convingi.

Geo a dispărut, sînt singur, dacă nu-l socotesc pe Costea, dar Costea nu mă mai interesează acum, după ce-a spus vorba aceea, pe care aproape că o iau drept insultă personală.

— Nu mă mai urc pe vapor, repetă Costea.

— Nici nu meriți ! Un laș ca tine n-are ce căuta aici ! Asta-i treabă pentru oameni întregi ! (Îi spun toate astea cu o senzație de ușurare, cu acea degajare pe care ți-o dă vinul sau dragostea sau triumful, dar eu n-am nimic din toate acestea acum, poate doar senzația că oricum n-am ce pierde).

— Tova' lent, încearcă el.

— Taci, Costea, în fața mea n-ai dreptul să vorbești, sau ți-ai pierdut dreptul ăsta, m-ai mințit, ne-ai mințit mereu, te-ai mințit în primul rînd pe tine, acuma sînt sigur că toate poveștile tale sînt invenții, tu și cascador, ha-ha ! Poate ai visat tot ce ne-ai înșirat aici sau poate ai citit pe undeva.

— Mă jur că...

— Degeaba, Costea. O dată s-a ivit prilejul să te măsurăm, să te măsori tu însuți... Acuma, gata. Degeaba orice protest.

Costea tace, din întunericul sălii mașinilor se ivește statura masivă a lui Geo, Costea se uită spre el, parcă așteaptă de acolo salvarea, dar Geo, după cîte-l știu eu, e și mai categoric decît mine și mai ales acum n-ar glumi cu o poveste serioasă ca asta.

— Cred că ai dreptate, spune Geo fără să se uite la el. Am putea să încercăm. Ar fi o șansă...

— Ar fi, bine-nțeles.

Vedeta lui Marius e tot mai aproape, îi văd numai proiectorul și dîra fosforescentă a elicelor, topită repede

în spuma mării care-o goneşte din urmă ; facem manevra clasică, pe care-am repetat-o la exerciţii în formaţie — ajungem să navigăm paralel, strîngînd unghiul tot mai mult ; acum îi aud motoarele şi încordarea mi-a înteţit bătăile inimii.

— Aici sîntem, tăticu, spune Marius prin radio. Vă dăm parîma, fiţi gata.

— Gata de primirea parîmei, îi spun lui Geo. Tot echipajul pe punte !

— Parcă era vorba... spune Geo, apoi, ca un alergător care se loveşte de un obstacol neprevăzut : Am înţeles !

Oamenii de jos, umbre negre, răsar pe rînd din întuneric şi se îngrămădesc cum pot în spatele meu. Nu stau să-i privesc ; simt doar că lipseşte unul.

— Unde-i Ion ? întreb.

— A rămas acolo, explică domol Ghiţă. Cu perna aia a lui. Dacă o lasă zece secunde, s-a terminat.

De la nava lui Marius ţîşneşte parîma spre noi. Cade pe punte, lîngă mitralieră ; Geo o prinde şi o leagă strîns. Parîma e lungă, atîrnă într-o curbă largă la jumătatea distanţei între nave ; acolo se întîlnesc, contopindu-se, razele proiectoarelor de la mine şi de la Marius ; lumina dureros de puternică se îngemănează, se concentrează ca într-un studio de televiziune, parîma aceea e lucrul cel mai important acum, este eroul principal, este semnul supravieţuirii noastre, al legăturii dintre nava condamnată şi lumea adevărată, vie, puternică, solidară cu noi. Cînd vine vreun val mai mare, parîma devine o linie dreaptă, vibrîndă, şi-n jurul ei ţîşneşte evantai de stropi. Manevra asta e o cazană cumplită, trebuie să ţin distanţa şi valurile fac tot ce pot ca să mă depărteze de Marius. Simt că-mi transpiră mîinile, trebuie să fac mişcări de

o finețe deosebită, faptul că merg cu un singur motor mă încurcă și mai mult, dar dincolo de asta e o încordare și mai mare, nesiguranța, gîndul la oameni mai mult decît la fier.

— Dați-vă mai aproape, le strig băieților peste umăr și, sigur că mă ascultă cu toții, le spun repede : Nu-i vreme de discursuri. În cîteva clipe trebuie să ne hotărîm. Salvarea a venit, e la un pas de noi. Avem aprobarea să părăsim nava. Dar dacă credeți că se mai poate face ceva...

— Avem aprobarea ? E-n regulă, spune Costea. Eu am plecat, tova' lent. Nu-mi place să mă joc de-a viața.

Cu mișcări feline, furișe parcă, trece balustrada, se încleștează de parîma aceea care se bîțîie zmucit, apoi începe să dcpene grăbit mîinile și picioarele ; îl văd în frînturi de clipă, mă uit la el cum se depărtează, nimeni de pe bord n-a scos nici un sunet. În cîteva clipe, Costea e dincolo ; pe nava cealaltă s-au și rînduit doi inși lîngă balustradă, să-l ajute, îi întind mîna aplecîndu-se ei înșiși deasupra apei, pînă cînd par gata să cadă ; Costea urcă voios pe punte, se uită spre mine, cînd e sigur că-l privesc face semn voios din mînă.

— Cine urmează ? întreb și simt că glasul mi-a răgușit deodată. Cine urmează acum ?

— Ion zice să stăm aici, spune Ghiță. Și cred că are dreptate.

— Cum a ținut o noapte-ntreagă, mai ține, spune Drăgușin.

— Mai scoatem apă, mai întărim dopurile... spune Matei.

— Ar fi cazul să dezleg parîma, spune Geo în chip de concluzie.

Mă uit la ei. În clipa asta îmi trec prin minte tot felul de gînduri fără șir ; sînt clipe, Cora, cînd gîndești

cu o iuțeală nemaipomenită, cînd reflecții de ceasuri întregi se cristalizează, se concentrează, devin o esență pe care-o poți exprima minunat de simplu. Poate ar trebui să le mulțumesc pentru curajul lor, să le spun cuvinte calde, să-i îmbărbătez. Dar nu-i vreme pentru asta și simt că vorbele sînt prea sărace. Gîndurile s-au rezumat în fraza pe care-o încerc mai întîi în minte înainte de a o rosti în microfon : Rămînem aici, e hotărîrea întregului echipaj !

— Marius, rămînem la bord. O să rezistăm, așa spun băieții.

— Ești de milioane, tăticu, tu și băieții ăia. Numai să aveți grijă. Cred că v-ați gîndit bine înainte de a spune asta, nu ?

— Ne-am gîndit. Încercăm.

— E-n regulă. Rămînem lîngă voi, pînă-n port. În caz de ceva, săriți.

— Asta-i tot, îi spun. Recuperează parîma, te rog. Apoi, lui Geo : Mola parîma !

Parîma cade, moale, între nave, și se tîrăște iute spre vedeta trei. Măresc viteza.

— Sînt cu ochii pe voi, tăticu. Luați-o înainte. La nevoie, săriți fără teamă. Vă pescuim noi. Cel mult vă alegeți cu un guturai...

— Repede, apa, țip la marinarii mei. Cred că s-a adunat ceva între timp. Acuma, dac-am început-o, nu mai dăm înapoi !

Tresar cu toții și se bulucesc la intrarea mașinilor. Unul a rămas sus. După cîteva clipe, reîncepe distracția : vraști ! De data asta într-un ritm mai rapid. V-ați mai odihnit, le spun în gînd. Sau s-a adunat al naibii de multă apă...

Mergem spre port cu motorul în plin.

Alergăm spre liman, prin tunelul cu ziduri de smoală ; vijelia ne-a scris pe obraji duritate de criță ; între tîmple și ochi ni se iscă întîiele riduri — e un semn de neșters că în noi s-a schimbat pe nevrute ceva ; aceiași sîntem, care-am fost pînă ieri la plecare, dar în suflete-am strîns o măsură mai nouă a vieții ; rămînem tot noi, biruind și cu inima strînsă, fiecare e-n drept mai matur să privească în sine, să găsească uimit noi proporții în gînduri și-n lucruri ; îmi simt sufletul plin, deocamdată nelimpede încă, totuși știu că-n străfund germinează ceva fără seamăn ; încolțește acum frumusețea tăioasă și pură, pe care-o numim cu un simplu cuvînt *bărbăție...*

— A ajuns ca la-nceput, mă vestește Geo.

— Cum ca la-nceput ?

— Crescuse binișor cît am stat la povești pe punte. Și cred că în forpic e jale.

— Deocamdată cred că merge. Un sfert de ceas mai stai și tu locului.

— Ar trebui, oftează el. Dar nu se poate. E vreme destulă după aia. Meritățm o mică vacanță pentru refacere. Dar în port, nu aici. Hai, Drăgușine.

Drăgușin tropăie pe lîngă mine. Își adună sculele ; îi văd gata de lucru, cu găleata și ciocanul și țărușii de lemn. Dumnezeule, și noaptea asta care nu se mai termină, și valul care scaldă-n forfote albe puntea de la prova pînă-n fața scutului, și primejdia asta, primejdia...

— Prima dată a fost mai greu, spune Drăgușin. Și cînd săruți o fată întîia oară, la fel. După aia, e mai simplu.

— Hai, filozofule, rîde Geo. Cugetările astea ține-le pentru la pensie. Au să te asculte nepoții ca pe un oracol

Pleacă amîndoi pe puntea bîntuită de furtună, furtuna albă care toarce fuioare pestriţe în lumina reflectorului.

În stînga mea, Ghiţă goleşte automat găleata : vraşti ! şi iarăşi, mereu, vraşti ! Zgomotul acesta o să-mi aducă aminte toată viaţa de furtuna albă şi de echipajul meu, primul meu echipaj, primul meu echipaj :

— Tovarăşe locotenent, vă prezint echipajul vedetei doi !

— Bună ziua, marinari, eu sînt locotenentul...

Ce oficial mă prezentasem, ce şi-or fi zis despre mine atunci, îşi dă ifose locotenentul, să-l vedem cînd o mirosi marea ce mai zice, uite ce-am zis, am zis şi gata, sînteţi martori, mai mult decît martori, părtaşi la treaba asta care deocamdată nici nu-i isprăvită, dar oricum, *echipajul e de milioane, tăticu...*

Echipajul, şase inşi şi cu mine şapte, cînd i-am privit pentru prima oară în faţă aş fi vrut să le spun cîteva cuvinte minunate, care să-i înaripeze, să le toarne flăcări în inimi. Băieţi, tovarăşi ai mei, le-aş fi spus, vreau de la voi tot ce se poate cere ; vreau hărnicie şi elan, curaj şi sinceritate ; aş dori să mă iubiţi ca pe-un prieten, şi chiar dacă nu mă iubiţi, aş vrea să mă-nţelegeţi : sînt alături de voi, ne vom bucura şi vom suferi împreună, vom trece prin aceleaşi întîmplări, avem acelaşi ţel ; să fim toţi ca unul şi fiecare pentru toţi...

Nu le-am spus, atunci, aceste vorbe, şi nu le-am spus niciodată, dar se vede că nici nu trebuiau spuse, ele plutesc între noi, pe punte, îndărătul scutului ocrotitor ; la mitralieră, de veghe lîngă fruntea lui Drăguşin, încordată de spaima lui veche ; jos, în căldura motoarelor, unde doi fraţi îşi dispută, fără să ştie, întîietatea în inima comandantului lor ; la staţie, între zecile de butoane pe care

Matei, modestul Matei, le dirijează cu măiestria unui organist ; în zarva curățeniei de dimineață, în bucuria unei plecări spre oraș, în emoția unui exercițiu de alarmă, în veștile de acasă care devin cel mai adesea proprietatea tuturor ; echipajul, această noțiune abstractă, se concretizează în mintea fiecăruia, se alcătuiește ca o mașină delicată, unde fiecare rotiță depinde de cealaltă și o determină pe următoarea, un circuit continuu, din care doar acum, în episodul decisiv, s-a dereglat ceva pentru o clipă.

— Și ce-ai de gînd să faci la toamnă, Costea ? l-am întrebat o dată.

— Mai e pîn-la toamnă. Ce rost are să-mi fac planul de pe acum ?

— Mă gîndesc că trebuie să-ți faci un rost, să te fixezi. Doar n-o să umbli toată viața așa...

— De ce să nu umblu, tova'lent ? Caut, pînă găsesc un colțișor potrivit, ceva care să-mi convină din toate punctele de vedere...

Acuma înțeleg mai bine de ce a schimbat șapte meserii, de ce pleca de fiecare dată, urmărit de blestemul unei rătăciri interminabile ; probabil colțișorul acesta, liniștit ca un arbust de seră, ferit de întîmplări neașteptate, lipsit de greutăți și de înfruntări, nu există niciunde ; Costea e de fapt un laș, fuge de viață, nu-i plac complicațiile și riscul ; înfățișarea lui sportivă și robustă ascunde un suflet mic și slab, lipsit de rezistență, neînstare să dea piept cu realitatea. Ca dovadă, nici acum...

Nu, mai bine să nu mă gîndesc la Costea, cel puțin acum nu-i momentul, n-are rost să mă gîndesc la el, știu bine c-o să cadă tot în picioare, e talentul lui, e știința lui cea mai de preț, e crezul cu care s-a strecurat prin viață, s-a strecurat și acum, încearcă să-l acuzi, „ce-aveți

cu mine, o să spună, n-am fost laș, era ordin să părăsim nava și am părăsit-o, ceilalți treaba lor, dacă-i mănîncă pielea" ; nu, formal n-am ce acuzație să-i aduc, pur și simplu a plecat, *avea aprobarea să plece*, formal nu-l reținea nimica ; după lege aș fi avut dreptul să-i ordon, dar cred că n-aveam puterea s-o fac, era prea proaspăt efortul cu care mi-am ordonat mie însumi, angajarea aceasta fulgerătoare și tandră, rămînem, încercăm, cît ne-or ține puterile, e drept, au rămas cei puternici, iar mîine voi cere alt om în loc, un servant torpilor din rezerva de echipaje, sau un om oarecare din gardă, dintre șoferii care aduc alimente, de oriunde, specialitatea îl învăț eu, principalul e să fie om !

Examenul acesta pe care l-am trecut cu bine, l-am trecut ? Nu anticipez, dar dincolo de reușita noastră, îndoielnică încă, se înscrie încercarea ; chiar dacă intervine ceva neprevăzut, chiar dacă apa se infiltrează mai tare și nu-i chip s-o oprim, chiar dacă sîntem nevoiți pînă la urmă să aruncăm torpilele sau chiar să părăsim nava și să se piardă în neant tot efortul acesta supraomenesc, să punem sub semnul inutilității lupta aceasta crîncenă — meritul nostru rămîne că am încercat, că am vrut să facem un lucru, că ne-am luat la trîntă cu imposibilul. Sînt mîndru de mine, Cora, și de oamenii mei. Și cred că-mi dai dreptate.

— Se vede că băieții tăi știau semnul, îmi spune Marius.

— Sau dacă nu-l știau, l-au descoperit acum.

— Ce semn ? Despre ce semn vorbiți ? întreabă intrigat operativul.

— O glumă, tovarășe căpitan-locotenent, răspunde Marius care-l cunoaște pe omul acela, părtaș nevăzut la aventura noastră.

Mi se pare mie, sau vîntul s-a mai potolit ? Îl întreb și pe Marius, da, vîntul scade mereu, furtuna s-a potolit tot așa de repede cum s-a iscat, un simplu capriciu al vremii, dar cu atîtea urmări !

— De m-ar vedea taică-meu acum ! zbiară voios Drăgușin aruncînd undeva, jos, sculele de care s-a folosit în forpic.

— Mare ispravă, mormăie Geo. Cel puțin să reziste pînă-n port. Să nu mai fac o dată cursa asta care mă scoate din sărite.

— Trageți un coniac, băieți, și gata. După aia vedeți ce mai e pe jos.

Geo ridică din umeri. Drăgușin scoate de undeva bidonașul cu coniac și i-l întinde. Geo îl respinge cu un gest :

— Vrei să ajungem afumați în port ?

— Atunci nu mai beau nici eu, spune Drăgușin cu regret. Îl pun la loc, tova'maistru ?

— Dă-i lui Matei, să se mai încălzească.

— Și-așa m-am încins, tova'maistru, spune Matei. Cred că am scos vreo cinci sute de căidări.

Nu le mai urmăresc discuția. Vorbesc lucruri atît de banale, de firești, care acum mi se par extraordinare, în împrejurarea asta toate lucrurile, cît ar fi de simple, capătă o semnificație deosebită, sînt înconjurate de aureola clipei unice. La vreo sută de metri în urma noastră, Marius ne urmează cu credință, gata să intervină. Parcă ghicind ce se petrece aici, mă cheamă prin radio și-mi oferă un om de-al lui să ne ajute. Bine-nțeles că mîndria mă face să refuz.

— Nu te-ngîmfa, tăticu, mă dojenește Marius. Crezi că dacă vine un om din afară, îți micșorează gloria cu ceva ?

— O scoatem la capăt, răspund. Intenția, oricum, rămîne lăudabilă și o notez.

— Intenția e intenție și-atît. Dacă nu vrei să beneficiezi de ea...

— Deocamdată nu.

Geo rîde lîngă mine :

— Acuma tot am început. S-o terminăm așa, cu forțele noastre.

IX

SE FACE ZIUĂ. Zorii tulburi, cafenii aproape, aruncă o lumină timidă peste lume. În urma noastră, vedeta lui Marius — o simt ca pe o prezență discretă, ocrotitoare, prietenoasă — se opintește grăbit pe talazuri.

Furtuna s-a potolit cu totul. Au rămas urmele ei, pe marea care continuă să urle și să fiarbă. Îi vor trebui cîteva zile ca să se liniștească. Dacă nu cumva între timp, o nouă furtună... Dar mai bine să nu mă gîndesc la asta, furtună, mi-e destul furtuna albă, urmele ei rămase pe mare, dar și aici, între noi și în noi ; a fost poate singura întîmplare extraordinară din viața mea și a celorlalți oameni de la bord ; o vom povesti, fără-ndoială, cîndva, îndulcindu-i asprimile, exagerîndu-i latura spectaculoasă, o vom relata, pierzînd treptat unele amănunte, născocind altele cu timpul, este experiența noastră unică, botezată cu nume straniu : furtuna albă...

Sînt și lucruri pe care nu le vom povesti niciodată, lucruri prea grave, prea profunde ca să poată fi tălmăcite într-o istorisire. Cu ce cuvinte să descrii frica lui Drăgușin transformată în contrariul ei, ce nume să dai faptei lui Costea, singurul om de aici căruia i s-a părut peste puteri să rămînă, să înfrunte primejdia ! Ce laude să aduci

prin cuvinte băieților de jos, mecanicii și radistul, oameni atît de simpli și atît de viguroși sufletește, un echipaj — echipajul e de milioane, tăticu !...

Mă gîndesc la toate astea, Cora, și încep să mă încredințez că n-o să ți le povestesc niciodată, tu nu trebuie să știi ce-i aceea o furtună, furtuna albă, e de ajuns că mă știi în larg, înfruntînd asprimile mării și încercînd să rămîn eu însumi — sau să devin un altul, mai bun, mai hotărît.

— Cred că nu toți oamenii pot fi marinari, mi-ai spus odată.

— De unde ți-a venit ideea asta ?

— Mi se pare că e o viață deosebită. Pe care nu toți o acceptă.

— N-o acceptă fiindcă n-o înțeleg. E destul să fii pus într-o situație extraordinară. Găsești putere să-i faci față. Mai ales cînd știi că n-ai altă soluție.

— Extraordinarul ! Asta ți se pare definitoriu pentru meseria ta ?

— Nu știu... ți-am răspuns atunci cu sinceritate.

Și mă-ndoiesc și acum. Poate că da. Poate că extraordinarul e unul dintre lucrurile care contează în mod deosebit. Dar o furtună nu este ceva extraordinar. Face parte din meserie și atît. Furtuna albă e a mea, și toate furtunile pe care mi le-am asumat o dată cu semnul Marinei, ancora mică, argintie, prinsă pe epolet. Semnul și, poate, determinarea unui destin. Al meu. Al lui Geo. Al caporalului acela ambițios... Caporalul !

Întreb la bază :

— Știți ceva de șalupă ?

— Nici o grijă, îmi răspunde operativul. Se apropie. A ajuns în bătaia radiolocației. Nu se pierde el, caporalul.

— Sînt sigur de asta.

— Îl cunoști și dumneata, locotenente ? Mi-a fost subordonat, anul trecut...

— Îl cunosc. E un om de ispravă.

Operativul face o pauză. Îl aud iarăși :

— Toți sînteți oameni de ispravă. Altfel... mai ales pe mare...

Știu ce vrea să spună. Acum o lună, sau acum o zi, n-aș fi știut pe deplin. Da, Cora, cred că ai avut dreptate : nu toți oamenii pot fi marinari...

— Uită-te în radar.

Îi fac semn lui Geo care tot repetă mișcarea cu găleata. El pune găleata pe punte și se apropie de aparat. Se uită, sare spre mine :

— Pămînt !

Zîmbesc cam neîncrezător. Nici măcar n-am destulă putere să mă bucur. Geo trece în locul meu, la timonă, ca să-mi lase satisfacția de a vedea cu ochii mei. Mă uit îndelung la pata aceea incertă care tivește partea de sus a ecranului.

— Costinești, îi spun nesigur. Cred că e partea mai ridicată, care...

— Așa cred și eu. Dar n-are importanță. Corectăm puțin drumul. Chestie de un sfert de oră în plus. Am scăpat, asta-i. Nu te bucuri ?

— Sigur că mă bucur.

Și totuși am un ciudat sentiment de tristețe, ca și cum jocul acesta pasionant, încercarea aceasta, întrecerea asta s-ar fi terminat înainte de vreme.

— Începuse să-mi placă, îi spun lui Geo.

— Te cred, rîde el. Și mie-mi place. Acum, cînd e pe sfîrșite. Dar a fost un moment cînd n-o vedeam bine.

— Momentul ăla îl știu și eu.

— Asta ți-a fost examenul de comandant, rîde Geo. Știi, mă întrebam dac-o să poți s-o scoți la capăt.

— Eu ? Singur ? Dacă nu erați voi...

— Lasă modestia. *Ești un comandant.*

Acum mi se pare că e momentul discuției pe care mi-o făgăduisem de două luni. Acel moment al explicațiilor pe care pînă acum n-am avut îndrăzneala să-l... Îi vorbesc nepăsător, n-am pic de emoție, vorbesc simplu și fără efort :

— Geo, cred că ar fi vremea să-mi explici și mie ce înseamnă fasoanele astea. Ce-au însemnat, mai bine-zis.

— Ce fasoane ?

— Lasă că știi tu. De cînd am venit pe vedetă și pînă-n noaptea asta. Te-ai purtat ca și cum aș fi fost un străin. Ca și cînd mă vedeai prima oară. De ce, Geo ?

Geo tace. Îl las. Își aprinde țigara. Nu fuge de lîngă mine. Înseamnă că pînă la urmă va vorbi. Iar eu stau lîngă el. M-aș vrea masiv și implacabil, apt să-i impun un acces de sinceritate. Vine o clipă cînd adevărul e mai scump decît orice. Și am face orice ca să-l obținem.

Mă uit cu coada ochiului la Geo. Fumează folosind tehnica aia a lui, cu țigara adăpostită în podul palmei. Nu pare că vrea să scape de discuție. Dar nici nu-i e ușor să vorbească. Tace și asta mă neliniștește. Abia acum încep să mă simt prost.

— M-am gîndit că ești supărat pe mine, spune el.

— De ce să fiu supărat ?

— Pentru povestea cu Mia.

Îmi simt pulsul undeva în josul urechii. Respir adînc, înghit, parcă m-aș afla undeva pe munte după o ascensiune rapidă, sau la un exercițiu de înot subacvatic.

— Care poveste cu Mia ?

(Nu-mi aud cuvintele. Eu însumi nu le aud, cred că am vorbit fără glas, dar nu mai e nevoie, întrebarea a rămas suspendată între noi ca o prezență materială, o mică vietate perseverentă, imposibil de alungat.)

— Care poveste ? repet.

— Cum, nu știai ?

— Ce să știu ?

— Că m-am însurat cu ea.

Vestea trece pe lîngă mine, nu-mi lasă nici o impresie, deocamdată. Parcă nici nu mi-e destinată mie anume. Încerc să mă analizez în clipa asta, să-mi dau seama ce simt. *Nu simt nimic*. Am citit undeva că abia după consumarea evenimentului încercăm să dăm un nume senzației ce l-a însoțit. Rămîn o clipă inert, gol de gînduri, paralizat.

— Va să zică nu știai, spune Geo. Dar tot aveai să afli pînă la urmă. Trebuia să afli. Am bănuit că nu știai. Dar nu eram sigur. Trebuia să afli în cele din urmă, repetă el.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Ce importanță are ? S-a întîmplat și atîta. Ai iubit-o, nu-i așa ?

Tac. Nu există cuvinte ca să confirme un lucru deosebit. Un „da“ ar părea atît de sărac, lipsit de semnificație. Cum poate un „da“ să rezume povestea primei iubiri ?

— N-am știut atunci, spune Geo. Nu vreau să mă dezvinovățesc. Pur și simplu n-am știut. Crede-mă. Dacă știam...

— Lasă, Geo.

— Nu, nu pot să las. Trebuie să mă explic. Altfel nu te-aș mai privi în ochi, la gîndul că tu știi numai partea de deasupra a lucrurilor.

Încerc să rîd. Simt doar obrajii înghețați cum se încrețesc. Un fel de rictus, probabil. Adevărul e că povestea m-a lovit drept în moalele capului.

— Ce parte de deasupra ? Ce importanță are dacă știi mai mult decît asta ?

— Pentru mine, are, spune Geo. Nu mai face pe prostul. La ora asta ne aflăm într-o poziție falsă noi doi. În ochii tăi lucrurile stau cam așa : ai iubit o fată, ai plecat ou nava și eu, prietenul tău, am venit în lipsa ta, am încîntat-o, am luat-o de nevastă. Și-ți spun asta acum, după trei ani de zile. Condamnabil gest. Pentru un prieten. Pentru *un fost prieten.* Fiindcă după asta nu văd cum mai poți fi prieten cu individul ăla.

— Lasă, Geo. Ce-a fost a trecut.

— Dar trebuie să afli cum a trecut. Nu-mi spune că ești un suflet nobil, iertător, gata să mă absolve de vina asta. Oricît de nobil ai fi, noblețea are o limită. Iar asta se află dincolo de limită... Nu știu dacă înțelegi.

— Înțeleg. O să-nțeleg mai bine dacă-mi spui tot ce a fost.

— Chiar dacă te doare ?

— N-are de ce să mă doară. Sînt trei ani de atunci, au intervenit alte... alte iubiri. (Îl mint conștient, acest „alte“ înseamnă de fapt una singură. Dar spun o minciună de dragul adevărului, pentru a netezi calea adevărului. Minciuna asta îl poate face mai sincer).

— V-am văzut o dată pe stradă împreună. Mi-a plăcut de ea și ți-am spus : „Drăguță fată. E prietena ta ?“ Îți amintești cum mi-ai răspuns ? „Aș, e o cunoștință“. Și am crezut. Pe urmă, în ziua plecării, m-ai rugat să trec pe la ea.

— Da, îi confirm. (Era după noaptea aceea tulbure ; întors la navă nu dormisem o clipă, toată noaptea în hamac, cu perna arzîndu-mi sub căpătîi, cu gîndurile și mustrările că altfel trebuia să-i vorbesc, iar în zori, cînd se schimba cartul de ora patru, decizia aceea fermă : trebuie să îndrept totul înainte de plecare.)

— M-ai rugat să mă duc la ea acasă, s-o chem pentru după-amiază la poartă, fiindcă tu nu mai puteai ieși.

— Este adevărat. Nu se mai dădea învoire.

— Dar nu mi-ai spus de ce trebuia neapărat să vină. Nici nu ți-am pus vreo întrebare. M-am dus la ea acasă. Nu venise încă de la serviciu. Mătușa ei, o știi, a ieșit la poartă : „Dar ce ai cu ea ?“, „Am să-i spun o vorbă de la un prieten“. M-a măsurat din cap pînă-n picioare, avea o privire pătrunzătoare, care mă stingherea. M-a poftit în casă. Mi-a făcut cafea și mi-a adus un păhărel de vișinată. Pe urmă s-a așezat cu mine la taifas, față-n față, la masă. Eu mă grăbeam, cunoscusem o blondină pe plajă cu o zi înainte și trebuia să mă întîlnesc cu ea mai pe seară. „Și ce treabă ai cu Mia ?“ m-a întrebat. „Am să-i spun o vorbă din partea unui prieten“. A strîmbat puțin din nas. „Ah, băiatul ăla“. „E băiat bun“, i-am spus. „Băiat bun ? Un încurcă-lume, zice mătușa. Nimica serios. Pierdere de vreme...“ Asta mi-a schimbat puțin gîndurile, mă-nțelegi ? Pe de altă parte tu : „aș, o cunoștință“ ; pe dincolo mătușa : „nimica serios“. Recunoaște că n-aveam de unde să...

— Stai nițel, Geo. Nu te-am silit eu să vorbești. Dar dacă tot ai început, nu mai ocoli. Aici nu-i vorba de mine și de mătușa. Ci de Mia. În primul rînd de Mia. Cum de-a acceptat ea ?

Geo își aprinde altă țigară. Îl pîndesc, încordat. Mă pîndește și el. Mi se pare ciudat procesul ăsta în largul mării, pe o navă care acum două ceasuri părea pierdută, cu marea hohotind în jurul nostru, cu un om care la doi pași mai încolo scoate cînd și cînd de jos o găleată cu apă și o răstoarnă peste bord : vrăști !

— N-am pretins niciodată că sînt un bun psiholog, spune Geo. Dar la femei mă pricep nițel mai bine decît tine. M-am ținut de capul Miei, în fiecare după masă eram acolo, o luam la plimbare, stăteam de vorbă... Mătușa mă încuraja. Am înțeles mai repede decît tine un

adevăr simplu : voiau s-o mărite. Cu orice preț. Mai tîrziu mi-a povestit Mia cu gura ei. Venisei tu cu niște proiecte depărtate, cu o promisiune vagă că după ce termini școala o să faci și o să dregi. Dar ea nu mai rezista. Nu putea să mai reziste. Mi-am dat seama repede de asta. Și-mi plăcea Mia, de ce să mint ? (Aruncă țigara peste bord și-mi pune o mînă pe umăr). Îmi place și acum, înțelegi ?

— Dar cum a acceptat Mia ? Tot nu mi-ai spus.

— I-am vorbit. Știu să vorbesc cu femeile. I-am descris viața în culori frumoase, i-am descris perspectiva să scape de mătușă, și de tot ce o înconjura. În două săptămîni hotărîrea era luată. Evitam să vorbim despre ține. Și eu, și ea. Se frămînta totuși, mi-a și spus mai tîrziu. Avea senzația că te trădează. Dar pentru ea nu exista altă cale, știi ? Eu... habar n-aveam. Puneam tristețea ei, tăcerea ei, pe seama situației din familie. Și într-o zi, mătușa ne-a lăsat singuri acasă...

— Spune mai departe.

— Ce să spun ? A început să plîngă cînd și-a dat seama. Ca orice fată căreia i se întîmplă... asta. Am liniștit-o cum știam eu. I-am spus : „Lasă, Mia, mîine mergem să depunem actele de căsătorie". A zîmbit printre lacrimi. Nu știam că o iubești, înțelegi ? Nu știam.

— Ciudată poveste, Geo.

— Ciudată, da. Dar pentru mine, atunci, nu era deloc ciudată. Umblasem cu zeci de fete. Multe dintre ele mă dezamăgiseră. Mia e o ființă perfectă în felul ei. Am luat-o cu mine aici, la Mangalia, la căminul garnizoanei. Toată averea noastră erau două geamantane. Taică-său, cînd a aflat, a rămas trăznit. Venise s-o viziteze, ca totdeauna, din an în paști. Mia își făcea bagajele, mătușa se smiorcăia pe lîngă ea, eu fumam și mă uitam la televizor. I-au spus în trei cuvinte cum stau lucrurile. M-a întrebat de una și de alta, făcînd-o pe tatăl grijuliu. Pe urmă

ne-am îmbătat amîndoi și am dormit pe dușumea. Dimineața, cînd m-am trezit, plecase. Un bilet pe masă : „Vă doresc multă fericire“. Și cîteva sute de lei. Am cumpărat cu ei un radio. Asta-i tot.

— Acuma, după trei ani, poți să-mi spui dacă nu regreți.

— Nu regret. N-am regretat nici o clipă. Îmi știi firea. Îmi trebuia o fată ca Mia. M-a strîns de pe drumuri, cum s-ar zice.

— Totuși am auzit că...

— Ce-ai auzit ? rîde Geo. E drept că am mai călcat pe alături din cînd în cînd. Dar asta era în firea mea, nu știu cum să-ți spun. Ea răbda. Și suferea, dar nu spunea nimic. Pînă cînd m-am încurcat cu o puștoaică și a aflat amiralul.

— Știu povestea.

— Nu găseam tăria să mă desprind. Aș fi făcut o mare prostie, știi ? Am aflat mai tîrziu că individa aia era o...

Tace. Tăcem amîndoi. În depărtare se văd clădirile albe ale Mangaliei. Le privesc fără emoție. Acum marșul are în el ceva de toate zilele. În urma noastră vine Marius cu vedeta lui. Valurile scad treptat, de parcă lumina zilei a speriat stihiile și le-a domolit. Ca o mustrare, maneta motorului din babord a rămas la „stop“. Nu simt nici oboseală, nici tristețe, ci un mare gol în suflet. Dar mai am ceva de lămurit. Trebuie să merg pînă la capăt.

— Geo.

— Ai spus ceva ? tresare el din gînduri.

— De ce te-ai potolit în ultima vreme ? Băieții spun că eu te-am influențat, dar eu știu bine că n-am avut nici un rol în asta.

— Greșești. Ai avut. Fără voia ta, bine-nțeles. A-nceput după ce m-am întors de acolo. Lipsisem trei săptămîni de acasă, individa stătea în alt cartier, eu evitam

să mă arăt prin oraș, era vară, lume multă, nu era greu să mă furișez, o evitam, și cînd m-a mustrat amiralul am lăsat-o baltă și am venit acasă. Mia plîngea și mi-a spus : „Radu n-ar fi făcut asta". În seara aia am aflat mai multe amănunte despre prietenia voastră. Am înțeles că nu fusese o legătură măruntă și trecătoare... Mi-a povestit cum v-ați cunoscut, mi-a arătat scrisorile tale. În cele din urmă, se făcuse dimineață, trebuia să plec în port. Făcusem o noapte albă și scrumiera era plină de țigări fumate pe jumătate. Mia arăta foarte prost dar era liniștită. Are o stăpînire de sine... În timp ce mă îmbrăcam, îmi făcea cafea și am întrebat-o : „Vrei să spui că-l regreți pe Radu ?" A lăsat jos ibricul cu o mișcare lentă și calmă și a ridicat ochii spre mine cu mișcarea aia pe care probabil ți-o mai amintești. „Asta depinde de tine", mi-a spus. Atîta mi-a spus.

— Și totuși, firea ta...

— Firea mea ? Vreo două săptămîni după aia am aflat că vii în Mangalia. Mă gîndeam că o să afli tot, că știi și de căsătorie și o s-o compătimești : „Pe ce mîini a încăput biata fată !" Asta n-aș fi suportat.

— Înțeleg. Acum însă te-ai eliberat de povară. Lucrurile s-au limpezit, eu știu totul sau aproape. Mai ai motiv să te porți așa, să dai impresia că ai făcut-o fericită ? Nu cumva ai s-o iei de la capăt cu aventurile ?

— Crezi că nu există nimic bun în mine ? spune Geo trist.

Trecem de farul din capătul portului. Ocrotită de dig, apa se întinde ca un asfalt străveziu ; pietrele grele par presărate cu zahăr ; vîntul slăbește, casele țărmului zac lucitoare sub brumă, cît de ciudată îmi pare acum nemișcarea aceasta ! Liniștea punții mă doare în mușchii-ncordați, ochii deprinși cu balansul haotic al mării resimt du-

reros fermitatea pămîntului alb. Digul masiv și-un bărbat singuratic care salută ; un șuier de tren depărtat ; fumul vîscos de deasupra unei clădiri ; pavilioane-n culori vii, fluturînd ca aripi de păsări captive pe turla postului de radă ; un claxon scurt ca un țipăt ; cîțiva pomi, cu ramurile albe și groase ; sîntem acasă, acasă.

— Mașina amiralului, spune Geo.

O văd și eu după o clipă ; se-ndreaptă spre port, o cunoaștem cu toții de la distanță.

— Catargul doi (vocea fermă și totuși caldă, voalată de nesomnul care a însoțit nesomnul nostru) catargul doi, acostează la locul obișnuit. Te așteaptă nava de salvare. Începeți imediat operațiunile.

— Am înțeles !

Pun motorul în plin ; dacă mergeau amîndouă, le-aș fi pus la jumătate viteză, ca de obicei ; acum însă îl pun în plin. Intru în port cu o viteză onorabilă, Drăgușin și Geo pregătesc parîmele de acostare, fac manevra obișnuită, acostez lîngă nava de salvare. Totul merge repede, mă uit în șapte părți odată, abia am vreme să recepționez ce se petrece. Cum am legat parîmele, pe puntea noastră sar cîțiva marinari în salopete negre, aducînd după ei furtunuri flexibile pe care le cufundă în inima navei. Opresc motorul. De la salvator se aude oftatul ritmic, profund, al pompelor de mare putere. Încerc să-mi desfac fermoarul costumului. Abia acum mă simt dărîmat.

— Felicitări, băiete, îmi spune cineva. Acuma las-o pe mîna noastră. O golim de apă și o ridicăm pe doc. Să n-ai nici o grijă. Hai, du-te că te așteaptă amiralul.

Cobor — n-am izbutit să desfac fermoarul — cheiul bine curățat de zăpadă, amiralul înaintează spre mine. N-aud ce spune, îl văd nelămurit cum se apropie, mi s-au fixat ochii pe cocarda strălucitoare a caschetei lui. Încerc

să salut, să-i dau raportul, dar el s-a apropiat de mine și mă îmbrățișează.

Pe urmă un amalgam de senzații, de tablouri frînte, izolate — doi inși în halate albe ducîndu-l între ei pe Ion și n-am puterea să întreb ce dracu-i asta ; comandantul diviziunului strigînd niște ordine ; marinarii mei aliniați în stînga mea începînd cu Geo, și amiralul strîngîndu-le mîna la fiecare în parte ; Marius vesel spunîndu-mi ceva despre botezul mării ; nu prea înțeleg ce se petrece, mă trezesc în careul navei-bază, în dreapta amiralului, loc de onoare fiindcă în stînga lui stă comandantul diviziunului ; simt că mă ustură fața, sînt proaspăt ras, da, Marius a spus asta, „trebuie cu mașina electrică, cu lama de ras te jupoi de viu după o noapte de ger“ ; marinarul de serviciu aduce cafea, ceștile acelea cilindrice, joase, albastru de cobalt cu chenar auriu și o ancoră tot aurie, exactă, imprimată pe-o latură, ancora noastră, semn al aventurii noastre. Geo stă lîngă mine și gustă din coniac. Amiralul ciocnește cu mine și spune :

— O să mai ciocnim odată, cînd vine decretul de decorare.

— Nu pentru decorații... îngîn și mă simt ridicol, deși toți din jur mă privesc cu simpatie.

Sorb din cafeaua tare, amară, apoi gust din coniacul care-mi toarnă foc pînă-n vîrful degetelor. Mă abandonez plăcerii de a sta aici, în scaunul acesta confortabil, aproape un fotoliu, și pe fereastra largă văd catargele vedetelor și marinarii umblînd cu treburi încolo și-ncoace. Viața merge înainte, îl aud pe amiral vorbind cu comandantul divizionului, îi dă instrucțiuni cu glas scăzut, și comandantul nostru încuviințează din cap respectuos, cu ochii la carnețelul în care-și notează de zor.

— Tot echipajul va fi propus pentru decorare, îmi spune amiralul.

— Afară de unul, precizez ca-n vis

— Ei da, afară de unul. Ce să-i faci ? Uită povestea asta, locotenente. Cel puțin deocamdată nu te mai gîndi la ea. Nu sînt toți oamenii din același aluat.

— Dar crezusem în el, tovarășe amiral. Mă simt de parcă mi-a furat ceva. Nu știu ce, dar așa simt.

— Toți simțim asta, dar n-ai ce-i face. Nu te mai gîndi. Spuneai că vrei să fie înlocuit.

— Da. Cred că nu mai merită să...

— Eu aș zice că puteți încerca. Voi toți, ceilalți. Tocmai pentru că e altfel decît voi... Ar putea să-i fie o lecție. Ce zici ?

— Nu pot da un răspuns acum, tovarășe amiral.

— Ai dreptate. Nici nu cer răspuns. Mă gîndesc însă că ar fi o experiență interesantă... (Se uită spre Geo.) Și dumneata... ți-am uitat numele.

— Sînt maistrul Mihăilă.

— Aha, povestea aia neplăcută, sper că te-ai domolit. Îmi pare bine că te văd în împrejurarea asta. Nu-mi place să mă cert cu oamenii.

— N-o să vă mai dau ocazia, spune Ge

Se ridică, ne ridicăm cu toții.

— Încă o dată te felicit, locotenente, și-i aduc mulțumirile comandamentului. Echipajul să fie trecut în cartea de onoare...

— Am înțeles, spune comandantul divizionului.

Iese să-l conducă pe amiral. Eu și Geo ne așezăm. Geo lasă capul pe rezemătoarea fotoliului, ațipește într-o clipă.

— Geo, eu am plecat spre oraș.

— Trebuie să dormim un ceas-două, murmură Geo. Altfel ne ducem pe copcă.

— Du-te și culcă-te în cabina mea. Eu am o treabă urgentă.

— Merg și eu acasă, spune Geo. Noaptea asta a fost cît zece.

Plecăm. Comandantul ne oferă mașina lui. Pe drum tăcem. Fiecare adîncit în gînduri. În dreptul blocului meu șoferul încetinește.

— Dă-i înainte, îi spun. Direct la policlinică. Pe urmă îl duci pe tovarășul maistru.

Geo se uită la mine întrebător, dar n-am chef de confidențe. Mașina frînează în fața policlinicii. Clădirea albă, cu ferestre mari ca niște vitrine de cinematograf, cu siluete în halat alb umblînd de colo-colo.

— Ține-mi pumnii, Geo.

— Aha ! Să fie-ntr-un ceas bun !

Rîde și-mi strînge mîna. Șoferul schimbă semne furișe cu o fată în halat alb care trebăluiește pe lîngă ambulanța oprită în fața ușii. Cobor fără alt cuvînt. Trebuie să te găsesc. Te caut. Dacă s-ar stabili între noi un semnal telepatic, ai coborî scările zburînd. Așa, le urc eu. Tot zburînd. Sau aproape. Sora de la fișier se uită mirată după mine. Nu-mi pasă. Un copil bandajat la cap mîzgălește peretele cu cretă. Nu-mi pasă. Am o țintă anume ; nimic altceva nu mai contează acum.

Pe culoar trece cineva. Ești tu, *trebuie* să fii tu. Cu niște eprubete în mînă. Treci și te uiți la eprubete. Ies din colțul meu :

— Cora !

— M-ai și speriat. Ce-i cu tine la ora asta ?

— Vreau să stăm de vorbă. E ceva urgent, care nu suferă amînare.

— Hai în laborator.

— Cora ! Dragostea mea...

— Radule, stai cuminte !

— Nu-mi pasă !

— Ce s-a întîmplat ? Parcă erai plecat pe mare.
— M-am întors. Vreau să vorbim.
— Ia loc.
— N-am timp. Am venit să-ți spun... să te întreb...
— Radule !
— Vrei să ne căsătorim ?
Te văd zîmbind și mi se ia o piatră de pe inimă.

SFÎRȘIT

Furtuna albă scormonește marea. Eu am botezat-o așa, *furtuna albă*; e prima mea furtună, tu n-ai să știi, Cora, n-ai să știi niciodată cu adevărat ce-i aceea o furtună și nici nu trebuie să știi. Furtuna-i pentru noi, cei de aici, iar vouă vă rămîn gîndurile și veghea și așteptarea dintre două întoarceri, întoarceri grăbite, voioase, fierbinți, totdeauna prea scurte, supuse destinului nostru fără pereche și semnului nostru — ancora...

Editura militară

Lei 5,50